

T.C.

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

ALEVİLİK ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

ALEVİLİK-BEKTAŞİLİK ARAŞTIRMALARI ANABİLİM DALI

**TUNCELİ VECİHİ TİMURÖĞLU KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN EL YAZMASI
CÖNK**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İpek ACAR YILDIZ

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. Aziz ALTI

Mayıs - 2025

Malatya

**TUNCELİ VECİHİ TİMUROĞLU KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN EL
YAZMASI CÖNK**

İpek ACAR YILDIZ

**Alevilik Araştırmaları Enstitüsü
Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Anabilim Dalı**

Yüksek Lisans Tezi

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. Aziz ALTI

Mayıs – 2025

Malatya

ETİK BEYANI

İnönü Üniversitesi Alevilik Araştırmaları Enstitüsü **Tez Yazım Yönergesi Kurallarına** uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada:

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildiririm.

Bu beyanlarımın aksinin ortaya çıkması durumunda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 05/05/2025.

İpek ACAR YILDIZ

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

ÖZET

ACAR YILDIZ, İpek. “**Tunceli Vecihi Timuroğlu Kütüphanesinde bulunan el yazması cönk**” (Yüksek Lisans Tezi), Tunceli, 2025.

Bu çalışma; Alevî-Bektaşî geleneğinde önemli bir yer edinmiş şairlerin şiirlerini barındırmaktadır. Cönk’te Hatayî, Nesimî, Pir Sultan Abdal, Virani, Yemini, Kul Himmet, Turabi, Naili, Kalender Abdal, Yesari Baba gibi Alevî-Bektaşî şiir geleneğinin önde gelen isimlerine ait şiirler bulunmaktadır. Nutuk ve nefeslerin yanı sıra Alevî-Bektaşî toplumu ile Sünni inanca sahip topluluklar için önemli bir yere sahip duaların yer aldığı 36 varaktan oluşan edebi ve dini içeriğe sahip olan bir cönktür.

Bu Cönk’te, ilâhî aşk, Hazreti Muhammed ve Hazreti Ali’ye bağlılık, Ehl-i Beyt sevgisi, on iki imama duyulan muhabbet, Kerbela faciasına duyulan matem ve Kırklar Meclisi gibi Alevî-Bektaşî inancının temel unsurlarını içermektedir. Cönkteki nefesler Allah aşkını, Din ve inanca dayalı bir irfan anlayışını öne çıkarır. Nutuklarda ise Hazreti Ali'nin velayet makamı, Allah'ın nuru olduğu düşüncesi sıkça vurgulanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Cönk, Alevî-Bektaşî, Nefes, Ehl-i Beyt, Kerbela

ABSTRACT

ACAR YILDIZ, İpek. “**Manuscript Conk Found in Tunceli Vecihi Timuroğlu Library**” (Master's Thesis), Tunceli, 2025.

This work includes poems by poets who have an important place in the Alevi-Bektashi tradition. The Cönk contains poems by leading figures of the Alevi-Bektashi poetry tradition such as Hatayî, Nesimi, Pir Sultan Abdal, Virani, Yemini, Kul Himmet, Turabi, Naili, Kalender Abdal, Yesari Baba. It is a cönk consisting of 36 leaves with literary and religious content, including prayers that have an important place for the Alevi-Bektashi community and Sunni communities, as well as speeches and breaths.

This Cönk includes the basic elements of the Alevi-Bektashi belief such as divine love, devotion to Hazrat Muhammad and Hazrat Ali, love for the Ahl al-Bayt, affection for the twelve imams, mourning for the tragedy of Karbala, and the Assembly of the Forty. The breaths in the conk highlight the love of Allah and an understanding of knowledge based on religion and faith. In the speeches, the idea that Hazrat Ali is the authority of sainthood and the light of Allah is frequently emphasized.

Keywords: Cönk, Alevî-Bektashi, Nefes, Ahl al-Bayt, Karbala

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
KISALTMALAR LİSTESİ	vi
ÖN SÖZ	vii
1.GİRİŞ.....	1
2. CÖNK NEDİR	2
2.1. İNCELENEN CÖNK'ÜN ÖZELLİKLERİ.....	4
2.2. ŞİİRLERİ BULUNAN ŞAİRLER.....	4
2.3. CÖNK'TE NEFESLERİ YER ALAN KİŞİLER.....	5
2.3.1. Behlûl'ı Dîvâne	5
2.3.2. Cevâbî.....	5
2.3.3. Dehri	5
2.3.4. Eşref Paşa.....	6
2.3.5. Fehimi	6
2.3.6. Hilali Baba	6
2.3.7. Kalender Abdal	6
2.3.8. Kazım Paşa	7
2.3.9. Kul Himmet	7
2.3.10. Mahremi.....	7
2.3.11. Mehmet Beybaba.....	8
2.3.12. Naili.....	8
2.3.13. Nesîmî	8
2.3.14. Niyazi Mısri.....	9
2.3.15. Pir Sultan Abdal.....	10
2.3.16. Seyyid Nizamoğlu	11
2.3.17. Hatayî, Şah İsmail	12
2.3.18. Şâhî	13
2.3.19. Şem'i	13
2.3.20. Şükrü [Şükrü Arıkaya] Baba.....	13
2.3.21. Turabi.....	14
2.3.22. Virânî.....	14
2.3.23. Yemini Baba	15
2.3.24. Yesarî Baba.....	15

3. CÖNKÜN LATİNİZE EDİLMESİ.....	17
3.1. DUA, NUTUK, NEFES, NA'T VE GAZELLER	17
3.1.1. İman Duası.....	17
3.1.2. İsmi Azam Duası	17
3.1.3. Nevruz Günü Okuya	18
3.1.4. Nutku Nesimî Sultan Hazretleri	18
3.1.5. Nutku Nesimî Sultan	19
3.1.6. Kandidate Medfün Hilali Babanın Nefesi	19
3.1.7. Eyzan Hilali Baba Nefesi	20
3.1.8. Tercüman Teslim	21
3.1.9. Nefesi Hatayi.....	21
3.1.10 Nefesi Hatayi.....	22
3.1.11. Nutku Hatayi	22
3.1.12. Eyzan Nesimî	23
3.1.13. Gazeli Naili.....	23
3.1.14. Nutku Fehimi.....	24
3.1.15. Nutku Yesari Baba.....	25
3.1.16. Nutku Virani Hazretleri	25
3.1.17. Nutku Niyazi.....	26
3.1.18. Nefesi şahiya	26
3.1.19. Nutku Hatayi	27
3.1.20. Nutku Yemini Baba.....	28
3.1.21. Nefesi Pir Sultan.....	29
3.1.22. Nazar İçin Okuya	29
3.1.23. Nutku Virani Sultan.....	30
3.1.24. Nutku Nesimî	31
3.1.25. Nefesi Behlül Dane	32
3.1.26. Nutku Mahremi.....	33
3.1.27. Nutku Seyyid Nizamoğlu	33
3.1.28. Gazeli Şükrü Baba Hazretleri.....	35
3.1.29. Nefesi Hatayi.....	36
3.1.30. Nutku Virani Sultan.....	37
3.1.31. Nâatı Eimme İsnai Aşer Eşref Kazım'ın Nutku	38
3.1.32. Nutku Şem'i Hazretleri.....	41
3.1.33. Nefesi Hatayi.....	42
3.1.34. Nutku Virani Sultan.....	49
3.1.35. Nutku Nesimî Sultan	49
3.1.36. Gazeli Kalender Abdal	50
3.1.37. Nefesi Hatayi Sultan.....	51
3.1.38. Nutku Dehri	51
3.1.39. Nefesi Hatayi Sultan.....	52
3.1.40. Nefesi Muhammed Haki	53
3.1.41. Nutku Nesimî Sultan	54
3.1.42. Diğer	54
3.1.43. Üsküf Duası.....	55
3.1.44. Nutku Cevabi.....	58

3.1.45. Diğer Nutuk	58
SONUÇ	61
KAYNAKÇA.....	63
EKLER	66
ÖZGEÇMİŞ	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

KISALTMALAR LİSTESİ

TDVİA : Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi

TEİS : Türk Edebiyat İsimler Sözlüğü

HZ. : Hazreti

Doç. Dr. : Doçent Doktor

C. : Cilt

S. : Sayı

ss. : Sayfa Sayısı

H. : Hicri

II. : 2 (İki)

XIII. : 13 (Onüç)

XV. : 15 (Onbeş)

XVI. : 16 (Onaltı)

XVII. : 17 (Onyeddi)

XVIII. : 18 (Onsekiz)

XIX. : 19 (Ondokuz)

XX : 20 (Yirmi)

ÖN SÖZ

Cönk halk şairleri tarafından tutulmuş şiir, dua, nefes ve çeşitli halk kültürüne ait bilgilerin yer aldığı deri kaplı defterlere denir.

Bu çalışmada, Tunceli Vecihi Timuroğlu Kütüphanesi bünyesinde bulunan el yazması cönk latinize edilmiş ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

Cönk'ün tanıtımı başlığı altında ele alınan birinci bölümünde cönkün varak sayısı, içerisinde yer alan şiirlerin nazım türleri, cönkte şiirleri bulunan şairlerin hayatlarına yer verilmiştir. İkinci bölümde ise Cönk'te isimleri ve şiirleri geçen Virani, Hatayi, Pir Sultan Abdal, Nesimî, Kul Himmet, Yemini gibi Alevî-Bektaşî topluluğunu oluşturan halkın kültüründe büyük öneme sahip ulu ozanların şiirleriyle birlikte Cevabi, Naili, Turabi, Seyyit Nizamoğlu gibi XVIII.yüzyılın sonu, XIX. yüzyılın başlarında yaşamış olduğu düşünülen şairlerin şiirleri latinize edilmiştir. Şiirlerin bazılarında çok sade bir dil kullanılmakla birlikte bazılarında ise ağır Farsça terkipler kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu eserin, Alevî-Bektaşî inanç dünyasına ve edebiyatına ilgi duyanlara, bu kültürün zenginliğini daha yakından tanımak isteyenlere bir kapı aralamasını umut ederiz.

Hak aşkıyla dolu gönüllere rehber olması temennisiyle. Çalışma sürecinde büyük bir özveri ve sabırla beni yönlendiren, destek veren saygıdeğer hocam, Doç. Dr. Aziz Altı'ya ve bu değerli eseri incelemek ve araştırmak üzere tarafımıza veren Tunceli Vecihi Timuroğlu Kütüphanesi kurucusu Mesut Özcan Beyefendiye teşekkür ederim.

İpek ACAR YILDIZ

2025

1.GİRİŞ

Türk edebiyatında pek çok yazılı kaynak bulunmaktadır. Bu yazılı kaynaklar arasında cönkler önemli bir yere sahiptir. Toplumsal kültür oluşturulurken sanatsal bir amaç güdülmeden nesilden nesile aktarım amaçlanmıştır. Muhteva zenginliğine sahip bu kaynaklarda toplumsal kültürün farklı yönleri yazıyla kayıt altına alınmış, farklı konuları içeren, aynı zamanda çeşitli şairlerin şiirlerinden seçilmiş örneklerin yer aldığı kitap ve defter anlamına gelen cönkler tutulmuştur. Bu cönk Alevî-Bektaşî uluları tarafından söylenmiş sözlü ve yazılı kültür içerisinde aktarılan şiirleri bir araya getiren önemli bir derlemedir.

Bu eser, Alevî-Bektaşîliğin edebi kaynaklarından olan nefes, deyiş ve duvaz-ı imamları içermekte olup, Ehl-i Beyt sevgisini ve insan-ı kâmil olma yolundaki derin öğretileri yansıtmaktadır. Cönk'te Hatayi, Nesimî, Pir Sultan Abdal, Virani gibi Alevî-Bektaşî geleneğinin büyük ozanlarınca ilâhî aşk, Ehl-i Beyt'e olan muhabbeti, Kerbela faciasına duyulan derin üzüntüyü ve matemî dile getirdiği şiirler yer almaktadır. İslâm Peygamberi Hz. Muhammed ve Halifesi ve damadı olan Hz. Ali'ye duyulan hürmet ve bağlılık, Kerbela olayı, on iki İmam'a olan muhabbet, Hz. Ali'nin ilmî ve cesareti, Kırklar Meclisi ve Bektaşilik gibi konular bu Cönk'ün ana temalarını oluşturmaktadır. Alevî-Bektaşî şiirleri sadece edebi bir zenginlik değil, aynı zamanda inancın, hakikatin ve aşkın dile gelişidir. Hz. Muhammed'in dile getirdiği “Size iki şey bırakıyorum. Birisi Allah'ın kitabı, diğeri ise Ehl-i Beyt'ine tabi olunması” (Tirmizî: Hadis No: 3788.) düsturundan hareketle Alevî-Bektaşî inancının varlık gerekçesini şekillendiren irfan geleneği, on iki imamın adalet ve fazilet anlayışı, Kerbela'daki zulme karşı direnişin sembolleşen mesajı, insanın kendisini bilmesi ve Hak ile hakikate ermesi gibi derin manalar saklıdır.

Bu çalışma ile daha önce latinize edilmediği düşünülen mezkur cönkün Alevî ve Bektaşî yazın hayatına katkı sunması amaçlanmaktadır.

2. CÖNK NEDİR

Başta halk şairlerinin şiirleri olmakla birlikte çeşitli halk kültürüne ait bilgilerin yer aldığı ve genellikle dışı deriyle kaplanmış defterlere cönk denir. Şeklinden dolayı bu defterlere dana dili denildiği kaynaklarda geçmektedir. Bu defterlere sefine-kârî de denilmiştir. İçinde birçok bilgiyi barındırdığı için "Gemi" ye benzetilmiş olmasından dolayı da sefine ismi verilme olasılığı bulunmaktadır (Eskimez, 2010 :104).

Türlü konuların yer aldığı aynı zamanda çeşitli şairlerin şiirlerinden seçilmiş örneklerin yer aldığı kitap veya defter anlamına gelir. Cönkler Türk Halk Edebiyatının sözlü olarak üretilen eserlerinin yazıya dönüşmüş örneklerini barındırdığı için kıymetli kaynaklardır. Şiirler yoğunlukta olmasına rağmen farklı konuları da içerisinde bulundurduğu bunlara örnek olarak dini bilgiler ve vaaz notları gibi metinlerin olduğu cönkler de bulunmaktadır (TDEA, 1982: 25-27).

Genel özellikleri şöyledir:

1- İçlerinde dini konuların yoğunlukta olmasından kaynaklı ekseriyetle besmele cümlesiyle başlar

2- Belirli bir kalıbı ve hacimleri yoktur.

3- Birden çok kişi tarafından kaleme alınmış cönk örnekleri bulunmaktadır.

4- Sayfa adetleri farklılık gösterir genellikle 10 ile 300 arasındadır.

5- Genellikle sayfa numarası olmayan cönkler çoğunluktadır.

6- Bazı cönklerin sayfalarının kopmuş olduğu ve okuyanlarca boş alanlarına notlar alındığı görülmektedir.

7- Geçmiş yüzyıllarda tutulan cönklerin kâğıtları temiz ve iyi korunduğu tespit edilmiştir. Sonraki dönemlerde tutulmuş cönklerin kâğıtları ise hem kalın hem de kirli olduğu görülmektedir.

8- Cönklerde çok farklı konulara rastlanmaktadır. Bunlar arasında ilaç yapımına dair bilgiler, topluma mal olmuş şairlerin şiirleri, rüya tabirleri, toplumu etkileyen afetler, yemek tarifleri, çeşitli dua ve salavatlar, Ay ve Güneş tutulması gibi doğa olayları, çocuklar için ninni ve tekerlemeler, kişilerin doğdukları ve vefat ettikleri tarihlerin notu düşülmektedir.

9- Cönk'te yazılmış şiirlerde, yazarın kişinin eğitim seviyesinin düşük olmasından kaynaklı özensiz ve ölçsüz olabildiği görülmüştür.

10- Şiirlerin bittiğini belirtmek için sonuna temmet, son, hitam buldu gibi ifadeler yazılır. Başlığında ise çoğunlukla türü yazılmaktadır.

11- Genellikle şairin mahlasının üstü çizilidir.

12- Dış kapak derisi farklı renklerle boyanmış cönkler olmakla beraber genellikle siyah, kahverengi ve kırmızı tonları da görülmektedir. Ekseriyetle köy yerlerinde tutulan cönkler deri kaplı değildir.

13- Genellikle sayfa kenarları tezhipsizdir, bazı cönklerde ise özensiz cetvelkeş çizgileri bulunur. Bazılarında ise farklı figür ve çizimler görülmektedir.

14- Büyükşehirlerde kaleme alınmış cönkler Anadolu'nun kırsal kesimlerinde kaleme alınmış cönkler ise bozuk bir hat ve imlayla yazılmıştır. Ağız özelliklerinin etkisiyle bazı kelimeler konuşulduğu gibi yazılmıştır (Kaya, 2007: 254-257).

Cönkün ilk örneklerine XIII. yüzyılda rastlanılmıştır. XV. yüzyılda edebi bir biçim kazanmıştır. Anadolu'da 1287 yılında. Muhammed b. Ömer b. Muhammed el-ünsi ilk cönkü arapça olarak yazmıştır. 1384-1385 yılında Bolu'da yazılan Ömer Ağa'nın Hasan tarafından kaleme alınmış olan cönk ilk Türkçe cönk örneğidir. İlk Türkçe cönkün içeriğinde ise Yunus Emre'ye ait ilahiler bulunmaktadır (Türk Maarif Ansiklopedisi, t.y.).

Alevi inanç sisteminde bir nevi canlı olduğuna inanılan sözün, yazıya aktarılacak ölumsüzleştirilmesi ve yazıyı yazan için de hatırlatıcı bir nitelikte olacağı inancı üzerinde şekillenir. İnanç sistemi içerisinde bu durum, Ehl-i Hakların "don- ba- don"luk diye isimlendirdiği, Aleviliğin devir nazariyesine bakışı ve yorumu ile izah edilir. Bu cihetiyle Ehl-i Haklar "kelâmhânlar" ve "kelâmhân defterlerine" kutsal sözü muhafaza ettiklerinden ve gelecek nesillere aktardıklarından dolayı özel ve bîatını bir anlam yüklerler. Kelâmhânlar, "yirmi dört gûyende" olarak isimlendirilen yirmi dört kutsal ozanın kutsal kabul edilen kelimelerini (deyiş/nefes),"defter" diye isimlendirdikleri cönk ve mecmualarda muhafaza etmişlerdir (Akın, 2016: 100).

Kelâmhânlar geleneğinin korunmasını, aktarımını ve devamlılığını, sözlü sağlamanın yanı sıra "defter" adı verilen, ritüelin edebî bir üretime dönüşmüş şiirlerini yazdıkları cönk ve mecmua gibi yazma eserler aracılığıyla sağlamışlardır. Bu durum Anadolu ve Balkanlarda bulunan Alevi toplulukları arasında da yaygın olan cönk, mecmua ve erkân defteri adı verilen yazmalar için de geçerlidir. Türk kültür ve edebiyatı içerisinde önemli bir yere sahip çeşitli araştırmalara konu olan cönk ve mecmualar Alevi-Bektaşî toplulukları arasında kendine has bir

yapıya sahip olduğu görülür. Özellikle Dedeler, Zakirler diğer inanç mensupları tarafından ritüeller bağlamında kaleme alınmış bu yazmalar, geleneksel âşık edebiyatı üzerine yapılanmış cönk ve mecmualardan farklı olarak inanç merkezli ritüellerin icrasının ve devamlılığının temel taşı olan çeşitli manzum metinlerin yer aldığı, bir nevi kutsal sözün koruyucusu ve aktarıcısı işlevlerine sahip kutsal defterler olma özelliği gösterirler (Akın, 2016 :100).

Alevi topluluklarında yaşayan ve alevi geleneğinin yaşatılması ve icrasında ve yazılı aktarımında rol alan en önemli şahsiyetlerin Dede, Zakir ve Hoca gibi inancı temsil, ve öncülük edenler olduğu görülmektedir. Dedelerin tuttuğu defterlere erkân defteri zakir (Aşıkların) tuttuğu defterlere hizmet defteri denilmektedir. Bu inançsal şahsiyetlerin tutmuş oldukları cönk defterlerinde alevi ritüelleri, cemde okunan gülbeng metinleri, hutbe, dua, şiir ve nefeslerin bir sıra ve düzen içerisinde yazıya aktardıkları görülmektedir. Alevi topluluklarınca oluşturulmuş cönklerde inanç merkezli bir tema ile kaleme alındığı klasik cönk geleneğinden farklı olarak toplumun dini ve sosyal yaşantılarının aktarılması amacı hedeflenmiştir (Ersal, 2016: 87).

2.1. İNCELENEN CÖNK'ÜN ÖZELLİKLERİ

Çalışmaya konu olan cönkün fiziksel özelliklerine bakıldığında mukavvadan yapılmış bir kapağa sahip olduğu görülmektedir. Sayfa köşelerinde yıpranma ve eskime izleri mevcut olan cönk 36 varaktan oluşmaktadır. Sayfalarda yer alan mısra sayısı 12 ila 18 arasında değişmektedir. XIX.yüzyılın sonu XX. yüzyılın başında yazıldığı tahmin edilmektedir. Cönkün üzerinde "İlyas Efendinin, validesine hediyesidir" notu düşülmüştür. Bu notun eserin müstensihhi tarafından yazılmadığı düşünülmektedir. Cönk'te şiiri bulunan şairlerin yaşadığı yıllar göz önünde bulundurulursa kapaktaki notun tarihiyle örtüşmemektedir. Muhteviyatına bakıldığında ise; içinde 24 şairin 42 şiiri bulunmaktadır. Bir şiir dışında bütün şiirlerin şairi bellidir. Alevî Bektaşî şairleri çoğunluktadır. Başından sonuna kadar rika hattıyla yazılmıştır.

2.2. ŞİİRLERİ BULUNAN ŞAİRLER

Behlûl'ı Dânâ, Cevâbî, Dehri, Eşref Paşa, Fehimi, Hilali Baba, Kalender Abdal, Kazım Paşa, Kul Himmet, Mahremi, Muhammed Haki, Naili, Nesîmî, Niyazi Mısri, Pir Sultan Abdal, Seyyid Nizamoğlu, Hatayî, Şah İsmail, Şâhî, Şem'i, Şükrü [Şükrü Arıkaya] Baba, Turabi, Virânî, Yemini Baba, Yesarî Baba 'dır.

İncelenen cönk nefeslerin yanı sıra dualar da içermektedir. Bu dualar; Hz. Musa'nın duası (Kasas suresi 21'inci ayet), Yunus'un (as) duası (Enbiya suresi 87'nci ayet), Nazar duası (Kalem Suresi 51-52'nci ayetler), Nevruz günü okunacak dua, İman duası, İsmi azam duası, Terceman'ı Teslim, Üsküf duası, Lefi muhabbet duası ve isteğine ulaşmak için okunan dilek dualar da vardır. Ayrıca Alevî Bektaşî camiasınca kabul gören yedi ulu ozandan altı tanesinin şiirleri vardır. Cönk, diğer Ehl-i Beyt muhibbanı şairlerin şiirlerini de ihtiva etmektedir. Aynı zamanda düzenli yazılmış ve birçoğunda şiirin başlığındaki şair ismiyle şiirdeki mahlas örtüşmektedir. Şiirler çoğunlukla on iki imam, Hz. Muhammed ve Kerbela hadisesi üzerine yazılmış şiirlerdir. Ayrıca Hacı Bektaş Veli'nin kerametlerini anlatan şiirler de içermektedir. Şiirler hece ve aruz vezinleriyle yazılmıştır.

2.3. CÖNK'TE NEFESLERİ YER ALAN KİŞİLER

2.3.1. Behlûl'ı Dîvâne

Abbâsî Hükümdarı Hârûnürreşîd (788-809) zamanında yaşamış meczup görünümlü olan meczûbların sultanı olarakta anılmıştır. Behlûl'ı Dîvâne hakkında çeşitli menkıbelere dayanılarak bilgiler verilmektedir. Kûfeli olduğu rivayet edilen ve Bağdat'ta yaşadığı bilinen Behlûl'ı Dîvânenin deli olmadığı daha sonradan cezbeye tutularak meczup olduğundan bir daha düzelemediği aktarılmış o hal üzere meşhur olmuştur. Dönemin hükümdarı Hârûnürreşîd'i çok etkilemiş çekinmeden pervasızca söylemek istediği her şeyi iğneleyici bir üslupla söylemiştir. Verdiği mesajlar uyarı niteliğindedir (Uludağ, 1992: 352-353).

2.3.2. Cevâbî

Hayatı hakkında detaylı bilgi bulunmayan cevabi XIX. yüzyılda yaşadığı tahmin edilen âşıklardandır. Vefatına dair bilgi bulunmamıştır. Aruz ve hece ölçüsüyle şiirler yazmıştır. Gazel mersiye ve nefesleri mevcut olup bunlarda cevabi mahlasını kullanmıştır. Genellikle Âşıkane şiirler söylerken Bektaşilikten bahseden şiirleri ise azdır. Şiirleri incelendiğinde Arapça ve Farsça tamlamaları ustaca kullanması onun kalem şuarasından olduğunu göstermektedir.

2.3.3. Dehri

XVI. yüzyılda yaşadığı bilinen Dehri hakkında herhangi bir malumata rastlanılmamıştır (Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi ,2021)

2.3.4. Eşref Paşa

Eşref Paşa, 1820’de Bursa’da doğmuştur. Sıdkizâde Ahmed Sîdki Efendinin oğludur. Bağdat kadısı olan ağabeyinden medrese usulünce ilk eğitimini almıştır. 1837’de Mektebi Harbiye’ye girdi. Kethüda zade Arif Efendi’den farsça öğrendi. Mektebi Harbiye’den mezun olduktan sonra çeşitli görevlere getirildi bunlar tabur kâtipliği, Yaverlik, Yüksek Askeriye Şurasına üyelik, Kurmay Başkanlığı, Tahran Elçiliği ve Valilik görevlerinde bulundu, 1894’te ise vefat etti.

‘‘Muhibb-i Âl-i Aba’’ Ehl-i Beyti sevenler arasında olmakla iftihar eden Eşref Paşa’nın eski usulpla yazdığı, Ehl-i Beyt muhabbetini dillendiren şiirlerinde Namık Kemal’i etkilediği görülmüştür.

Eşref Paşa divan sahibi bir şairdir. Divanında Mevlana gibi Sünni inanca sahip tarikat kurucularını öven şiirleri bulunmaktadır Eşref Paşanın müşterek şiirlerinde Ehl-i Beyt ve on iki imam ile alakalı konular üzerinde durur (Aksoyak, 2004:364)

2.3.5. Fehimi

Asıl adı Mustafa olan şairin, 1037 de doğduğu bilinmektedir. Fehim mahlasını kullanmıştır (Demirtaş, 2012: 98-102). Ailesi hakkında pek bilgi bulunmamaktadır. Suriyenin Halep şehrinde doğduğu düşünülmektedir. İstanbul’da esnaflık yaparak geçimini sağlamıştır. Çağdaşı olan Hoca Süleyman Fehim’le şiirlerinin karışmaması için ‘Fehimi Kadim’ mahlasını kullanmıştır. Genç yaşta divan sahibi olan şairlerdendir. Katiplik görevi dolayısıyla Hicaz bölgesi, Kudüs, Edirne ve son olarak Mısır’da görev yapmıştır. Burada yaşanan bir takım sıkıntılar nedeniyle vatanına dönmek arzusuna erişmeden yolda sıtma veya veba hastalığından Konya civarında 1057’de vefat etmiştir (Özgür, 1995: 295-296). On İki İmam için kaleme aldığı “rûz u şeb” redifli kasidesi bir na’t örneğidir (Koca, 2010: 45-58).

2.3.6. Hilali Baba

Cönk’tte geçen Hilali Baba’nın 1908-1975 yıllarında yaşamını sürdürmüş olan Sarıoğlu Ocağı Careteyn evlatlarından olduğu düşünülmektedir (Koçak, 2003: 213).

2.3.7. Kalender Abdal

Bektaşî şairi Kalender Çelebi hakkında yapılan araştırmalar, onun XVI. yüzyılda yaşadığı ve Hacı Bektaş Veli Dergâhı postnişinliğini yaptığı yönünde bilgiler sunmaktadır. Bazı

kaynaklar, “*şairin Osmanlı Devleti ile Macaristan Krallığı arasında yapılan Mohaç Meydan Savaşı'nın ardından başlayan Celali İsyanlarından sorumlu tutulan ve 1527'de idam edilen Kalender Çelebi olduğunu da öne sürmektedir*” (Bektaşî Şairi Kalender Çelebi, 2010). Şiirlerinde hece ve aruz veznini ustaca kullanan şair, özellikle Alevilik ve Bektaşilik temalarına odaklanmıştır ve Nefes geleneğinin önemli isimlerinden biridir. Ayrıca Bektaşî edebiyatı ve isyan kültürü üzerine yapılan çalışmalar, şairin toplumsal ve dini hareketlerle olan ilişkisini de incelemektedir. Celali İsyanları ve Bektaşî hareketi üzerine yazılmış eserler, onun hayatı ve şiirlerinin toplumsal bağlamdaki önemini ortaya koymaktadır.

2.3.8. Kazım Paşa

Bosna-Hersek Koniçe'de doğan şair Musa Kazım ismiyle bilinmektedir. Şairliğinin yanı sıra Divan'ı Hümayun Kalem'inde çalışmıştır. Maliye Mektubi dairesi görevi sırasında gösterdiği başarıdan ötürü Asakir'i Hassa kitabetinde Alay eminliği görevine yükseltilmiştir. Yüksek makamdaki Devlet yöneticilerini hicv ettiği için Binbaşı rütbesi geri alınmış, isteği dışında Kıbrıs'a sürülmüştür. Sonra affedilerek İstanbul'da görevine dönmüş olup Tümgeneral rütbesine yükseltilmiştir. Divan'ı Harbi üyeliği esnasında 1307'de vefat etmiştir (Arslan,2014).

Sözlü ve yazılı hicivleri yanında şiir, na't ve mersiyeleriyle Fuzûlî'ye öykündüğü görülmektedir. Hicivlerindeki kudretinden ve şiirlerindeki başarısından dolayı Türk Edebiyatındaki önemli şairlerce "gerçekten şair" olarak kabul görmüştür. Ehl-i Beyt sevdalısı olan şairin mersiyeleride mevcuttur.

2.3.9. Kul Himmet

XVI. ve XVII. yüzyıllar arasında yaşadığı düşünülmüştür. Tokat'ın Almus kazası Görümlü köyündendir ve kabri bu köyde bulunmaktadır. Yaşamı süresince Alevî-Bektaşî toplulukları tarafından sevilmiş ve nam kazanmıştır. Şiirlerinde sade bir Türkçe kullanması, bu şöhreti kazanmasında en önemli etkenlerden olduğu söylenebilir. Alevî-Bektaşî inancı doğrultusunda söylediği nefesler, ağıtlar ve Ehl-i Beyt sevgisi, kul himmetin tasavvufi yönünün güçlü olduğunu ve tarikatlar içerisinde bulunduğunu gösterir. (Kaya, 2000:421-432).

2.3.10. Mahremi

Mahremî mahlasıyla şiirler yazan şairimiz asıl adı Ahmed'dir. İstanbul Kurtuluş'ta (eski adı Tatavla) doğmuştur. Tahsilini tamamladıktan sonra İstanbul Galata'da katiplik, Naiplik gibi

vazifeler yapmıştır. Osmanlı devleti idarecilerinden iki kişinin tebdili kıyafet ile kilisede yapılan bir etkinliği izlemeye gitmesinden dolayı "Galata'ya sanem seyrine gelmiş / Sitanbul'dan bir iki din ulusu" beytini söylemesinden ötürü görevinden alınmıştır. Daha sonra bu beytinde ifade ettiği durumdan üzüntüsünü ve pişmanlığını dile getirmesinden tekrar görevine dönmesine izin verilmiştir. Mahremi Selânik kadılığına atanan Hasan Çelebi ile birlikte Selanik'e gitmiştir. Dönüş yolunda bindiği gemi düşman tarafından ele geçirilince ailesiyle birlikte esir olmuştur. Fidyeye parasını ödemek için İstanbul'a dönmüş fidye parasını tamamlayamadan 1535 senesinde vefat etmiştir (Aynur, 2003:390-391).

2.3.11. Mehmet Beybaba

Ergun, "Nefes'i Muhammed Haki" olarak geçen eserin sahibinin Mehmet Beybaba olduğunu belirtmiştir. Çanakkaleli olan Mehmet Beybaba İstanbul'da Deniz Abdal mahallesinde babalık görevini icra etmiştir. 1895 yılında ise vefat etmiştir (Tekin, 2020).

2.3.12. Naili

Mahlası Naili olup asıl adı Mustafa'dır. XVI. yüzyılda yaşamış olan Manastırlı Naili'den ayırmak için Naili Kadim ismini almıştır. Babası Maden kalemi katiplerinden Piri Halife'dir. Pirizâde diye de anılır. Kendisi de Maden kaleminde çalışmış ve serhalifelîğe kadar yükselmiştir. Memuriyette iken ömrünün son döneminde nedeni belli olmayan bir şekilde Köprülüzâde Fâzıl Ahmed Paşa tarafından sürgüne gönderildi. Bir süre sonra İstanbul'a dönmüştür. Nasıl bir eğitim aldığı hakkında bilgi sahibi değiliz. Şiirlerinden yola çıkarak dönemin ilimlerine vâkıf olduğunu anlıyoruz. Şairin hayatı hakkındaki bilgiler şiirlerinden anlaşılmaktadır. Geçim sıkıntısı çektiğini, anne babasını genç yaşta kaybettiğini, bir kardeşi olduğunu onun ölümünden sonra yazdığı mersiyeyle anlıyoruz. Naili İstanbul'da vefat etmiştir. Naili, Sebkihindi üslubunun öncülerindendir. Şiirlerinde ağıdalı bir dil kullanmıştır. Ve ağır terkipleriyle bilinen bir şairimizdir (Yeşiloğlu, 2006: 315).

2.3.13. Nesîmî

İran kaynaklarında Şîraz veya Şirvan'da doğduğu belirtilen Nesimî XVI.yüzyılda Osmanlı Devletinde yaşamış tezkirecilerden Âşık Çelebi Nesimî'nin Diyarbakır'da doğmuş olduğunu diğer tezkireci Latifi ise Bağdat şehrinde doğduğunu söylemiştir. Yine çağdaşları olan İbn Hacer el-Askalânî ise Nesîmî'nin İran'ın Tebriz şehrinde doğduğunu söylemiştir. Kimi

kaynaklara göre Türkmen asıllı olan Nesimî kimi kaynaklara göre ise Arap kökenli olduğu belirtilmiştir. Genel kanı ise ana dilinin Türkçe olduğudur. Ayrıca, Nesimî adıyla birlikte "Seyyid" unvanı da kullanılmaktadır.

Nesimî, Fazlullah'ı Hurûfî'ye bağlandıktan sonra meşhur olup ünlenmiştir. Ve onun halifesi olmuştur. Bağlı olduğu Fazlullah Hurûfî'nin öldürülmesi üzerine Anadolu'ya gelmiş ve Türkçe şiirleriyle de çok başarılı örnekler vermiştir. Yaşadığı dönemin meşhur âlimlerinden Hacı Bayram Veli ile görüşme talebi Hurûfîlik görüşleri yüzünden reddedilmiştir. Nesimî edebî yönünü fikir ve düşüncelerini yayma adına kullanmıştır. "Tanrı'nın insan yüzünde tecelli etmesi". Fikir ve görüşleri Sünni toplumu tarafından red edilerek tepki gösterilmiştir. Bu görüş ve fikirlerinden dolayı, Halep âlimlerince Nesimî'nin ulûhiyyet iddia ettiği gerekçe gösterilerek öldürülme fetvası yayınlamışlardır. Memlûk devletince fetva uygulanmış ve idam edilmiştir (Üzüm, 2007:3-5).

Nesimî'nin edebî kişiliği, akıcı bir Türkçe ile birlikte Arapça ve Farsçayı iyi kullanmasıyla şekillenmiştir. Düşüncelerini üstün bir edebî söylemle ifade etmiştir. Şiirlerinde Hurûfîliğin temel kitabı olan Câvidânnâme'ye atıfta bulunmuş ve Hurûfîliğin sembollerine yer vermiştir. Nesimî'nin en önemli fikrî özelliği, Hurûfîliğin temel anlayışlarıyla birleşen vahdet-i vücûd görüşüdür. Bu anlayışı, Muhyiddin İbnü'l-Arabî'nin sistemleştirdiği şekilde, Nesimî Hurûfî düşüncelerle yoğurarak sunmuştur. Nesimî'nin şiirlerinde Hz. Ali'yi öven deyişlere yer verdiği, bazen vahdet'ı vücûd anlayışı çerçevesinde Hz. Ali'ye ulûhiyyet atfettiği görülür (Bilgin, 2007:3-5).

2.3.14. Niyazi Mısri

Asıl adı Mehmet olan Niyazi Mısri 9 Mart 1618'de Malatya'da doğmuştur. Eğitim için gittiği Mısır'da bir süre ikamet ettiğinden Mısri, Niyazi mahlaslarını kullanmıştır. Bu iki mahlasın birleşmesiyle kendisi Mısri Niyazi, Niyazi Mısri ve şeyh Mısri diye de bilinir. Niyazi Mısri, Nakşibendi dervişi olan babasına rağmen sufilere muhalif bir tavır içinde olmuştur. Gittikçe bu fikirlerinin farklılaştığı ve Halveti tarikatına bağlandığı biliniyor. Babası bu durumdan hoşnut olmaz kendi şeyhine götürmek ister, yalnız Niyazi Mısri şeyhi mürşidi kamil görmediğinden babasının bu teklifini reddeder. Şeyhinin, Malatya'dan ayrılmasından sonra, zâhiri ilimler alanındaki öğrenimini devam ettirmek için Diyarbekir'e giderek bir sene zarfında orada kalır. Oradan da Mardin'e giderek mantık ve kelam dersleri alır. (Aşkar, 2007: 166). Sonra

Kahire Ezher'de tahsiline devam eder. Daha sonra ise ismini vermediği Kadiri şeyhine intisap eder. Şeyhi tam manasıyla zâhiri ilimleri bırakmadıkça tarikat ilminin kendisine açılmayacağını söyler. Niyazi bu sözden çok etkilenir ve ikisi arasında tercih noktasında karar veremez. Rüyasında Abdül kadiri Geylani hazretlerini görür, Hazret ona zâhiri ilimlere devam etmesini ve bununla amel etmesini söyler Tarikat ilmine ise bir mürşid vasıtasıyla ulaşacağını belirtir ve o mürşidin kahire'de olmadığını belirtmesi üzerine üç sene kaldığı Kahire'den şeyhinin müsadisiyle ayrılır. Anadolu' nun çeşitli şehirlerini gezerek İstanbul'a gelir. Küçük Ayasofya mevkiinde bulunan Sokullu Mehmed Paşa Camii medresesinde halvete girer ve aynı yıl İstanbul'dan ayrılır. Uşak'a gelerek Ümmi Sinan'a intisap eden Niyazi Elmalı'ya gider ve burada dokuz sene boyunca şeyhine hizmet eder. "Zamanın bazı siyasi mevzularını camide vaaz verdiği esnada eleştirdiği için Rodos Adasına sürgüne gönderilir" (Demirli, 2011:169). Daha sonraları ise Limni adasında sürgüne tabii tutulmuştur. İkinci Limni sürgünü esnasında vefat etmiştir

2.3.15. Pir Sultan Abdal

XVI.yüzyılın ilkyarısında Sivas vilayetinin Yıldızeli kazasının Banaz köyünde doğduğu düşünülmektedir. Şiirlerinden, asıl adının Haydar olduğu kanısına varılmaktadır. Bir mısrasında benim aslım, Horosan'dan Hoy'dandır dediğini biliyoruz, bu bilgi bize Pir Sultan Abdal'ın atalarının, Horasan Hoy'dan gelip Sivas'a yerleşmiş olduğunu düşündürüyor (Albayrak, 2008:277). Şiirlerin de genellikle Pir Sultan mahlasını kullanmıştır. Tarihi arşivlerde Pir Sultan Abdal hakkında bilgi bulunmamıştır. Daha çok şifahi anlatılardan hakkındaki bilgiyle ulaşıyoruz. Anlatıya göre; koyun çobanlığı yaparken rüyasında nur simalı bir ihtiyar görür, bu ihtiyar bir elinde bâde diğer elindeyse elmayı kendisine uzatır Pir Sultan, bâdeyi ihtiyardan alır saygıyla içer, elmayı almak için uzanır ve ihtiyarın avucunun içindeki beni görür, onun Hacı Bektâş Veli olduğunu anlar. Pir Sultan mahlasını rüyasında Hacı Bektaş Veli'den alarak "Naminin bütün Anadolu'ya yayılması, sazının üstüne saz, sözünün üstüne söz gelmemesi niyazında bulunarak sır olmuştur" (Ergun, 1957). Bu rüya sonucu Pir Sultan Abdal'da bâdeli aşıklarımızdan olmuştur. Pir Sultan Abdal, Şahkulu isyanında Safevi Şîî propagandasının tesirinde kalmış bu görüşü benimsemiştir. Osmanlı Devleti'nin Kızılbaş ve Rafizi zümrelere yönelik tedbirler aldığı dönemde düşüncelerini ve inancını yayması sonucunda, Sivas Valisi Hızır Paşanın emriyle Sivas'taki Paşa Kale'sine hapsedilir daha sonra Toprakkale'ye nakledilir durumu saraya bildirir. Saraydan idam edilmesi talimatı üzerine Surdibi'nde infaz edilir. İdamın

gerçekleştiği yer günümüzde de Darağacı olarak anılır. Kabri mal pazarı olarak kullanılan yerdedir (Ergun, 1957). Alevî inancına sahip olması, "Çeke sancağı götüre / Şah İstanbul'a otura / Firenk'ten yesir getire / Horasan' da sala birgün" dördlüğünde de anlaşılacağı üzere İran Şahının Anadolu'yu ele geçirmesini ve bu uğurda ki gayretleri sebebiyle asıldığı düşünülmektedir. Şiirlerinde İslâm Peygamberine, Hz. Ali ve oğulları Hasan ile Hüseyin'e ve on iki imama olan sevgisi işlenmiştir. Gayri Sünni görüşleri benimsediğini şiirlerinde anlıyoruz. "Kangı kitapta var ol Ömer Osman / Kur'ân'da okunan Ali değil mi?" Ayrıca halk şiirinin nazım biçimlerinden koşma, Pir Sultan'ın şiirlerinde önemli bir yer tutar. Pir Sultan Anadolu Alevilerinin yedi büyük ozanı arasında yer alır. Alevî ulu ozanlarından en büyük üç şairden biri olarak kabul edilmiştir. Birçok şair Pir Sultan mahlasıyla şiirler yazmıştır, bu da Pir Sultan'ın şöhretini göstermesi açısından önemlidir. Pir Sultan'ın şiirleri Sadettin Nüzhet Ergun tarafından derlenip basılmıştır (Ergun, 1957).

2.3.16. Seyyid Nizamoğlu

İsmi Seyfullah Kasım olduğu bilinen Seyyid Nizamoğlu İstanbul'a Bağdat'tan gelmiş tasavvuf alimi ve şairidir. Babası Şeyh Seyyid Nizâmeddin Ahmed Efendi'dir. "Seyyid Nizamoğlu'nun doğum tarihi kesin olmamakla birlikte, babasının İstanbul'da Tekke kurduğu göz önünde bulundurulduğunda, ilk dini ve tasavvufi eğitimini babasından aldığı düşünülmektedir" (Erdoğan, 2002:47-61). Eğitimine devam etmesi için babası, onu Halvetiyye'nin kurucularından İbrahim Ümmi Sinan'a göndermiştir. (Tosun, 2009:73-74).

Seyri sülükünü bitirdikten sonra, şeyh'i tarafından babasının hatırasına binaen Nizâmi tacı giymiştir. (Erdoğan, 2002:47-61) Uzun yıllar boyunca Silivrikapı'daki Emirler Tekkesinde irşad faaliyetlerini sürdüren Seyyid Nizamoğlu 1601 yılında vefat etmiştir.

Eserlerinde, ilahi aşk, Ehl-i Beyt sevgisi ve on iki imama bağlılık gibi temalar ön plana çıkmaktadır. Örneğin, Bu aşk bir bahri ummandır buna hadd ü kenâr olmaz / Delilim sır'ı Kur'ân'dır bunu bilende âr olmaz. Beyiti, ilahi aşkı ve Kur'ân'a olan derin sevgiyi ifade eder. Ayrıca, Seyyid Nizamoğlu'nun bazı beyitlerinde Caferi olduğu düşünülmektedir ve bu beyitlerde Vahdet'ı vücûd düşüncesi de dile getirilmiştir.

Seyyid Nizamoğlu'nun şiirlerinde Hurufiliğin etkileri de görülmektedir. Şiirlerinde, haksızlığa uğrama, adam kayırma, ilmi sınıfın bozulması ve içtimai sıkıntıları eleştirmesinde

önemli bir özelliğidir. Bu yönüyle, diğer tasavvuf şairlerinden farklılaşır. Eserleri külliyyat halinde basılmış ve hala tasavvufi ortamlarda sevilerek okunmaktadır.

2.3.17. Hatayî, Şah İsmail

Safevi Devleti'nin kurucusu ve Erdebil tekkesinin şeyhidir. 17 Temmuz 1487 senesinde İran'ın Erdebil şehrinde doğmuştur. Safevi şeyhi olan babası şeyh Haydar'dır, annesi Halime Begüm ise Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'ın kızıdır. Şah İsmail, Alemşah unvanıyla da tanınmaktadır. Babası şeyh Haydar'ın Gürcistan'a düzenlediği akında Şirvan hükümdarı tarafından öldürülmüş, Şah İsmail henüz bir yaşındayken Akkoyunlu Yakup, şah İsmail ve kardeşlerini Şiraz Valisine göndermiş İstahr kalesine hapsettirmiştir.

Akkoyunlu Sultanı Yakup beyin ölümünden sonra başa geçen Rüstem Bey, Safevi devletine yakın olup ve desteğini almak düşüncesiyle Şeyh Haydar'ın oğullarını serbest bırakmış ve şah ismail'in abisi Sultan Ali'yi Erdebil'e hâkim tayin etmiştir. Rüstem Bey, Sultan Ali'nin Akkoyunlu hükümdarı Baysunguru yenmesi ve nüfuz kazanması üzerine kuşkullanmış bundan dolayı "Sultan Ali'nin üzerine asker göndererek öldürtmüştür " (Gündüz, 2010:253-255). 1493'te Rüstem Bey öldükten sonra, İsmail Akkoyunlu topraklarındaki zayıf otoriteyi görerek, müritleriyle Erdebil'e doğru harekete geçmiş ve Akkoyunlu devletini ortadan kaldırmıştır.

"Şah İsmail, babasının intikamını alarak Ferruh Yesar'ı ortadan kaldırmış ve Akkoyunlu Elvend'i yenerek Tebriz'i ele geçirmiştir." (Anıl, 2010:256). Safevî tarikatının yıllarca süren çabalarını tamamlayan Şah İsmail, Safevî devletini kurmuş, Şiî mezhebini İran'ın resmi mezhebi ilan etmiştir. İran halkını bu mezhebi kabul etmeye zorlamış, devleti genişletmek için farklı bölgelere seferler düzenlemiştir. Özbekler ve Osmanlılar ile karşı karşıya gelmiş, Özbekleri mağlup ettikten sonra Osmanlı Devleti'ni yıkma düşüncesiyle Anadolu'yu karıştırmıştır. Şahkulu ve Nur Ali Halife isyanları ile amacına ulaşmıştır.

Osmanlı hükümdarı Yavuz Sultan Selim, tahta geçtikten sonra Anadolu topraklarında yaşayan Şah İsmail taraftarlarını ortadan kaldırarak İran'a doğru savaş için yola çıkmıştır. Çaldıran Savaşı'nda Yavuz Sultan Selim Şah ismaili mağlup etmiştir. Bu yenilgiden sonra Şah İsmail'in, ılımlı politikalar izleyerek safevi devletini ayakta tutmaya devam etmiştir. 1524 yılında vefat eden Şah İsmail, Erdebil'e gömülmüştür.

Edebî Kişiliği: "Şah İsmail'in şairlikte gösterdiği başarısı, şöhreti Şeyh ve Şah ünvanlarını geçememiştir" (Gündüz, 2010:253-255). Tezkire yazarları tarafından Şah İsmail'in

şairliğinin üzerinde gerektiği kadar durulmamıştır. Şah İsmail şiirlerinden Hatayî mahlasını kullanmıştır. Şah İsmail'e ait olduğu kabul edilen şiirler, bilhassa Alevî/Kızılbaş çevrelerince icra edilen musiki meclisleri ve cem törenlerinde söylenen Hatayî mahlaslı güftelerden oluşmaktadır. Bu şiirler, hiçbir ayıklama yapılmadan ona mal edilen şiirler olarak kabul edilmiştir.

2.3.18. Şâhî

XVI.yüzyıl tekke şairlerinden olan ismi bilinmeyen bir ünvanı Şarkî bir diğer ünvanında Acem olan şairin Şâhî mahlasıyla şiirler yazdığı bilinmektedir. Şah Hatayî'nin himaye etmesinden dolayı Şâhî mahlası ile anılmıştır. Şairin hayatı hakkında, ailesi ve aldığı eğitim hakkında herhangi bir bilgiye rastlanılmamaktadır. Alevî-Bektaşî toplulukları arasında meşhur olan "geldim" redifli nefesinin Şâhî'ı Şarkî adıyla kayıtlarına rastlanılmıştır. Osmanlı Tezkirecilerinden Latîfî'nin Tezkiresinde Şâhî Şarki ismi ile geçmektedir (İsen, 2000). Şâhî'nin Alevî-Bektaşî inanç sistemini konu edindiği özellikle şiirlerinde usul bakımından yoğun bir şekilde Arapça ve Farsça terkipleri kullandığı ve Alevî-Bektaşî inancına ait terminolojilere yer verdiği görülmektedir. Bunlardan bazıları; "dâra durmak", "kurban tığlamak", "çerağ uyandırmak", "rehber", "Dört kapu", ve "Sırlamak" gibi terimlerdir. Bunlar geldim redifli nefesinde geçmektedir. Şâhî şiirlerinde talibin ikrarı, yol erkanına girmesi ve seyri sülûkûnu anlattığı tekke ve âşık şiirlerine gösterilebilecek en güzel örneklerdendir.

2.3.19. Şem'i

XIX. yüzyıl şairlerinden olan Şem'i Konya'da dünyaya gelmiştir. Helvacılık yaparak ailesinin geçimini sağlayan Şem'i 1831 yılında hacca gitmiş, 1841 senesinde ise vefat etmiştir. Şem'i'nin Bektaşilik temalı şiirlerinin var olmasına rağmen Mevlevî olduğu ileri sürülmektedir (Ergun, 1956: 81).

2.3.20. Şükrü [Şükrü Arıkaya] Baba

Şükrü Baba, 1873'te Eskişehir'e bağlı Seyitgazi'de doğdu, buradaki tekke ve dergâhta eğitimini tamamladı. Seyyit Battal Gazi Dergâhı son postnişini oldu. Millî Mücadele sürecine büyük destekleri olmuştur. Bu gayretleri nedeniyle Yunanlılarca esir alınmıştır. Yunanlıların Dergâhı bombalamasıyla bir dervişoğlu ve kızı vefat etmiştir. Millî Mücadele sürecinde

Yunanlıların yenilgiye uğramasıyla Şükrü baba yeğeniyle birlikte Yunanistan'a götürülmüş ve iki yıla yakın tutulmuş (Taşgın, 2021:427-460).

Şükrü Baba, *Hatırat* isimli yazma eserinde Yunanlılara esir oluşunu anlatmıştır. Sivil Esirler Kataloğunda Şükrü Baba ve yeğeni Hakkı'nın isimleri tespit edilmiştir.

Şükrü Babanın bilinen iki matbu eseri mevcuttur. Birincisi, Seyitgazi Tarihi ve dedeleri Pir Mehmet ve Ali İlhami'nin şiirlerinden oluşmakta diğeri ise Ehl-i Beyt ve on iki imamı konu edindiği Hedaya isimli eseridir. Hatıraları ve Divan'ı basılmamıştır.

II.Mahmut tarafından Bektaşî Tekkeleri kapatılmışsada Seyitgazi Dergâhı kapatılmamıştır. Dergâhta verilecek eğitimin nakşi tarikatı usulünce devam etmesine izin verilmiştir (Ocak, 1992:204). Bektaşî Tekkelerinin kapatıldığı II.Mahmut dönemdeki şeyhi olan Pir Mehmet ve ondan sonraki şeyh'i Ali İlhami, soydan devam eden şeyhlik ve erkân ocağı uygulamasından vazgeçilmiştir. Yerine dergâh şeyhleri tarafından yürütülen erkân babagan usulüyle uygulanmaya başlanılmıştır. Şükrü Baba 1948 yılında Eskişehirde vefat etmiştir.

2.3.21. Turabi

Asıl adı Ali olup, nereli olduğu tam olarak bilinmemektedir. XIX.yüzyılda yaşadığı bilinen Turabi Baba, H. 1266 senesinde Pirevi'nin postnişinliği görevini üstlenmiştir. H. 1285 senesinin de ise vefat etmiştir (Savran,2010:203-220).

2.3.22. Virânî

Doğum ve ölüm tarihi net olarak bilinmeyen fakat 1587-1628 tarihleri arasında yaşamış olan Şah Abbas'la görüşmüş olmasından dolayı şairin XVI.Yüzyıl ile XVII.yüzyıl arasında yaşadığını Abdülbaki Gölpınarlı'nın Alevî Bektaşî Nefesleri isimli eserinden öğrenmekteyiz (Albayrak, 2013:109-110).

Eğriboz adasında dünyaya geldiği, Necef'te bulunan Hz. Ali türbesi'nde türbedarlık yaptığı bilinmektedir. Anadolu ve Balkan vilayetlerine seyahatler gerçekleştirmiş. Balkanlara yaptığı seyahat esnasında Demir Baba Tekkesi postnişininden icazet almıştır. Otman Baba ziyaretine giderken Filibeye bağlı Karlova'da bulunan Hâfızzâde Türbesi yanında vefat etmiş kendisinin orada medfun olduğu aktarılmaktadır (Melikoff, 1998). Gölpınarlı, Bektaşî geleneğince Virânî Baba'nın ölmeyip "sır olduğu" inancına vurgu yapmıştır.

Aslen Nusayrî olduğu söylenen Virani sonradan Bektaşîlik ve Aliyyullâhîlik ve Hurûfîliğe meylettiği söylenir. Virânînin, Kızıl Veli'ye (Seyyid Ali Sultan) bir methiye

yazmasından dolayı Balım Sultan'a intisap ettiğini kavileştiriyor (Melikoff, 1998). Virânî, Alevî-Bektaşiler'in yedi ulu ozanları arasındadır. Aruz vezniyle çok fazla şiir yazdığı göz önünde bulundurulursa, Virânî'nin iyi bir eğitim aldığı anlaşılmaktadır. (Gölpınarlı, 1992:20). Virânî'nin *Divanı* dışında *İlmî Cavidan* adlı eseri mevcuttur. Ayrıca *Buyruk* ve *Fakrnâme* ismiyle bilinen başka bir eseri olduğu bilinmektedir.

2.3.23. Yemini Baba

XVI.yüzyıl tekke şairlerindendir ve hayatı hakkında az bilgiye rastlanılmaktadır. Yemini'nin bilinen tek eseri 7400 beyitten oluşan, Faziletname olarak bilinen mesnevi tarzında, didaktik bir üslupla yazılmış ve rum gazilerine ithaf edilmiş olan eserde Hz. Ali'nin kerametleri anlatılmaktadır. Tevella ve Teberra konuları da işlenmektedir. Faziletname, muhtevası bakımından menkıbevî bir eser olduğundan dolayı nasihat özeliği taşır. Bu özeliğinden ötürü Tahtacılar arasında mukaddes telakki edilir. Eserinden hareketle asıl adının Muhammed olduğu anlaşılmaktadır. Babası Semerkand'lı Hafız adlı bir kişidir. Alevî-Bektaşî geleneğinde Yedi Ulular arasında yer alır. Yaşadığı dönemde Yeminî mahlasıyla tanınmış, Kalender meşrep bir şair olduğu düşünülmektedir. Yemini XVII.yüzyıl dönemine dek yaşamış Bektaşî geleneğinin Kalenderi zümrelerini de içine alan bir geleneği devralan şairlerindendir (Kirman, 2013: 420-421).

2.3.24. Yesarî Baba

Batumlu Mehmet Yesarî olarak tanınan Yesarî Baba, 1804 yılında Batum'da doğmuştur. XIX. yüzyıl Tekke şairidir. Zengin, varlıklı ve solak anlamlarına gelen Yesarî mahlasıyla şiirler yazmıştır. Evlenmemiş, toplumdan uzak bir hayat sürmüştür (Banarlı, 1971: 324).

Yesarî'nin yaşadığı dönemi anlayıp analiz edebilecek derecede bilgi ve donanım sahibi olduğu, dönemin eğitim kurumu olan medreselerde eğitimini tamamladığı bilinmektedir (Ocak, 1996: 87).

Hayatının önemli bir kısmını pir evinde geçirmiştir. Hacı Bektaş Veli Tekkesinde dervişlik yapmıştır. Sonra Sinop'a gelmiş, Sinop halkınca sevilmiş, sahibi keramet olduğu düşünüldüğünden saygı ve hürmet görmüştür (İnalcık, 2000: 152). Yesarî, 1879 yılında Sinop'ta vefat etmiş ve defnedilmiştir.

Yesarî, çevresinde sevilen, hoş sohbet eden, özellikle mizahi anlatımıyla dikkat çeken bir şahsiyetti. Kaynaklarda iri yarı, uzun boylu olduğu, nefes, kalenderi, koşma tarzında şiirleri bizzat söyleyip sazıyla icra ettiği belirtilmektedir (Ergun, 1944: 245).

Döneminin güçlü Bektaşî şairlerinden biri olan Yesarî, aruz ve hece veznini başarılı bir şekilde kullanmıştır. Aruz veznini hatasız kullanmasıyla çağdaşları olan şairlerinden ayrılmaktadır. Şiirlerinde Farsça terkipleri kullanırken bile yalın ve arı bir dili tercih etmiştir. Bu nedenle şiirleri halk arasında kolayca yayılmıştır (Banarlı, 1971: 324).

3. CÖNKÜN LATİNİZE EDİLMESİ

3.1. DUA, NUTUK, NEFES, NA'T VE GAZELLER

Varak 1-a

3.1.1. İman Duası

Bismillahirrahmanirrahim

La ilahe illallah la mevcu bi külli zamanin la ilahe illallah

Bi külli ihsanin la ilahe illallah bi külli mekanin la ilahe illallah

Lemez kurin bi külli lisanin la ilahe illallah külli yevmin

Havfi şanın la ilahe illallah el aman el aman men zul

Yemanu min şerri şeytan ya kadim el İhsan ya gafur

Ya gufran bi rahmetike ya erhamerrahimin

Vela havle vela kuvvete illa billahi teali azim

Ve sallallahu ala seyyidina Muhammedin ve alihi ve sahbihi

Ve sellimu teslimen kesiren bi rahmetike ya erhamerrahimin

Temam

3.1.2. İsmi Azam Duası

Bismillahirrahmanirrahim

Allahümme ya Azimel Celal ya bedial Kemal ya kebirel enval

Ya daimel ef'al ya hakkul visal ya İhsan el ef'al

Ya daime bila zeval ya rezakel ibad ala külli hal

Allemel guyub ve şehadetil kebirel müteal allahü ekber

Allahümme inni zaife Allahümme inni fakir Allahümme

İnni zelil fearefi fani bi rahmetike ya erhamerrahim'in

Varak 1-b

3.1.3. Nevruz Günü Okuya

Bugün nevrüz bugün şahı ruz Ali postunda bir Sultan
Ki dünya şî'akar oldu. Bugün doğdu ol şîri yezdan
O gün de her ne renk esbabu giyersen Hak sana yarar
Yed'inde hem kızıl beyza o gün ekl ile rumman.
O demdir mevlüdi şah'ın o demdir sırrı ol mah'ın
O gün esrar ile doldu cihan bi adedi bürhan
Nübüvvet sahibi dedi Ali nevrüz sahibi post
Münafıklar hileler katı yezidan cümlesi mervan.
Yedi iklimde meşhur şahı velayet ruzidir nevrüz
Ki günler padişahlar dönüb döndükçe bu devran
Ne rengi ile gidersin o gün ey şahım gider bir yıl tamam
Yüzün gülsün gönlümde şive-i hak eylesün
Bu ruz ruz'la hak ruzı budur ruz Murteza ruzı
Hilalidir denilmedi bugün gayri sultan.
Son

Varak 2-a

3.1.4. Nutku Nesimî Sultan Hazretleri

Müminin kalbinde ruhu cümle candır Ali
Aynı zatullah ile vechi insandır Ali
Hem şariat hem tarikat hem hakikat marifet
Ayeti ilmel yakın ilmullahı Kurân'dır Ali
Yeryüzünde okunur ismi Ali'dir ya Veli
Gökte melekler okurlar şîri yezdandır Ali
Kim Ali'yi bilmedi melundur ol merdan zar
Cenneti adn'i visali surur davandır Ali
Ey Nesimî sen bu medhi subh ve şam yad ile gel
Şöyle kim alemde meşhur dinim imanımdır Ali
Nuru hak sırrı Muhammed esedullah Ali

Meded ey Piri tarikat Hünkâr Hacı Bektaş Veli.

Varak 2-b

3.1.5. Nutku Nesimî Sultan

Hey Erenler evimize hak Muhammed Ali geldi
Şübhe gelmez dilimize hak Muhammed Ali geldi
Hak yaratmış binayı bu hakla açıldı kapu
Dizardan gelir koku hakkın ulu Ali geldi
Dil Muhammed dilidir bu yolda Kurân Ali
Hacı Bektaş Hünkâr kendi velidir bize köçek Veli geldi.
Gerçek yollara giren yolda murada iren
Hak mürşidi gören yol içinde ulu geldi.
Mürşid sözü hak sözüdür kişinin kendi özüdür
Cem'i cemaat gül yüzüdür Cenneti ala gülü geldi
İmamların nefesini erenler çeker başını
Dervîşi dertmend Nesimî hak ile hak Veli geldi
Son

Varak 3-a

3.1.6. Kandidate Medfün Hilali Babanın Nefesi

Hak Muhammed gülleridir şah Hasan şahı Hüseyin
Ali Haydar gülleridir şah Hasan şahı Hüseyin
Nesli pakdır ol şehzade şah Hasan şahı Hüseyin
Dürrî yek ta saadetidir şah Hasan şahı Hüseyin
Hem muhibban'ı hanedandır şah Hasan şahı Hüseyin
Dervîşa'nın can ve malı şah Hasan şahı Hüseyin
Arşî Kürsi nurudur şah Hasan şahı Hüseyin
Kevkeb ve seyyahsın şah Hasan şahı Hüseyin
Evliyanın ser-firazi şah Hasan şahı Hüseyin

Enbiyanın gözü yaşı şah Hasan şahı Hüseyin
Ehli halin halidir şah Hasan şahı Hüseyin
Uğruna kurban bu canı şah Hasan şahı Hüseyin
Bendeki candır bu Hilali şah Hasan şahı Hüseyin
Vasfı kudret yok mecalim şah Hasan şahı Hüseyin

Varak 3-b

3.1.7. Eyzan Hilali Baba Nefesi

Semaı melekler tesbihin çekerler
Bu dem Muhammed Ali demidir hay
Muhabbet gelür canıma değer
Bu dem Muhammed Ali demidir hay
Yürekten yanan mü'min olanlar
Güman düşer Hünkâr olanlar
Canına kıydı mansur olanlar, aldık haberi mürşid Haktan
Bu dem Muhammed Ali demidir hay varsa niyazın okursun dersin
Küfrünü terk et bakma ırak'tan
Şerbeti ezelde içtim çerağdan
Bu dem Muhammed Ali demidir hay
Kırkların demi haktır yaradan
Mevlamı buldum çıkmam aradan Hünkâr bu sırra irmedi haktan
Bu dem Muhammed Ali demidir hay
Nasihat kabul itmedi pirden

Varak 4-a

Aşka hicap yokdur evvelden çok şükür olsun kanbere irdim
Bu dem Muhammed Ali demidir hay günahı yüzüm türaba sürdüm
Hak Ali şahıma ikrar getürdüm aşkı bu yolda binden bir gelur
Yolum Muhammed Ali demidir hay her kula nasib anda verilir
Zülfikar altında namı yazılır

Bu dem Muhammed Ali demidir hay

3.1.8. Tercüman Teslim

Bismi şah erenler erkânı oldu imanım
Gönlümde kalmadı şekki gümanım
Takub teslim oldum hakka teslim
Erenler rahına fedadır canım
Ber Cemal Muhammed Kemal Hasan Hüseyin Ali ra bülende salavat
Son

Varak 4-b

3.1.9. Nefesi Hatayi

Oniki imamların tutdum yolunu
Hak deyub tuttuğum yoldan ayrılmam
Muhammed Ali'nin tutdum elini
Hak deyub tuttuğum yoldan ayrılmam
Mürşidin nefesi hak nefesidir
Mürşidin sözünü tutmayan asidir
Mürşidin rızası hak rızasıdır
Hak deyüp tuttuğum yoldan ayrılmam
Erenlerden kaldı bize mürüvvet
Rehber ile alınır bu büyük himmet
Mürşid sözü cümlesi nasihat
Hak deyub tuttuğum yoldan ayrılmam
Şah Hatayim hak deyub tuttuğum eli
Yakında uzakda hak görür seni
Gerçek erenlerden aldım haberi
Hak deyub tuttuğum yoldan ayrılmam.
Son

Varak 5-a

3.1.10 Nefesi Hatayi

Yemen ellerinden beri gelirken
Yüksek uçub da'di kılurken
Şimdi hayber kal'asının kapusunu yıkarken
Ey bunda duranlar Ali'yi görmediniz mi?
Alemleri cem olub anda bakarken
Muhammed Nebi miraca çıkarken
Hava yüzünde sema tutarken
Muhammed durup mercan saçarken
Abı Kevser şerbetini içerken
Ey gafiller Muhammed Ali'yi görmediniz mi?
Şah Hatayim iderdim ben bir gedayem
Dilim zikir ider aşkı hüdayem
On İki İmam nesli hatayem
Ey bunda duranlar Ali'yi Haydar'ı görmediniz mi?
Son

Varak 5-b

3.1.11. Nutku Hatayi

Hüsn içinde ba imişsin ya Ali senden meded
Gökyüzünde mah imişsin ya Ali senden meded
Âşıkla maşuka aşk senden olmuştur nüzul
Sırrı mah Adem imişsin ya Ali senden meded
Bu cihanı seyr ederler bir Cemalullah için
Sinni hayran imişsin ya Ali senden meded
Aşk okurlar ismini rahî hakikatte senin
Aşk ile şeyda imişsin ya Ali senden meded
Kismetimdir ta ezelden murteza itmek seni

Nergisi şehla imişsin ya Ali senden meded
Yerde görmez gökde arar görmeyen münafıklar seni
Zahire peyda imişsin ya Ali senden meded
Mümine işler edersin lütf ile ihsan kerem
Kâfire gavğa imişsin ya Ali senden meded
Birliğe bel bağlayub durur bu Hatayi derd mend
Vahidu yekta imişsin ya Ali senden meded.
Son

Varak 6-a

3.1.12. Eyzan Nesimî

Aşk elinden yandı canım ya Ali senden meded
Ben garibi bi tuvanem ya Ali senden meded
Sen bana lutf ve kerem'den derdime bir çare kıl
Şah sensin men gedayem ya Ali senden meded
Hak Teala kendi nurundan yaratdı Adem'i
Kudreti Sırrı hüdasın ya Ali senden meded
Kim muhammed'den Ali'yi ayıran lanet ana
Lahmike lahmi değil mi ya Ali senden meded
Yerde görmez gökte arar kör münafıklar seni
Cismike cananı sensin ya Ali senden meded
Hem Hadice Fatıma fahri nisa binti Resul
Madeni dürri hakikat ya Ali senden meded.

Varak 6-b

3.1.13. Gazeli Naili

Ben Muhibbi hanedanem Mustafa'dan dönmezem
Şahı merdan şir'i yezdan murteza'dan dönmezem
Şah Hasan ile Hüseyin ol iki şehzadeler

Kim şehidi kerbeladır ben beladan dönmezem
Şahı Zeynel Abidin'dir hem Muhammed Bakır'ı
Caferi Kazım Ali Musa er-Rıza'dan dönmezem
Şahı Taki veba Naki Mustafa'nın neslidir
Devleti Ali abaya ben abadan dönmezem
Söyle Naili medhini o Mustafa ol dinin
Askeri ve Mehdi sahip livadan dönmezem.
Son

Varak 7-a

3.1.14. Nutku Fehimi

Şırı yezdan tığı meslul mücella'dır Ali
Pişvayı evliya mahbubu mevla'dır Ali
İlmi peygamber Medine babı anın mürteza
Cümle eshabı nücüm hurşidi velayettir Ali
Abd memlûki olur elbette şahan'ı cihan
Canu dilden Fahrı mevcudatı mevladır Ali
İlla fettah illa Ali la seyfe illa Zülfikar
Hüccet mahsun ve mahtum illa da illadır Ali
Çar yar ba safa'nın şemi bezmül nuru
Tavrı istisnada mihri alem aradır Ali
Kürretü'l ayneyn alemdir Hasan ile Hüseyin
Validi satban olup âlâ'dan âlâ dır Ali
Hâki pâyi mihri sultan risalet ol fehimi
Zib onun hilafet şahı manadır Ali.
Son

Varak 7-b

3.1.15. Nutku Yesari Baba

Fahri alem Mustafa'nın kuluyuz kurbanıyız
Şahı Ali el-murteza'nın kuluyuz kurbanıyız
Şahı Hasan Hulki er-Rıza'nın hak için ey müddei
Biz Hüseyin'i kerbela'nın kuluyuz kurbanıyız
Hakkı Zeynel Abidin hak Muhammed Bakır
Caferi sadık safa'nın kuluyuz kurbanıyız
Musası Kazım Ali Musa Rıza şahı Taki
Ba Naki şemsü tezanın kuluyuz kurbanıyız
Virdimizdir her daim ismi İmam Askeri
Mehdi'i hak pişvanın kuluyuz kurbanıyız
Ey Yesari Ali evladın muhibbi hasıyuz
Hazreti yâr'i hüdanın kuluyuz kurbanıyız.
Son

Varak 8-a

3.1.16. Nutku Virani Hazretleri

Dil bıraksa muradın sen şaha olmak yakın
Dilerim eyle yesir bana rabbel alemin
Ya Muhammed ya Ali ya şahı cümle Enbiya
Ya Hasan birle Hüseyin ya imam Abidin
Ya imam Bakır ya Caferi fazlı Hüda
Ya imam Kazım ya kıblegahı heştimin
Ya Taki veba Naki ya şahı ser Askeri
Ya Muhammed Mehdi ya evveleyn ahireyn
Ya muradım maksudum sensin ya sahib ata
Ya Ali el-murteza ya nuri Kurânı mübin
Ya Kerim ya Alim ya Kadim velim yezel
Ya Ali ya aba ya kıblegahı mü'minin
Bu Virani abdal fakir eyler niyaz âşıklara

İğdeler anladığınca bir dua gülbenk hemin
Son

Varak 8-b

3.1.17. Nutku Niyazi

Es salat her kim gelür pazarı aşka es-salat
Es salat her kim yanarsa narı aşka es-selat
Es-selat darı enel haktan bugün Mansur olup
Canu ve baştan geçub berdara es-selat
İbni Edhem kimin, tacu ve tahtı terk eyleyub
Soyunub abdal olan Hünkârı aşka es-selat
Kendini odlara atan şol Halilullah gibi
Canı dilden bülbülü gülzarı aşka es-salat
Varlığın dağı delup şirin iline yol açan
Ey Niyazi söyle ol mimari aşka es-salat.
Son

Varak 9-a

3.1.18. Nefesi şahiya

Kurbanlar tığlanub gülbenk çekildi
Gaflet uykusundan uyan geldim hay
Dört kapu sancağı anda dikildi
Canı başı feda edip kurbana geldim hay
Evvel eşiğine koydum başımı
Aldılar içeriye dökdüm yaşımı
Erenler yolunda gör şu işimi
Üryan püryan olub meydana geldim hay
Ol demde uyandı batın چراغی
Rehberim boynuma bend edüp bağı

Üç adım ileri bastım ayağım
Koç kurban dediler imana geldim hay
Dört kapıya selam verüb aldılar
Pirim huzuruna çeküp geldiler
El ele el hakka olsun dediler
Henüz masum olub cihana geldim hay
Pirim kulağıma eyledi talkin
Şahı velayete olmuşum yakın
Mezhebin Cafer sadık el-metin
Allah eyvallah peymanе geldim hay
Yolumuz on iki imama çıkar
Rehberim Muhammed Ahmed'i muhtar
Mürşidim Ali'dir sahibi Zülfikar
Kulundur Şahiya divana geldim hay
Son

Varak 10-a

3.1.19. Nutku Hatayi

Müridiyim ben canı dilden padişahımdır Ali
Yoluna hâk olduğum nuri seyyahımdır Ali
Gözlerim nuru ziyası bedri mahımdır Ali
Kıblegahımdır Muhammed secdegahımdır Ali
Ben Hasan Hulki er-Rıza'nın ber muhibbiyem
Şah Hüseyin Kerbela'nın başı açık abdalıyım
Hamdülillah geç hasetle kibir ve kinden halim
Kıblegahımdır Muhammed secdegahımdır Ali
Şahı Zeynel Abidin'dir Bakırî Caferi
Bi yolun bunları sevmektir din imanın eri
Daima söyle bu nutku olmayasın serseri
Kıblegahımdır Muhammed secdegahımdır Ali

Musa Kazım kim ki bildi oldur Ehli hak
Gel şahım Ali Musa Rıza'dan al sibak

Varak 10 -b

Ten gözünü giderub can gözüyle ana bak
Kıblegahımdır Muhammed secdegahımdır Ali
Şahı Taki ba Nakinin kulu ol ey bahtiyar
Bunları sevene rahmet eyledi Perverdiğâr
Mümin olanlar bu nutku daim okur aşikâr
Kıblegahımdır Muhammed secdegahımdır Ali
Askerine asker olmak diler sen ey bi-nam
Kıl tevella hanedanı Ahmed'i bulun tamam
Hatem ol serverdir İmam Mehdi ve selam
Kıblegahımdır Muhammed secdegahımdır Ali
Ey Hatayî gafıl olma hoş bu dünya fanidir
Her ne ki geldi vücuda alemin mihmanıdır
Bu kelamı vird edinmek aşğın erkânıdır
Kıblegahımdır Muhammed secdegahımdır Ali
Son

Varak 11-a

3.1.20. Nutku Yemini Baba

Nebiler serveri çünkü Muhammed Mustafa geldi
Velayet rehberim Sultan Ali el-Murteza geldi
Emin'in said'in şehidin şah evlad
Hasan Hulki er-Rıza ile Hüseyni Kerbela geldi
Çün Zeynel Abidin oldu atası Ali evlada
Muhammed Bakır'ı Caferi kamuya reh-numa geldi
Şehidi heftim'in olduğu bil Musa Kazım
İmamı heştimin ba'de Aliyel murteza geldi

Taki takvayı bil imam hem penasıdır.
Naki devranı alemde kamu derde deva geldi
İmam Askeri oldu pederi Mehdi-i devran
Hüdanın fazlı erişti şükür sahibi liva geldi
Yemini Ehli din oldu Ali'yi itmeye inkâr
Velayet ehline haydar ki bize pişva geldi.
Son

Varak 11-b

3.1.21. Nefesi Pir Sultan

Yol sorarsan yol içinde yol Muhammed Ali'nindir hay
Yetmiş iki din içinde din Muhammed Ali'nindir hay
Kanı bizden ol gelenler beş vakit namaz kılanlar
Parmağı punar olanlar el-Muhammed Ali'nindir hay
Varma münkirin yanına ateş bırakıyor canına
Lanet yezid'in canına din Muhammed Ali'nindir hay
Cennet kapusu açıldı misk ile amber saçıldı
Yanımda bağçe güller açıldı gül Muhammed Ali'nindir hay
Söyler Pir Sultan söyler hak'ın birliğini birler
Dolmuş ol mehpareler nur Muhammed Ali'nin dir hay
Son

3.1.22. Nazar İçin Okuya

Ve in yekadullezine keferu le yuzlikuneke bi ebsarihim lemma semi, u zikra ve ye'kulune
innehu le mecnun vema huve illa zikrul lilalemin.

Son

Varak 12-a

3.1.23. Nutku Virani Sultan

Nazar eyle eba Talip Ali'dir cümle Zatullah
Ali şanında sıdkına Ali nur'una Eyvallah
Ali ilmi hakikatdır Ali rahı tarikatdır
Ali dilde marifetdir Ali nutkum'da Ruhullah
Ali'dir rahmeti Rahman Ali'dir ruyu ez insan
Ali'dir din ile iman Ali aynı Kelamullah
Ali'dir cismimin canı Ali'dir nutkumun ka'nı
Ali'dir canımın canı Ali'dir ilmi Babullah
Ali nuru hidayetdir Ali şah'ı velayetdir
Ali sahibi kerametdir Ali'dir emri Emrullah
Ali'dir lahmik'e lahmi Ali'dir demmike demmi
Ali'dir cismik'e cismi Ali'dir bil Resulullah
Ali'dir evvelü ahir Ali'dir zahir batın
Ali'dir tayyib'i tahir Ali'dir fahri Fahrullah
Ali'dir cenneti Rıdvan Ali huri Ali ğılman
Ali candır Ali canan Ali levh hüzre Arşullah
Ali'dir cümleden bihter Ali'dir yarı peygamber
Ali'dir uş Sebilullah.

Varak 12-b

Ali nar Ali yar Ali ab Ali ha'k hak
Ali fikri Ali aklı Ali aşkı Hayatullah
Ali'dir cismimin varı Ali'dir mansuru darı
Ali'dir aşık'ın ka'rı Ali'dir cismi Cemalullah
Ali'dir mazharı daim Ali'dir hubbu hayatım
Ali'dir çün kemalatım Ali'dir feyzi Feyzullah
Ali İncil Ali Tevrat Ali Zebur Ali Furkan
Ali Fazıl Ali İrfan Ali'dir şemi Vechullah
Ali'dir sacidi sucud Ali'dir herkese maksud

Ali'dir kible-i ma'bud Ali'dir usta Beytullah
Ali'dir sahibi düldül Ali bülbül Ali güldür
Ali'dir seraser arı Ali baldır Ali lezzet Nebatullah
Ali'dir gün gibi envar Ali mihrap Ali minber
Ali'dir katili küffar antar Ali destinde Seyfullah
Ali'dir bu Virani'nin nazargahı ümidgâhı
Ali'den gayrı kim vardır Ali'dir şol Veliyullah.
Son

Varak 13-a

3.1.24. Nutku Nesimî

Gözün aç gör ki ey talip Ali'dir aleme serdar
Muhammed aşkla derya Ali'dir kıymetli gevher
Muhammed aleme kâ'n oldu Ali nutku beyan oldu
Ana sırlar ayan oldu Ali'dir havace kamer
Ali'dir cümlelerin canı Muhammed'dir anın kâ'nı
Hakikattir Ali şanı Ali'dir yârı peygamber
Hazeran türlü cümbüşler Ali emriyle işlerler
Varır yazlar gelir kışlar Ali'dir cismi can perver
Ne bilsin cahili nâdân Muhammed ya Ali kimdir
Ali nuruyla envar'dır dokuz eflak heft kevkeb
Bilür mi her harabattır Muhammed'le Ali zatın
Muhammed sahibi dindir Ali'dir cümleden bihter
Ali evvel Ali ahir Ali zahir Ali batın
Ali nuruyla envardır zemin asuman yekser

Varak 13-b

Ali'dir cümbüşü her can Ali'dir mazharı Sübhan
Ali Rahim Ali Rahman Ali'dir cümleye rehber
Ali oldu Veliyullah Ali'dir Mazharullah

Ali nurundan Ebrallah münevver iş bu heft ahter
Ali Sultan Ali Sübhan Ali Cennet Ali Rıdvan
Ali dindir Ali iman Ali'dir sakiyi kevser
Ali'dir Haydarı kerrar ol aldı kal'ası Hayber
Ali'dir katili küffar Ali'dir mirı her leşker
Nesimî'nin dili canı münevverdir Ali nuru
Ali ve illa Ali validi Ali'dir zatı peygamber
Yetiş ey şahı velayet Esedullah Ali
Meded ey piri tarikat Hünkâr Hacı Bektaş veli
Sırrı hak nuru Muhammed Esedullah veli
Ve Ali ve Ali ve Ali ve veli.
Son

Varak 14-a

3.1.25. Nefesi Behlül Dane

Yalancı dünyaya geldim geleli.
Muhammed Mustafa Nebiyi gördüm hay
Şahı merdandır kanber önünce
Tanrının arslanı Ali'yi gördüm hay
Dizilmiş erenler hakkına gider
Kisvetin kendimize tenin güder
Dizilmiş erenler sohbetin ider
Kırkların içtiği doluyu gördüm hay
Kerametle şu dünyayı yürüden
Hakkın nefesiyle karlı dağı eriden
Binüb cansız duvarı yürüden
Pirim Hünkâr, Hacı Bektaş Veli'yi gördüm
Behlül Danayem gezerim dağlar başında
Çayır çimen olmuş çeşme başında hay
Her kimi sevdim ise aklı başında

Divane behlül men Veli'yi gördüm hay
Son

Varak 14-b

3.1.26. Nutku Mahremi

Ser tarikat üstadı değil mi damadı peygamber Ali
Hem Veliullah delilidir şahı merdanım Ali
Hakkın indinde mükrim aşikâre bir veli
Hem şecaatte neziri yoktur arslanım Ali
Hem sen mi tabi olub makbulü Rahman Ali
Senden uyandı tarikat şahı sultanım Ali
Rahim oldu zikri hakka eyledi bu sırrı küşad
Nice Ehlullah yüzünden buldular ihsan Ali
Künt'ü kenzin esrarına vakıf olduk aşikâr
Mahremi füzuli, her derde dermanım Ali
Söylenir dillerde vasfin ta kıyamet ta ebed
Yoluna kurban olurum ey kurbu Sübhanım Ali
Mahremi isyanım itmem aşikâr ey ele
Meded ister bu kulun senden ihsan Ali
Son

Varak 15-a

3.1.27. Nutku Seyyid Nizamoğlu

Haydarı şahı velayet Mürtezasın ya Ali
Lahmike lahmi Muhammed Mustafa'sın ya Ali
Her dem içre kana gark olsun vücudu kâinat
Çün Hasan şahı şehidi Kerbela'sın ya Ali
Halkı irşad eyledin, ey şahı Zeynel aba
Ehli iman rehnümasın muktedasın ya Ali

Kalp vasi olduğu çün edayı Bakır serveri
Sen Muhammed hakkı için Ali aba'sın ya Ali
Mezhebin bugün Cafer'de sen Haydar'da sen
Aleme ayine ber nümasın ya Ali
Kim bilür seni şahı ey miri Arap şahı Acem
Bu ne hikmettir Ali Musa Rıza'sın ya Ali
Ehli iman sözü gerçek Muhammed'dir Taki
Ehli aşkın dilinde sen nuru hüdasın ya Ali

Varak 15-b

Meşrebi pâk Ali şahım Naki'dir şüphesiz sen
Saf diller şahısın Ehli safasın ya Ali
Askeri'nin ser firazı şahı Hasan el Askeri
Allah Allah kâinata pişvasın ya Ali
Ruz u şeb gözlersin Seyid Nizamoğlu daim
Sen Muhammed Mehdi-i sahib livasın ya Ali
Son

Günahım çok sevabım yok
Heman bir kuru ahım var
Ümidim kesmezem hakdan
Muhammed gibi şahım var
Temam

Benim iki içre muradım ol Hüda'dan dır
Ümidim ruzu mahşerde Muhammed Mustafa'dan dır.
Temam

Varak 16-a

3.1.28. Gazeli Şükrü Baba Hazretleri

Ta ezelden vâkıfı sırrı hüda Bektaşî'dir
Suret-----hal hata Bektaşî'dir
Ayeti sebül mesani kıl kafi Bektaşî'dir
Hamiyet tenzili bürhan bi riya Bektaşî'dir
Hatemi şahı nübüvvet Mustafa Bektaşî'dir
Hem dahi şahı velayet Mürteza Bektaşî'dir
Kurretül ayn resuli madeni kâni vefa
Hem güruhu naciyan oldu bunlara pişva
Bunları inkâr iden bu diyenlere lanet seza
Çünkü bunlardır cihanda rahî hakka rehnümâ
Nuri çeşmi Ahmedî Hulki er- Rıza Bektaşî dir
Hem imam ol şehidi Kerbela Bektaşî dir
Bunların lütfuyla kaim iş bu âleme ser-teser
Çün bunlardır âlem içre cümlesinden muteber
Kıl tevella bunlara âlemde çekme derdi ser
Bunların hükmündedir bu mümkünâtı kebirdir.

Varak 16-b

Nuri zatı Haydar Zeynel aba Bektaşî'dir
Hem Muhammed Bakırî mihri vefa Bektaşî'dir
Bu güruhun. ser asker....
Mezhebi paki cemal'de gün gibi saldı ziya
Hem dahi bunlardır var kâni vefa cudi ata
Bunların erkânına baş eğmedi Ehli riya
Pişvamız Caferî Sadık şaha Bektaşî'dir
Musa-i Kazım Ali Musa er- Rıza Bektaşî'dir
Sırrı Bektaş'a erenler arifi Billah olur
Şükür balâ'dan geçerler, zikri İllallah olur

Varlığını terk eyleyub hem vasılı dergâh olur
Hem Taki ile Naki pür naciyan şah olur
Askeri hem Mehdi'yi sahib liva Bektaşî'dir
Çar deh masumu pakı mutlaka Bektaşî'dir
Son

Varak 17-a

3.1.29. Nefesi Hatayi

Türbesi üstünde nakş eylemişler
Gel dinim imanım imam Hüseyin hay
Seni dört köşeye şah eylemişler
Gel dinim imanım imam Hüseyin hay
Çoşkun sular gibi akasın gelmez
Yezidin yüzüne bakasım gelmez
Şehrine girince çıkasım gelmez
Gel dinim imanım imam Hüseyin hay
İki gözlerimin nuru Hasan Hüseyin hay
Senin muhiblerin semada döner
Kadir gecelerinde şem'alar yanar
Katarımız imam Cafer katarına uyar
Gel dinim imanım imam Hüseyin hay
Gözlerimin nuru Hasan Hüseyin hay

Varak 17-b

Senin âşıkların yanar yakılır
On İki İmam katarına katılır
Bunda yezide lanet okunur
Gel dinim imanım imam Hüseyin hay
İki gözlerimin nuru Hasan Hüseyin hay
İmam Hüseyin'in yolları bağlı hay

Âşık müminlerin ciğeri dağlı
Hazretî şah Alinin sevgili oğlu
Gel dinim imanım imam Hüseyin hay
Gözlerimin nuru Hasan Hüseyin hay
Şah Hatâyîm ider erenler nerde
Çalışız kayasız sahra yerde
Kerbela çölünde kandilde nurda
Gel dinim imanım imam Hüseyin hay
İki gözlerimin nuru Hasan Hüseyin hay
Son

Varak 18-a

3.1.30. Nutku Virani Sultan

Bil Muhammed Mustafa'dır fakrı Fahrullahımız
Hem Ali el-Murteza dır ba'yı Bismillahımız
Bu sözü tasdik edub oldur bizim hem rahımız
Biz urum abdalıyız Musa er-Rıza'dır şahımız
Şah Hasan Hulki er-Rızadır dilde Zikrullahımız
Şah Hüseyin'i kerbelâ'dır aynı Beytullahımız
Hem Zeynel Abidin'dir aynı Zatullahımız.
Biz urum abdalıyız Musa er-Rıza'dır şahımız
Uş Muhammed Bakır Cafer imam rahımız
Kazım şahı Taki'dir hakka hem rahımız
Hem Naki'ye baş koyana vardır Eyvallahımız.
Biz urum abdalıyız Musa er-Rıza'dır şahımız
Askeridir tefsiri nutku Kelamullahımız.
Mehdi-i sahip zamandır uş Hayatullahımız

Varak 18-b

Giymiş fahri fenayı gör Sıfatullahımız
Biz urum abdalıyız Musa er-Rıza'dır şahımız
Ey Virani doğdu çünkü gün gibi ol mahımız
Aşikâr oldu güneşten hak Veliyullahımız
Ruz u şeb nuru cemalin şahı Şehidullahımız
Biz urum abdalıyız Musa er-Rıza'dır şahımız
Son

3.1.31. Nâatı Eimmei İsnai Aşer Eşref Kazım'ın Nutku

Bahri rahmetdir Muhammed ebri ihsandır Ali
Mihri hikmetdir Muhammed mâhı irfandır Ali
Fahri alemdir Muhammed nuru imandır Ali
Cevheri candır Muhammed nuru imandır Ali
Nazenin Rabb'ı izzettir Hüseyin'i Kerbela
Verd-i gülzarı nübüvvedir Hüseyin'i Kerbela

Varak 19-a

Şemi mihrabı imametdir Hüseyin'i Kerbela
Menba-ı efruz hitabetdir Hüseyin'i Kerbela
Şule-i mişkâtı fitratdır Hüseyin'i Kerbela
Şems-i ebvabı hakikatdır Hüseyin'i Kerbela
Bülbülü bağı vesayetdir Hüseyin'i Kerbela
Seyyid-i şebâne cennetdir Hüseyin'i Kerbela
Dest-i âdâdan hel hel nuş şivendir Hasan
Rağm bir dil bir şehid meğer düşmendir Hasan'a
Hüsni hulku hüsni siret ile ahsendir Hasan
Nur-u çeşm-i Fatıma mahbubu zilmendir Hasan
Nuhbe-i şahı velayetdir Hüseyin'i Kerbela
Varısı nakd-i semavatdır Hüseyin'i Kerbela

Matla-ı şems-il menaimdir Ali Zeynel Aba
Memba-ı lütfu miri Ahmet'tir Ali Zeynel Aba
Fahrı eshabı muallimdir Ali Zeynel Aba
Cami halkı mekarimdir Ali Zeynel Aba
Kıdve-i Ehli siyadettir Hüseyin'i Kerbela
Mebde-i feyzi şerafetdir Hüseyin'i Kerbela

Varak 19-b

Bakır ilmi hakikat hazreti Bakır ki hak
Hızır ile zatı şerifin eylemiştir hem sibak
Ne felek mecmüaı vasfında güya bir varak
Sabi-i seb'al mesanidir bi hükmi muttefak
Harisi hısnı şeriatdır Hüseyin'i Kerbela
Hadi-i rukni tarikdır Hüseyin'i Kerbela
Nakd-ı mevrûsı nübüvvettir kemalî Cafer
Mazharı el fakrî fahridir hisalî Caferi
Lutf-u hakdır içtihadı bi-misal Caferi
Kıldı ser hayli eimme imtisali Caferi
Mesned âradı hilafettir Hüseyin'i Kerbela
Sadrı pirâyı Kerametdir Hüseyin'i Kerbela
Kazım gayz el eadi Musa-i şiyem
Dest-i beyza-ı mekarim şahı kudsiyet haşem
Şule-i turu tecella eyman ârâyı hikem
Nur-u misbahı saâdetdir o zatı muhterem
Saykalı miratı kudretidir Hüseyin'i Kerbela
Revnak-ı ruyı hüviyettir Hüseyin'i Kerbela

Varak 20-a

Afıtabı üç hikmetdir Ali Musa Rıza
Mahitabı burcu vahdetdir Ali Musa Rıza
Zaik-i zehrabı mihnetdir Ali Musa Rıza
Mübtelayı kerb-ü gurbetdir Ali Musa Rıza
Güy u çevgân felaketdir Hüseyin'i Kerbela
Serzenişi did-i ihanetdir Hüseyin'i Kerbela
Padişahı etkiyadır vâlâyı Taki
Dürri bahrı Mustafadır zatı vâlâyı Taki
Subh-ı nevruzu hüdadır zatı vâlâyı Taki
Meyve-i nahlı Rızadır zatı vâlâyı Taki
Sebz-i bostanı semahetdir Hüseyin'i Kerbela
Servi bağı hatemiyetdir Hüseyin'i Kerbela
Aşrı isna-ı aşer şahı ser ameddir Naki
Maşer-i islama hadi müeyyedir Naki
Urve-i vüskayı ümmet kutbu emceddir Naki
Vefki bazuyu yemini şer-i Ahmettir Naki
Manayı lâfzı adaletdir Hüseyin'i Kerbela
Lafzı manayı imametdir Hüseyin'i Kerbela

Varak 20-b

Kıble-i hacetdir ins ü cana babı Askeri
Ser-be-ser cündi melaikedir rikâbı Askeri
Başkadır tesiri şimşiri cevabı Askeri
Seyfi meslülü şeriatdır cenabı Askeri
Cevheri tıǵı celâletdir Hüseyin'i Kerbela
Safder sıhnı şecaatdır Hüseyin'i Kerbela
Kutb u eflakı hüdâdır Mehdi'yi sahib zaman
Zübde-i Ali Aba'dır Mehdi'yi sahib zaman
Serr-i paki Mustafadır Mehdi'yi sahib zaman
Hadi-i râhı Rıza'dır Mehdi'yi sahib zaman
Rehberi nehci hidayetdir Hüseyin'i Kerbela

Saiki semti reşadettir Hüseyin'i Kerbela
Gerçi ol şehir ki bir bağın güli nesrinidir
Cümlesi hep bir sipihrin encümi pervinidir
Bir nihalin bi teğavat meyve-i nuşinidir
Her biri mülki bekânın şahı pür temkinidir
Nuri çeşmi Ehli sünnettir Hüseyin'i Kerbela
Kurretul ayn ümmettir Hüseyin'i Kerbela

Varak 21-a

Olalı ser dâde-i valayı handan
Hamdulillah eyledim kesbi hayatı cavidan
Kazım'a olsam nola ruh-sude-i bab-ı eman
Eşref asa eyleyüb bu matla-i virdi zeban
Melce-i erbabı hacettir Hüseyin'i Kerbela
Şamı rüz-i nedamettir Hüseyin'i Kerbela
Son

3.1.32. Nutku Şem'i Hazretleri

Hacı Bektaş Veli'nin bindiği cansız duvar
Mazharı sırrı Ali'dendir ana ol yadigâr
Nara-i dilden ider o arşı alada karar
Sad hazer bin kâfiri bir narada etti şikâr
Dedi arslanım Ali'dir. kudretiyle girdiğâr
Laf fetta illa Ali la seyfe illa Zülfikar
Koydular başın o şahın Kerbela meydanına
Bastılar parmakların şah Hüseyin kanına
Urdu süngüyü yezitler gonca fem gerdanına
Bu hakaretler yaraşmazdı o şahın şanına

Varak 21-b

Düşmeden kanı yere çağırdı ol demde ağyar
La fetta illa Ali la seyfe illa Zülfikar
Emri hakla şah Hasan ile Hüseyin oldu şehid
Ağlaşub gökte melekler itdiler ahı şedid
Bizde evladı resulüz eyleriz matem cedit
Ol yezid mervan hak itsün canından baid
İnsı cin gökte melek hakkında eyler inkisar
La fetta illa Ali la seyfe illa Zülfikar
İşidüb bu hali cennet Ehli giydi karalar
İki alem serveri açtı dertde yaralar
Nuru hakka karışub kendi o dem mehpareler
Haşre dek kan ağlasun aşıkı avareler
La fetta illa Ali la seyfe illa Zülfikar
Bu muhabbet Şem'idir ta haşre dek böyle yanar
Son

Varak 22-a

3.1.33. Nefesi Hatayi

Mürebbi müsahib aşka düşene
Gönlüme gözüme düşen Ali'dir Ali hay
Yüreğim sayali yâreler başı
Ezelden seven sevişim Ali'dir Ali hay
Ali'dir şu dünyaya ağvanı veren
Ali'dir sofilere sevdayı veren
Ali'dir yezidlere kavgayı veren
Hakka vasıl olan Ali'dir Ali hay
Mihriban divlerinin savaşında
Kendine bend itdi onbeş yaşında
Üçbin yıldan sonra on iki yaşında
İfritin bendini çözen Ali'dir Ali hay

Yedinci felekte arslan görünen
Hatemin ağzına veren sır eden
Gelip kırklar ile cemde bulunan
Kırklara baş olan Ali'dir Ali hay

Varak 22-b

Ali dir cesedin kendisin yuyan
Yuyub kefenleyub tabuta koyan
Ali dir devesi kendisi yudan
Hak ile hak olan Ali'dir Ali hay
Ya Allah dedi Düldül'e bindi
İşaret edecek gün geri döndü
Yetmişbin kâfir hep dine geldi
Öğleyinde kavline eren Ali'dir Ali hay
Yıldırım gibi oynar ol Zülfikar
İmam Hüseyin'dedir Ali'nin sözü
Zülfikar çalıcak necef denizi
Hikmetle kaynayub coşan Ali'dir Ali hay
Şah Hatâyîm eder derd ile ahı
Dilimde virdimde ol gani şahı
La mekân ilinin hem padişahı
Müminlere biladı rahı olan Ali'dir Ali hay
Son

Varak 23-a

Dünya için cuma irtesi nısfı leylden sonra
Üç defa okuna ve insanın menziline vasıl olmak
İçün salı gecesi nısfı leylden sonra
Kıraat oluna

Bismi şah cismi şah ismi şah Allah'umme inni es'eluke
Ve tevcih ileyk niyetik nebi rahmeti Muhammed
Aleyhi selam ve ila aleyhim'us salatu ve selam
Ya ebu'l Kasım ya Resulullah ya imam rahmet
Ya seyyidina ve mevlana inna tevcihena ve iştenfena
Ve tevsilena bik ilallahe ve kadimna beyni yedey
Hacetena ya veciyhen indellah eş-fa'lana indellah
Ya ebal Hasan ya Ali ibni ibni Talib emir-el mü'minin
Ya ahiri resül ya zevcil betül
Ya Himmetallah ala halkih ya seyyidna ve Mevlana
İnna tevcihena iştenfena ve tuselna bike İlellah
Ve kadimnake beyne yedey hacetena ya veciyhen İndellah
Allah eşfea lena İndallah ya fatime zehra ya binti
Resulullah itbehal benal ya kurretu ayni resul
Ya Hüçetullah ala halkih ya seyidina ve mevlana inna tevcihen
Veiştenfa'na ve tuselna bike Alallah

Varak 23-b

Ve kademnake beyni yedey hacetena ya veciyhen İndellah
Eş fa'lana İndallah ye eba Muhammed ya Hasan iymen Ali
Eyuhel mutecabi ya ibni Resulullah ya Hüçetullah Ali
Halkihi ya seyidna ve mevlana inna tevcihena ve iştenfa'na
Ve tuselna bike Alallah ve kademnake beyne yedey
Hacetena ya veciyhen İndallah eş-fa'lana İndallah
Ya eba Abdullah ya Hüseyin ibni eyuhaşşehid
Ya beni Resullalah ya Hüçetullah ala halkehi ya seyyidna
Ve mevlana inna tevcihen ve iştenfa'na ve tuselna bike
İlellah ve kademnake beyni yedey veciyhan İndallah
İşfea'lana İndallah ya eba Muhammed ya Ali ibni Hüseyin
Ya Zeynel Abidin eyuhe sacidin ya Resulullah
Ya Hüçetullah ala halkih ya seyidna ve mevlana inna tevcihen

İštenfa'na ve tselna İllallah ve kademnake beyni
Yedey hacetena veciyhen İndallah eşfa'lena İndallahi
Ya eba Cafer ya Muhammed ibni Ali eyuhal Bakır ya ibni
Resulullah ya hücetillah ala halkihi ya seyyidna ve mevlana
İnna tevcihen ve işteşfe'na ve tu'selnabike İllallah
Ve kademnake beyne yedey hacetena ya veciyhen İndallah
İşfa'lena İndallah ya eba Abdullah ya Cafer'eyn

Varak 24-a

Muhammed eyuhas-sadat ya ibni Resulullah ya Hacetullah
Âlâ halkihi ya seyyidena ve mevlana İnna tevcihena ve iştinfana
Ve tevsilna bike İllallah ve kadimnake beyne yedey
Hacetena ya veciyhena İndellahi işfeâlena İndallahi
Ya eba İbrahim ya Musa ibni Cafer ileyhel Kazım
Ya beni Resulullah ya Hüccetüllah ala halkih ve kezalik
İndallahi kader ya ebi Hasan ya Ali beni Musa er-Rıza
Ya ibni Resullullah ya Hüccetulllah ala halkihi ve keza
Ya eba Cafer Ya Muhammaed ibni Ali eyuhenal Taki el-muhdar
Ya ibni Resullullah ya Hüccetullah ala halkihi ve keza
Eba ebal Hasan ya Ali ibni Muhammed eyuhal Nakiyel bari
Ya ibni Resulullah ya Hüccetullah ve keza ya eba Muhammed ya Hasan
İbni Ali eyuhal zerkil Askeri ya ibni Resulullah
Hüccetullah ve keza ya vahyil Hasan vel halefi salim
Ya imam zamanına ya ibni Resulullah eyyuhel kasım
El Mehdi ya ibni Resullullah ya Hüccetullah ala halkihi
Ya seyyidna ve mevlana inna tevcihena ve iştenfa'na
Ve tevsilna bike İlellah ve kademnake beyne yedey
Hacetena ya vecihena İndellah işfeâ'lena İndellah
Lefi muhabbet

Varak 24-b

Bismi şah cismi şah ismi şah nad Alimen mazhar el-acaiḃ
Tecidunen lek fil menaib kulli hammin ve ğammin
Bi nuri bi azametik ya Allah ya Allah ya Allah ve bi nuri
Nübuveṭik ya Muhammed ya Muhammed ya Muhammed ve bi nuri velayetik
Ya Ali ya Ali ya Ali edrakne edrakne edrakne
Ve aleyhi mehvul ya ilmen bi mali ilmike eşkali ya veli
El vali ya mehvul el havl vel ahval havl halena
İle ihsan el mali ya Ali ya Ali ya Ali ya zel-celali
Vel cemali vel kemal Allahümme hak Hasan vazih
Ve afati ve biyeh ve beniyeh vecdete teala hallisna men
Küll hammin ve ğammin bima en fihi ve ente erhamerrahimin
Ya sahibel heybeti vel azameti vel şecat
Vel vakar ya maklub el-kulub vel ebsar kalbi
Kalu bena ve basar tacik resanatek ve urveti lika
El meştafin el-ahyar ya Ali düldül süvari aleyke
İtimad ve minke el-itikad vel iktidar
Ustur uyubena veĝfir zunubena ya settar ya ğaffar
Bi azametike el-ahyar ve eshabikel muhtar ve salatullah
Aleyhim ul-melik el-Cebbar ve Bismillairrahmanirrahim
Er-Rahim ikameti billahillezi bi hürmeti

Varak 25-a

Elif Allah lailahe ilel hayyul kayyum el kasım el daim
La te'huzuhu sinetü haziru naziru ve la nevmu lehu mafi
Semavati ve mafil ard kadiri kadiri ala külli
Mahlukın men zellezi yeşfeu indehul bi izni
Kerim ve rahim ile bi hürmeti ya dabireh minellah
Ve resuli bi hürmeti tai tebareke lezi bi yedihel mülk
İlâhî bi hürmeti cim tâa isim evresna kitabı lezine

İhtifeynal bi hürmeti cim cennetin yed huluneha ileh
Bi hürmeti hai hemaikel bi hürmeti ha'in Hatemullah Ali
Kulubihim İlâhî bi hürmeti dal damerallah aleyhim vel kâfirin
İlâhî bi hürmeti zal zerne ve min halekte ve seyyid
İlâhî bi hürmeti
Sera rabbi ma yeza din keferu İlâhî bi hürmeti şın
Şehidallah inehu la ilahe illallah huvel melaïke ve ulul
İlm kaim bil kıst la ilahe illa hüvel azizil hâkim
İlâhî bi hürmeti sad Hasan vel kuran za zakirel ileyh
Bi hürmeti sena ve Hizbellah lena mislen İlâhî bi hürmeti
Ta'i Taha ma enzellena aleykel Kurân li teşka İlâhî
Bi hürmeti za'i zahir el-fa'fil berri vel bahri İlâhî
Bi hürmeti ayın gam tebaelun anıl benail azim
İlâhî bi hürmeti ğayın ğafere zunub ve ma'sil tevvab

Varak 25-b

Şedidul ikab İlâhî bi hürmeti ka'i ka'le ve zeytun la yusun
İlâhî bi hürmeti kaf vel kuranil mecid İlâhî bi hürmeti kâf
Kella savfe te'lamun İlâhî bi hürmeti lam lev enzelna hazel
Kuran ala cebeleyin İlâhî bi hürmeti mim Muhammed Resulullah
İlâhî bi hürmeti nun vel kalemi vema yesturun İlâhî bi hürmeti vav
Vema ersalnakel rahmetelil alemin İlâhî bi hürmeti ha
Huvallahul lezi la ilahe illa hüv İlâhî bi hürmeti lam elif
La uksimu bi hazel beled ve ente hillun bi hazel beled ve validin
Vema veled İlâhî bi hürmeti ya yaküm ma beyne eydihim
Vema halfehüm lehu havfun vela kezeb fahri ğaffarı
Vela muhiytun bişey'in min ilmihi illa bimaşa-e Allah
Rabbel alemin ve si'a kursihu-semavati vel ard
Vela yeuduhu hifzuhuma ve huvvel aliyul azim hifzu
Karib vekil nasir nasir bi hürmeti Resulullah
Nebiullah Habibullah Mucibullah ismihi hamd Ahmed

Muhammaed Mustafa ez-Zebur vet-Tevrat vel incil
Vel Furkan meknun mestur cismi meatur münevver
Mukadesi fil beliyat vel hazmi İlâhî bi hürmeti Muhammed
Resulullah sallallahu teala aleyhi ve sellim ve bi hürmeti
İmam Ali el-mürteza Ali'yen Veliyullah ve Hadicetü

Varak 26-a

El kebiri vel betul fatımatüz zehra vel sabitin
El emin ilahin el-Hasan vel Hüseyin ve Zeynel Abidin
Ve Muhammed Bakır ve Caferı Sadık ve Musa Kazım
Ve Ali Musa er-Rıza ve Muhammed Taki el-cevadu Ali
El Naki el-hadi ve Hasan el-Askeri
Ve salli ve sellim ala hücceti saim ve daim hâlefi
Salihel imam el-himam el-en'am el-menzur
El-mensur el-muzaffer Muhammed ilhadil Mehdi
Sahibel eman vel zaman ve halifeti Rahman
Ve kutbu devran ve huccetil bürhan ve mazhar
Küllü iman ve seyyidi insi vel can sallallahu
Vesselavatullah teala aleyhi ve aleyhim ecmain
Ettayyibine ettahirine el-masumine eġaffarul kerim
Ve erhamelif lam mim ve..... ekrem bi kerametik
Ya ekremel ekremin ve erham birahmetike ya erhame
Rahimin bi hürmeti seyyidel murselin ve bi hürmeti
Emiril mü'minin ve bi hürmeti evladi tayyibin evladil
Tayyibin vel hamdulillahi rabbil alemin ihlasu
Şerif fatihayı şerif hatimel kitabil uyun
Elhamdi

Varak 26-b

3.1.34. Nutku Virani Sultan

Bi hamdilillah senaguyem elimde defterim vardır
Dilimde la fetta illa Aliyel ekberim vardır
Bugün mestu harabatım elimde çer'a saki
İçün nuş eylerem anı Ali'den kevserim vardır
Fena fahrini Allah'ım fereğat rahına girdim
Bi hamdillah Ali gibi önümde rehberim vardır
Ne gam gussa ve haricden valâ bir zerre şübhem yok
İki alemde billahi benim Haydarım vardır
Hasan şah'ım Hüseyin mahım imam Abidin Bakır
Hakikat yoluna havi hakikat Caferi vardır
İmam Kazım Rıza'dan dinı Taki şah'ım Naki dinim
Temamet ille bin tacı güruhi askerim vardır
Muhammed Mehdi'nin can yolunda sengisarı oldum
Yezidlere zahmınan oldu âşıklar aşıkın oldu
Bu cismim cümle hâk oldu içimde cevherim vardır
Viranim benim canım fedadır al ve evlada hay
Münafık boynun urmağa elimde hançerim vardır

Varak 27-a

3.1.35. Nutku Nesimî Sultan

Sakiya bir çare sun Ehli safanın aşkına
Saki ol kevser Ali el-murteza'nın aşkına
Men hadimel fukara oldu Ahmed ezdi engür şerbetin
Kırklar anı nüş eylediler Mustafa'nın aşkına
La illalar başı yazmış Hüseyin'ler gibi
Kan revan boyanmış şehidi Kerbelanın aşkına
Şahın şevkidir gönlümde hane-i Ehli Beyt
Gün figandan geçmişim Ali Âba'nın aşkına
La feta illa Ali'nin manasın fehm eyleyen

Çağrular şahi Ali el-mürtezanın aşkına
Bir elif ikinci uzleti ihtiyar et er isen
Çek elini şu cihandan sahibi zamanın aşkına
Kimki hanedandır sadıklar canı dilden yoluna
Allah varını uyandır şahın evliyanın aşkına
Kerbelada çok cefalar kıldılar şahzadeye
Sen dahi oynad başın o Kerbelanın aşkına
Sad hazeran lanet yezid'e ol iki şahzadeye
Bir içim su vermediler ol hanedanın aşkına

Varak 27-b

Ey Nesimî sanmaki öyle durur ol yezidin meşrebi
Mehdi gelse tığı çalsa ol şahın aşkına
Son

3.1.36. Gazeli Kalender Abdal

Ey gönül şad ol Muhammed Mustafa devranıdır.
Meşrebi şahi velayet murteza devranıdır
Her taraftan ilmi hikmeti sırışah etti zuhur
Hem Hasan ol şahi Hüseyin Kerbela devranıdır.
Talib ol Zeynel Aba'yı Bakır'a ol ihlasla
Cafer'i Kazım Ali Musa er-Rıza devranıdır
Sohbeti irfana irmez her sevdâyı bi haber
Bunda çıkmaz naşiler bu aşına devranıdır.
Zahidin ref oldu zühdü kalmadı her sızı
La cerm sıdk'u safa mihrü vefa devranıdır
Şah Taki sultanı alem şahi Naki şah Askeri
Mehdi-i din serveri Ali Aba devranıdır.
Geçdi hükmi devri mervan geldi imam leşkeri
Ey Kalender secde kıl şah evliya devranıdır
Son

Varak 28-a

3.1.37. Nefesi Hatayi Sultan

Cihanda yoğ iken asla agâhım
Ben lütf ve ihsana uğradım geldim hay
Kandil içinde dururken ruhum
Cennet'i me'vaya uğradım geldim hay
Fani imiş dünya aslını bildim
Hazreti Cebrailden haberin aldım
Melekler ile bile secdeler kıldım
Hatemi enbiyaya uğradım geldim hay
Geşt eyledim gezdim cenneti hayli
Ta elest deminden aldım bu meyli
Cemali ved duha, saçı vel leyli
Nuru kibriyaya uğradım geldim hay
Cennetden çıkınca sine çâk itdim
Cürmü isyandan suzi nak itdim
Hocam talim itdi tıflı pak itdim
Alemül semaya uğradım geldim hay

Varak 28-b

Hatayim likayim Caferi ismim
Bir levh üzerinde yazıldı ismim
Batnı maderde dururken ruhum
Hikmeti hüdaya uğradım geldim hay
Son

3.1.38. Nutku Dehri

Ey Hasan güneşi rüyuna envarladılar mı?
Başdan aşağı misk ile anberlediler mi?
Şol damen pakinde senin secde eylediler mi?

Mihraba hilal kaşlarını minberlediler mi?
Dendan ile çekmek o zülüflerin çıkmaz
Gerdanı beyaz benlerini ekserlediler mi?
Görmediysede şol nice sufi desen onunmuş
Alnında kara yazını ezberlediler mi?
Sual iderlerse ol kande uruldun
Yazmasana Dehri sinen hançerlediler mi?
Son

Varak 29-a

3.1.39. Nefesi Hatayi Sultan

İki cihanın güneşi ey gaziler şahı değil mi?
Yüzü Beytullah, aşika kaşı kıblegâh değil mi?
İşaret eyledi ol mah, secde kıldı kıblegah
Yüz sürüp vardım dergâha murat viren şah değil mi?
Ol divin elin bağlayan, aşkın ciğerin dağlayan
Selman neslini saklayan kağan arslan şah değil mi?
Arslan gibi arşda duran kırklar ile safa süren
Cümlemize murat viren ey gaziler şah değil mi?
Anı deveye binmiş gider arap donunda güder
Ser'in imam Hüseyin'i arz ider binin yeden şah değil mi?
Arş-i kürsü levh-i kalem ba emrine ferman cümle alem
Emr itmiş çalmış kalem yazub bozan şah değil mi?
Dağ üstünde dağ bitiren pervaza üzüm getüren
Ezub kırklara viren ey gaziler şah değil mi?
Hatayim fikrim yüzün zahir olsun seni göre bilsün
Cümlemize murad viren ey gaziler şah Ali değil mi?
Son

Varak 29-b

3.1.40. Nefesi Muhammed Haki

Dün gece seyrimde bir dolu içtim
Hünkâr Hacı Bektaş sen imdad eyle
Çok niyaz eyledim yalvara düştüm
Hünkâr Hacı Bektaş sen imdad eyle
Murat verici bir ulu cansın
La nezir dünyada bir gevher ka'nısın
Seni bir bilmeyen odlara yansın
Hünkâr Hacı Bektaş sen imdad eyle
Muhammed Ali dir Ali'dir Muhammed
Erenlerin sevenin didarı cennet
Sefil kullarına eyle merhamet
Hünkâr Hacı Bektaş sen imdad eyle
Deryalar üstünde namaz kıldırın
Kerameti cümle aleme bildiren
Gece gündüz bu sevdayı bildiren
Hünkâr Hacı Bektaş sen imdad eyle
Emrim surete uğratma yolum
Ağzımın içinde lal itme dilim

Varak 30-a

Has bahçe içinde soldurma gülüm
Hünkâr Hacı Bektaş sen imdad eyle
Muhammed, günahkârım isyanım çokdur
Hazretine layık hidayetim yokdur
Mürşidler mürşidi buyruğun haktır
Hünkâr Hacı Bektaş sen imdad eyle
Son

3.1.41. Nutku Nesimî Sultan

Haşr bilir herkese yaran olan Bektaşidir
Kimse bilmez sırların seyran olan Bektaşidir
Sofrasında nan nimet daima eksik değil
Varına soran itmede meram olan Bektaşidir
Öldüler ölmezden evvel buldular aynı hayat
Tekkeı zümreı irfan içinde can olan Bektaşidir
Geçtiler cümle vardan bulunca hak rahını
Daima esriyen gezen mestan olan Bektaşidir

Varak 30-b

Desti pirden bir kadeh nüş itdiler ta bezmi elest
Ta bugün aşk içre bil mihman olan Bektaşidir
Tac tıgu bendü mürşide teslim olur
Ey Nesimî sinesi üryan olan Bektaşidir
Son

3.1.42. Diğer

Ey gönül kim gayri den cananısın senden ara
Dostunu tut mürşidin bürhanısın senden ara
Arifi Billah isen esrarı İlâhî hatem olur
Kimse yokdur medarı ihsanı sen senden âra
Yedi kat yer yedi kat gök on burç şemsi mah
Her ne var alemde var bahanesi senden ara
Dost için lokmanı sen senden ara
Var ise derdin eğer dermanı sen senden ara
Aç gözün candan uyan gafil bulunma
Ey Cevabi la fetta illa Ali sultan sen senden ara
Hitam son

Varak 31-a

3.1.43. Üsküf Duası

Bismillahirrahmanirrahim

La ilahe illallah melikel hakkul mubin Muhammed Resulullah

Sadık budel emin La ilahe İllallah Nuh Nebiyullah

Ve eşhede an la ilahe İllallah İsmail Zebhillah ve eşhede

En la ilahe İllallah İshak Nebiyullah ve eşhede en la ilahe İllallah

Yakub İsrayillullah ve eşhedu anla ilahe İllallah

Yusuf Sadikullah ve eşhede en la ilahe İllallah

Musa Kelimullah ve eşhede en la ilahe İllallah İsa

Ruhullah ve eşhede en la ilahe İllallah vahdehu la şerike

Leh lehu yâ'lemul azim Şehidallah annahu la ilahe illa

Huv velev yâ'lem vel melaiketi ve lem yâ'lem kaimen

Bil kist la ilahe illa huvel azizil hâkim ellezine

İndallahel İslâm Allah nuren ve hamleh ve savleh

Ve kuvvete ve sohbete ve sultan ve kudreti ve bürhan

Vema men vechi la nebiyi ve hüve melik la yenam eşhedu

En la ilahe İllallah Muhammed Resulullah vecibeh

Sallallahu aleyhi ve sellem ve aleyhim ecmain

Varak 32-a

Feseyekfikehumullah ve hüve semiul Alim en şey'en

Yeskun lerihe fe yezlelne ala izharih en

Fi zalik la batin li külli sebbarin şekurin elhiyen

Şerhiyen zelcelali vel ikram vela havle vela kuvvete

İlla billahil aliyil azim elhamdulillahi raabbil âlemin

Son

Hazreti hadicetül kübra hayrun nisa

Hazreti fadımatüz-zehra fahrun nisa

Bismillahirrahmanirrahim
Allahümme la ilahe illa ente subhaneke inni
Kuntu minezzalimin ve kul neccinna rabbi
Minel kavmi zalimin

Varak 32-b

Bismillahirrahmanirrahim
Gel ey sultan gününe şefaât ya Resulullah
Hüdanın ve elfi kalbin şefaât ya Resulullah
Habibim sensin Allah'ım kamu mahlûka rahmetsin
Muradım sensin Allah'ım şefaât ya Resulullah
Sen oldun canımın canı sen ol mahbubu Rahmanı
Ki sensin şahı sultanım, şefaât ya Resulullah
Sevenlerin yüzü akdır şefaât ya Resulullah
Mükrimini mufassalsın kamu alemde serversin
Gönül tahtında sultansın şefaât ya Resulullah
Kamu derde şifasın sen mazharı murtezasın sen
Muhammed Mustafa'sın sen şefaât ya Resulullah
Ol Allah'a habib oldun ki derdlere tabib oldun
Günahlara şefi'i oldun şefaât ya Resulullah
Hayatın gönlüme geldi gönül mevce gelüb coşdu
Bu sevda gark olub aşdı şefaât ya Resulullah
Feda olsun sana canım illa ey şahı sultanım
Müyessir ile sübhanım şefaât ya Resulullah

Varak 33-a

Ve salik arzular daim senin âşıkların daim
Perişan oldu bu gönlüm. şefaât ya Resulullah
Cemalin gitmede benden dahi aşkın ile candan
Diler daima senden şefaât ya Resulullah

Kamu mahlûk seni söyler nice medh bu diller
Fırakıyla yanub kullar şefaât ya Resulullah
Kara yüzüm ile geldim senin mahbubunu buldum
Eşiğinde durub kaldım şefaât ya Resulullah
Arabım ben günahkârım kara yüzle kime varam
Geceler sana yalvaram şefaât ya Resulullah
Bana benlik hicab oldu bu derstden dil kebab oldu
Bana yine azab oldu şefaât ya Resulullah
Sana döndüm dahi yüzüm seni görmek diler gözüm
Gece gündüz budur sözüm şefaât ya Resulullah
Akar gözüm yaşı durmaz bu canım kimleri bilmez
Fırakım hiç dile gelmez şefaât ya Resulullah
Seni sevenden ayrıldım bu dünyada garib oldum

Varak 33-b

Fırakı derdiyle doldum şefaât ya Resulullah
Bu dünya betlere gitdi varu ben menzile yetdi
Tamam olub aşım şefaât ya Resulullah
Zamanın ahiri oldu fesad ile cihan doldu
Senin sünnetlerin kaldı şefaât ya Resulullah
Benim isyan ile meşhur dolu ben kalbime mensur
Kılın gönlümüze mamur şefaât ya Resulullah
Su akar iken çağlar ana gönül ağlar
Gece gündüz deyub ağlar şefaât ya Resulullah
İlâhî anı rahmetden ayırma kıl muhabbetden
Ki topla kıl şefaatten şefaât ya Resulullah
Son

Varak 34 -a

3.1.44. Nutku Cevabi

Erdi çün mahı muharrem tende can ağlar bugün
Terk ider canı cihan aşıkân ağlar bugün
Sen nice gafil durursun ey muhibbi hanedan
Fıratından hü çeker cümle cihan ağlar bugün
Kim Ali evladıdır kılsın yezide lanet
Şah Hüseyin Kerbelada çünki kan ağlar bugün
Hakkı inkâr eyleyen münkir münafık ağlamaz
Didesinden kan döker Ehli iman ağlar bugün
Tutdu mervan giryab eyledi susuz şehid
Ol sebebdan zar idüb her fakıran ağlar bugün
Zarını ben ruyi zemin başdan başa çak oldu hep
Katre katre dem döker gün asuman ağlar bugün
Bunca pir bunca veli hiç kalmadı ağlamadan
Ceddi pakı ba safâ peygamberan ağlar bugün
Akıl ermez ey Cevabi la fettanın sırrına
Ya nasıl ağlamayam ol bi mekân ağlar bugün
Hitam son

Varak 35 -a

3.1.45. Diğer Nutuk

Erenler serveri gerçekler eri Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin erleriyiz biz
Balım sultan, Abdal Musa, şahımız Seyyid Ali Sultanın gülleriyyiz biz
Kaygusuz Sultandır serfirazımız kara donlu candır türbedarımız
Kanber Ali Sultan Şehsüvarimiz necef deryasının güheriyyüz biz
Sari İsmail Hacım Sultan ulumuz. Şahı horasan'a çıkar yolumuz
Muhammed Ali'den kokar gülümüz on iki tarikin serveriyyiz biz
Hızır İlyas oldu yoldaşımız on iki imama bağlı başımız
Matemde dökeriz kanlı yaşımız şahı Kerbela'nın kullarıyyiz biz
Turabi üçlerin birisi oldu kırklar yediler meclise geldi

Horasan erleri azm edüb geldi evladı Ali'nin erleriyiz biz
Hitam buldu
Arıda İnliyor Kudret Balına
Veysel Karani gitti Yemen ellerine
Allah bir Muhammed Ali diyerek
Kanber Fatıma Düldül durdu duaya İsa bir kahr ile çıktı havaya
Şehriban soyunda bindi deveye Allah bir Muhammed Ali diyerek
Dinleyelim gerçeklerim sesini çekelim on iki imam yasını
İmam Hasan içdi ağı tasını Allah bir Muhammed Ali diyerek
Talip olan ince elekden elendi mümin olan hak yoluna dolandı
İmam Hüseyin al kanlara boyandı Allah bir Muhammed Ali diyerek

Varak 35 -b

Zeynel aba paralandı bulandı Muhammed Bakıra secde kılındı
Caferi Sadık'a erkân verildi Allah bir Muhammed Ali diyerek
Gönül kuşun kalb evinde yuvası sırrımıza var cümlelerin hevesi
İmam Kazım Musa Rıza duası Allah bir Muhammed Ali diyerek
Taki ile Naki bir olub gitdi Hasan'ul Askeri nur olub gitdi
Mehdi mağara içinde sır olub gitdi Allah bir Muhammed Ali diyerek
Kurân Muhammed'in virdine düşdü dört kitap yazıldı dördüne düşdü
Kul Himmet pirinin derdine düşdü Allah bir Muhammed Ali diyerek
Hitam son.

Muhammed Ali'dir giydi tacı giydi başına elif tacı
Yürek yaralıdır nedir ilacı aman Allah ya Muhammed ya Ali
Göğercin olsamda dalına konsam insem eşğine niyaz eylesem
Anlasam yoluna bir kurban olsam Aman Allah ya Muhammed ya Ali
Göğercin donuna girmiş oturur benim pirim hayırlısın getürür
Zemheride elmaları getürür aman Allah ya Muhammed ya Ali

Abdal Musa Sultan pirim özüümüz erenler yolunda var niyazımız
Bir gün olur toprak örter yüzümüz aman Allah ya Muhammed ya Ali.

SONUÇ

Cönk, Halk Edebiyatında önemli bir yere sahip olan, yazarın hafızasında kalmasını istediği, unutma endişesi taşıdığı bilgileri yazıya geçirdiği çeşitli şiirler, dualar ve benzeri kültür ürünlerini içeren el yazması defterlerdir.

Cönkte, Tekke ve Tasavvuf Edebiyatı nazım türlerinden Nutuk ve Nefes nazım şekilleri, Divan Edebiyatı nazım türlerinden ise gazel ve nat örnekleri vardır. En çok nutuk türünde şiirler mevcuttur. 25 Nutuk, 10 Nefes, 3 Gazel ve 1 nat ayrıca başlığında nutuk yazmayan ama nutuk olduğunu düşündüğümüz Nesimî'ye ait bir şiir ve şairi belli olmayan bir şiir ve bir beyite benzer iki mısra;

Hz. Hadicetül kübra hayrun-nisa

Hz. Fatımatüz-zehra fahrun-nisa

bulunmaktadır.

Cönkteki şiirlerin başlığında şair isimleri geçmektedir. Şiirin başlığında ismi geçmemekle birlikte şiirdeki mahlasından Kul Himmet'e ait olduğunu düşündüğümüz Arıdır inliyor kudret balına bir şiir bulunmaktadır. Cönkte yer alan şiirlerin ana teması Hz. Ali ve Ehl-i Beyt'in sevgisi etrafında şekillendiği görülmektedir. Hz. Ali şecaatiyle ilim ve irfan sahibi bir mürşit olarak ele alınmaktadır. Bu bağlamda Hz. Ali yalnızca tarihsel bir figür olarak değil aynı zamanda ilahi hakikatin tecellisi ve batını irfanın sembolü olarak yüceltilmiştir. Kırklar Meclisi çerçevesinde anlatılanlara bakıldığında Hz. Alinin velayeti ve manevi önderliği Alevî-Bektaşî şiirinde önemli bir yere sahiptir. Cönkte işlenen bir diğer ana tema Kerbela olayı ve on iki imama duyulan bağlılıktır. Özellikle Hz. Hüseyin'in şehadeti şiirlerde mazlûmiyet ve hak mücadelesi bağlamında ele alınmış, yezid'in zulmüne karşı bir direniş sembolüdür. Kerbela sadece tarihsel bir olay olmanın ötesinde Alevî-Bektaşî inancında hak ile batıl arasındaki ebedi bir mücadele sembolüdür.

Cönkte yer alan nefesler ise arşiv niteliğinde tarihi bir belge olup Alevî-Bektaşî toplumunun inanç kimliğinin sosyokültürel hafızasının bir parçası, sözlü ve yazılı kültür arasındaki ilişkiyi pekiştiren edebi eserlerdir.

Nefesler, Alevî-Bektaşî topluluğunun cem ibadetlerinde ve ritüellerinde kullanılan saz eşliğinde söylenen ezgisel ve manevi yönü güçlü olan eserlerdir.

Cönkte Dünya için Cumairtesi nısfı leylden sonra üç defa okuna diye başlayan dua Alevî-Bektaşî inancında yer alan bir münacaattır. İçeriği itibarıyla Hz. Muhammed, Ehl-i Beyt ve on iki İmam'a yönelik bir yakarışı ve şefaath talebini içermektedir. Belirli günlerde okunması ritüel amacıyla okunduğunu gösterir. Dua boyunca ya Ebul Kasım, ya Ali, ya Fatıma ve ya Hüseyin gibi nidalarla İslâm'ın en önemli şahsiyetlerine hitap edilmektedir. Onların vesilesiyle Allahtan yardım istenmektedir.

Bu duada Arapça ve Türkçenin iç içe geçtiği bir yapı görülmektedir. Arapça ibareler Kur'an'dan ve dualardan alınan ifadelerle şekillenmiş ve çokça tekrarlara başvurulmuştur. Duada Mukaddes kitaplar Tevrat, Zebur, İncil, Furkan ve bu kitapların gönderildiği Hz. Musa, Hz. Davut, Hz. İsa ve Hz. Muhammed'e atıf yapılmıştır. Dua da (Elif, Lam, Mim, Kaf, Ha, Ya, Ayın, Sad) gibi başlangıç ifadeleriyle Kur'an'daki Huruf-ı Mukattaa'ya atıf vardır. On iki İmam tek tek sıralanarak manevi bir bağ kurulmakta ve onların bereketiyle dua edilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca Sahibi Eman vel zaman ve Halifetür Rahman ifadeleriyle İmam-ı Mehdi'nin gelmesi beklenen, kurtarıcı olduğu ifade edilmektedir. Kadiri ala külli mahlukın ifadesi, Allah'ın tüm mahlûkat üzerinde mutlak güç sahibi olduğunu anlatır. Duada, Ayetel Kürsiden bazı bölümler yer almakta, ancak eksik ve dağınık bir şekildedir.

Cönkte Eşref Paşa ve Kazım Paşa'nın müşterek yazdığı uzunca bir şiir yer almaktadır. Cönkteki en uzun şiir olmakla birlikte ağır Farsça terkiplerin kullanıldığı bir şiirdir. Müşterek şiir; irticalen söylenmiş şiirlerdir. En az iki, en çok altı kişiyle söylenen şiirlerdir. Her şair sırası geldiğinde bir beyit veya bir mısra söyler ve mısranın başına şairin ismi veya isminin baş harfi yazılır.

KAYNAKÇA

Akın, Bülent (2016). Ehl-İ Haklarda Kelâmhânlik Geleneği Ve Kelâmhân Defterlerinin Geleneğin Korunması Ve Aktarımındaki Rolü. Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi. S:111, ss.100-115.

Aksoyak, İ. Hakkı (2004). Eşref Paşa'nın Müşterek Şiirlerinde Ehli Beyt ve On İki İmam Sevgisi. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi S:30 ss.363-381

Albayrak, Nurettin (2007). Pirsultan Abdal. TDVİA. C. 34. ss. 277. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Albayrak, Nurettin (2013). Virânî. TDVİA. C. 43. Ss. 109-110. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Aşkar, Mustafa (2007). Niyazi Mısri. TDVİA. C. 33. ss. 166. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

Aynur, Hatice (2003). “Mahremî.” İslâm Ansiklopedisi. C. 27. İstanbul: TDV Yay. 390-391.

Banarlı, Nihat Sami (1971). Resimli Türk Edebiyatı Tarihi. İstanbul: MEB Yayınları.

Bektaşî Şairi Kalender Çelebi. Osmanlı İmparatorluğu ve Bektaşilik, Cilt 2, İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Yayınları.

Bilgin A. Azmi (2007). Nesîmî. TDVİA. C.33.Ss.3-5.İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Demirli Ekrem (2007). Niyazi Mısri. TDVİA. C. 33. ss. 169. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

Demirtaş, Hüseyin. (2012), Türk Divan Şiirinde Nât ve Kaside (İstanbul: Edebiyat Yayınları), 98-102.

Erdoğan, İsmail (2002). Seyyid Seyfullah Kâsım Efendi (ö. 1010/1601) ve Miftâhı Vahdeti Vücûd Adlı Risâlesi, Tasavvuf, sy. 8, Ankara, s. 47-61.

Ergun, Sadeddin Nüzhet (1944). Bektaşî Şairleri ve Nefesleri. İstanbul: Maarif Matbaası.

Ergun, Sadettin Nüzhet (1956). Ondokuzuncu Asırdan Beri Bektaşî-Kızılbaş Alevî Şairleri ve Nefesleri. s.81, Maarif Kitaphanesi: İstanbul.

Ergun, Sadettin Nüzhet (1957). Pir Sultan Abdalın Şiirleri. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Ersal, Mehmet (2016). Cönkten hizmet defterine, icradan yazıya: Alevi yazma geleneği. Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi. S: 111, ss.87-99.

Eskimez, Erdoğan. (2010). Azerbaycan aşıklarından Aşık Elesker Minstrel Elesker of Azerbaijan (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gölpınarlı, Abdülbaki. (1992). *Alevî - Bektâşî Nefesleri*, İstanbul 1992, s. 20.

Gündüz, Tufan. (2010) Şah İsmail, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, 38: 253-255, İstanbul: TDV Yayınları.

<https://cdn2.islamansiklopedisi.org.tr/dosya/38/C38024155.pdf> Erişim Tarihi :10.03.2025 Kaynak Kişi: Adile Yilmaz Anıl

<https://cdn2.islamansiklopedisi.org.tr/dosya/5/C05001889.pdf>. Erişim Tarihi :02.03.2025 Kaynak Kişi: Ahmet Yaşar Ocak

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dehri> Erişim tarihi: Tarihi: 18. 03. 2025. Kaynak Kişi : Arş. Gör. Zahide Efe

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kazim-pasa-musa-kazim-koniceli> Erişim Tarihi:03.03.2025 Kaynak Kişi : Prof. Dr. Mehmet Arslan

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/muhammed-mehmet-beybaba> Erişim Tarihi :05.03.2025 Kaynak Kişi: Gözde Tekin

<https://turkmaarifansiklopedisi.org.tr/conk> Erişim Tarihi: 05.03.2025. Kaynak Kişi: Nursel Uyaniker.

İnalcık, Halil (2000). Osmanlıda Devlet, Hukuk, Adalet. İstanbul: Eren Yayıncılık.

Kaya, D. (2007). Kültürümüzde Cönklerin Önemi ve Sivas Kaynaklı Cönkler. Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi.

Kaya, Doğan (2000). “Kul Himmet’in Bilinmeyen Deyişleri”. Âşık Edebiyatı Araştırmaları. İstanbul: Kitabevi Yay. 421-432.

Kirman, Aydın (2013). Yemini. TDVİA. C. 43. ss. 420-421. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Koca, Necmi. (2010) Fehimi Kadim ve On İki İmam Sevgisi. İslami Edebiyat Araştırmaları Dergisi 22 ,45-58.

Koçak, Yunus (2003). Kırklar Meclisi. Ankara: Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Dergisi. S: 27, ss: 205-225.

Latîfî, (2000) Tezkire, tür.yer.; a.e. (haz. Mustafa İsen), Ankara 1990; a.e. (haz. Rıdvan Canım), Ankara.

Melikoff, I. (1998). Hacı Bektash: Un Mythe et ses Avatars. Leiden: Brill

Ocak, Ahmet Yaşar (1996). Bektaşılık ve Alevilik: Tarihsel ve Toplumsal İncelemeler. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Özgür, Tahir (1995). Fehîmî. TDVİA. C. 12. Ss. 295. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Savran, Hülya (2010). Tûrabi Divanı'ndan Hareketle Klasik Türk Edebiyatında İnançla İlgili İbarelerin Anlam Bilgisi Bakımından İncelenmesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Klasik Türk Edebiyatının Kaynakları Özel Sayısı, Prof.Dr. Turgut Karabey Armağanı, (3) 15, ss. 203-220.

Taşgın, Ahmet (2021). Eskişehir Seyyit Battal Gazi Dergâhı Şeyhi Şükrü [Şükrü Arıkaya] Baba'nın Hayatı Eserleri ve Yunanlılara Esir Düşmesi: Hatıratı Şükrü. Ankara: Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Dergisi. S: 100, ss: 427-460.

TDEA (1982). Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (Cilt 3, s. 25-27). İstanbul: Dergâh Yayınları.

Tirmizî, M. (N.D.). Süneni Tirmizî. Menâkib, Hadis No: 3788.

Tosun, Necdet (2009). Seyyid Nizamoğlu. TDVİA, C.37, ss. 73-74. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

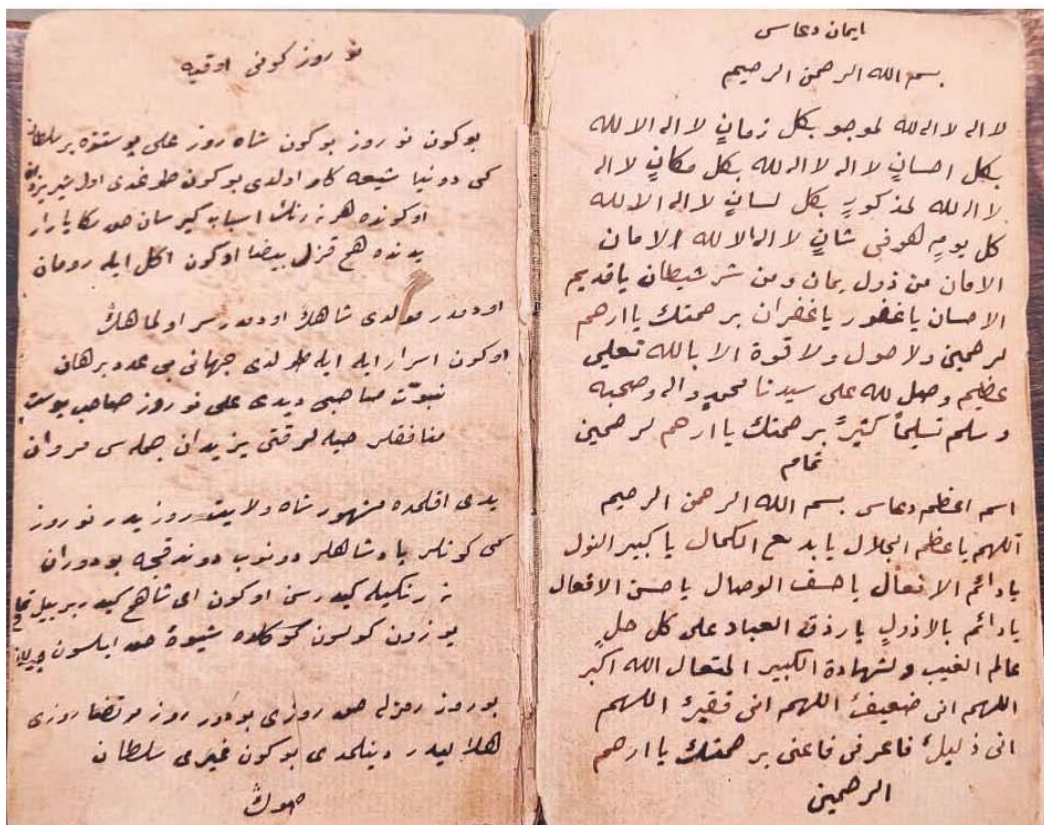
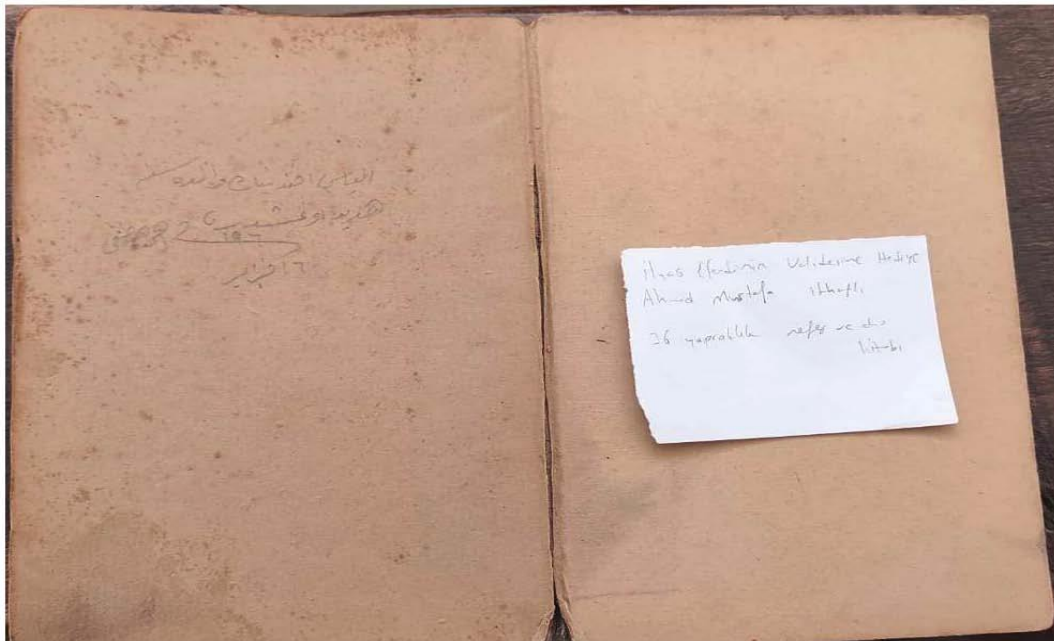
Uludağ, Süleyman (1992). Behlül Dana. TDVİA, C. 5. ss. 352-353. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları. Erişim Adresi:

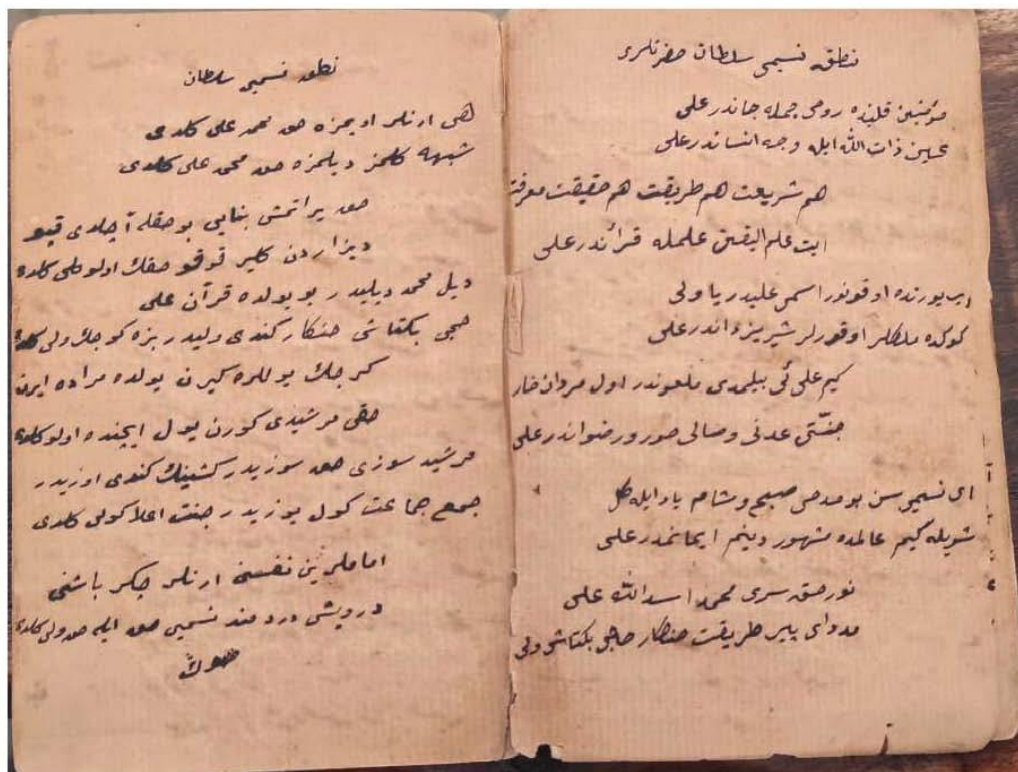
<https://cdn2.islamansiklopedisi.org.tr/dosya/5/C05002001.pdf>

Üzüm, İlyas (2007). Nesîmî. TDVİA. C.33.Ss.3-5. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

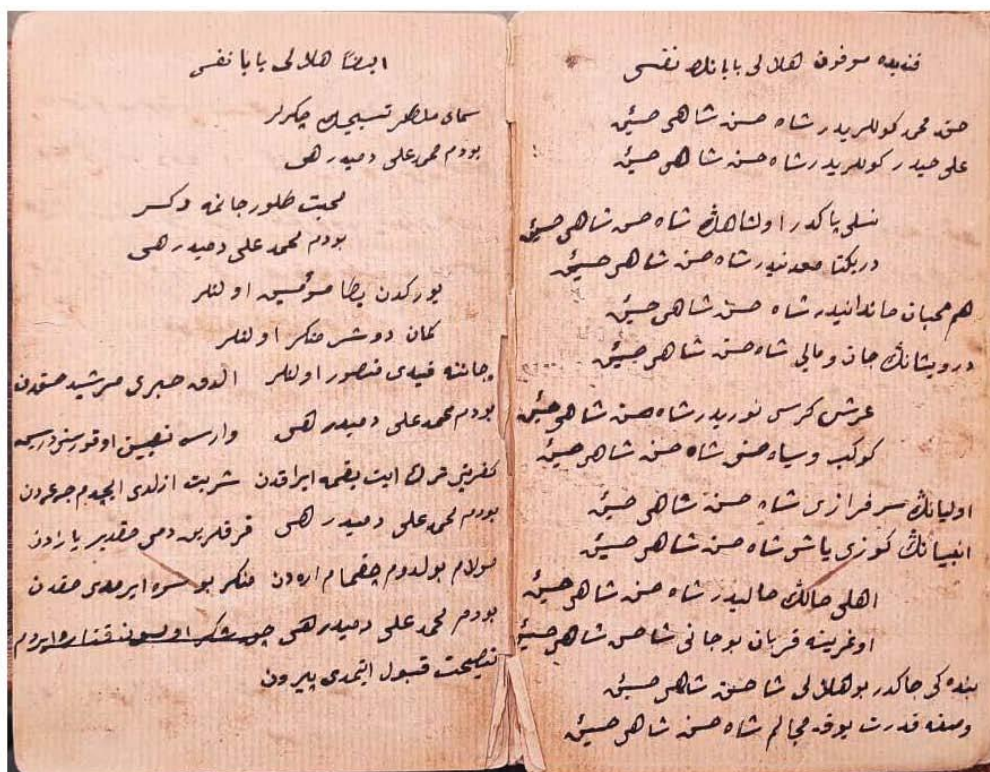
Yeşiloğlu, Ayşegül Mine (2006). Naili. TDVİA. C. 32. ss. 315. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

EKLER

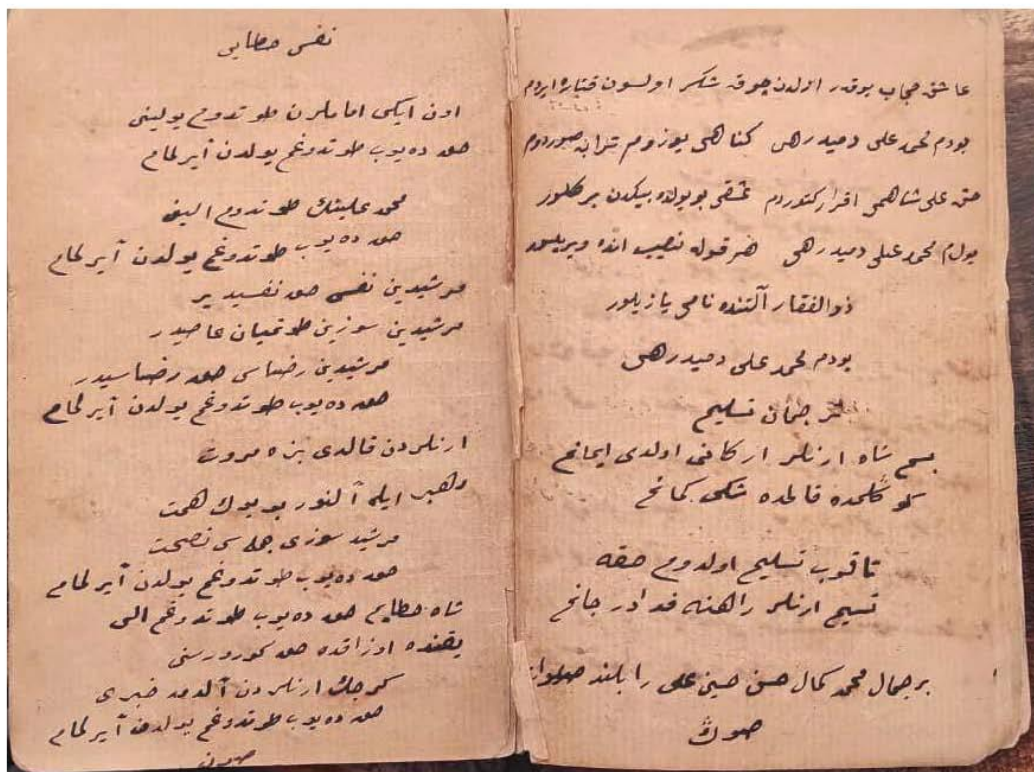

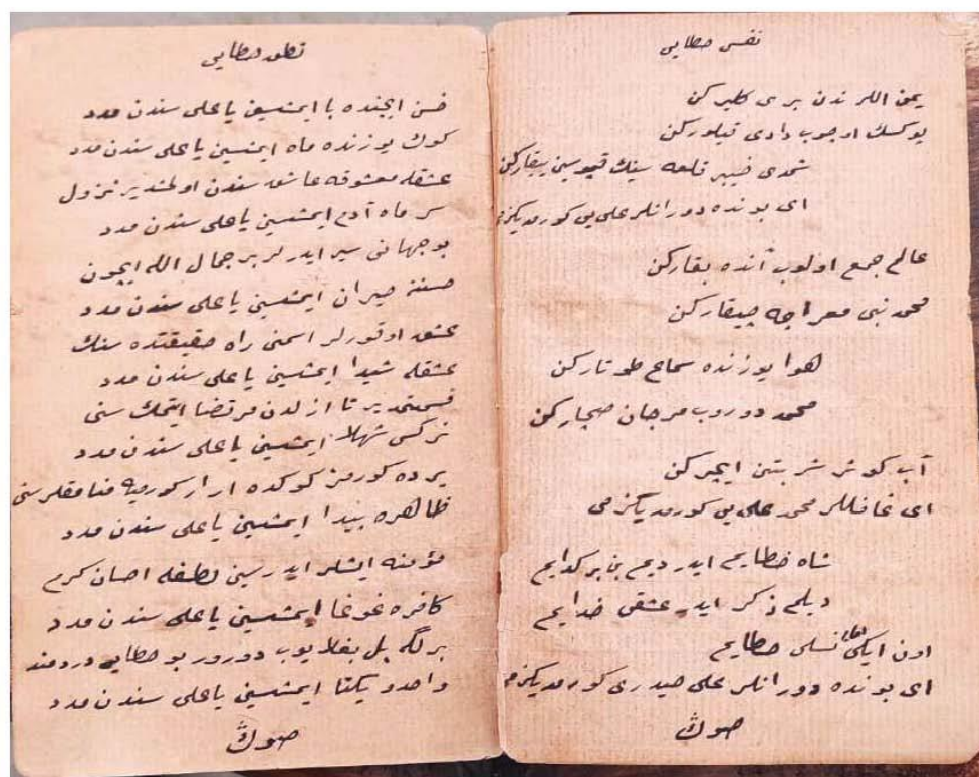
3

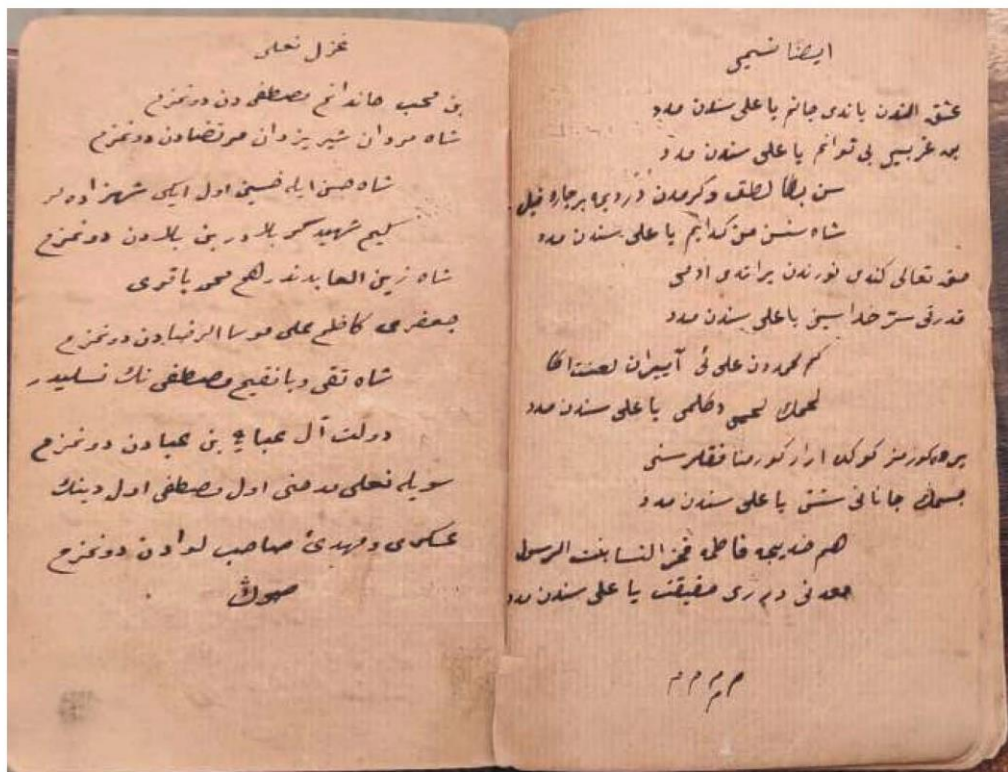
4

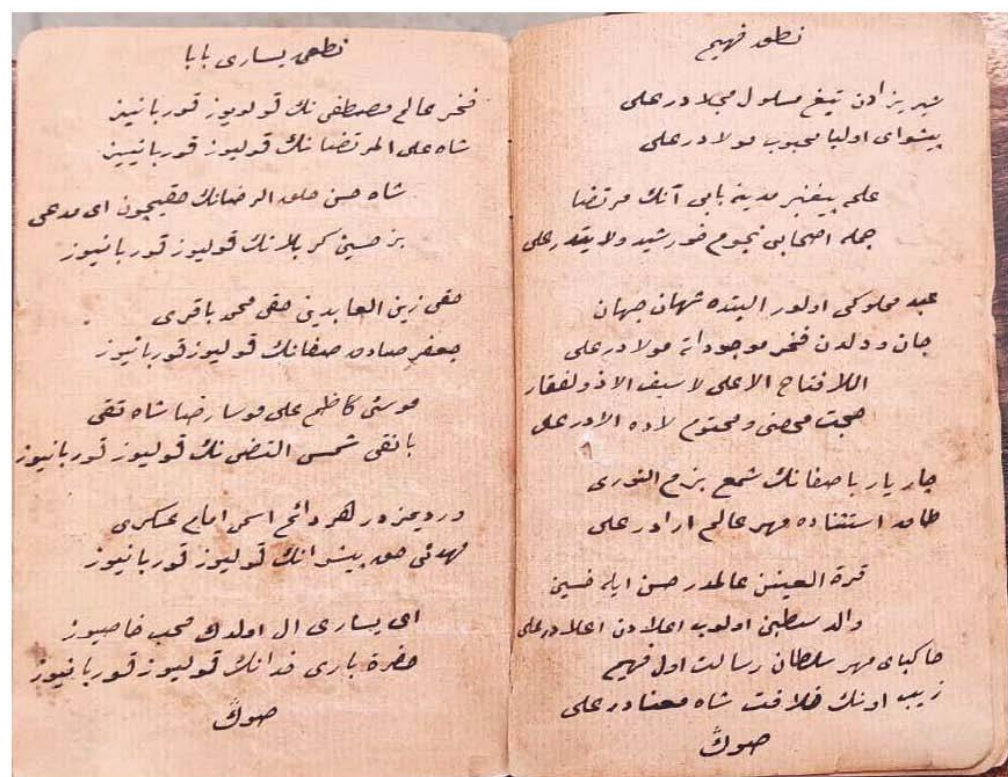
5

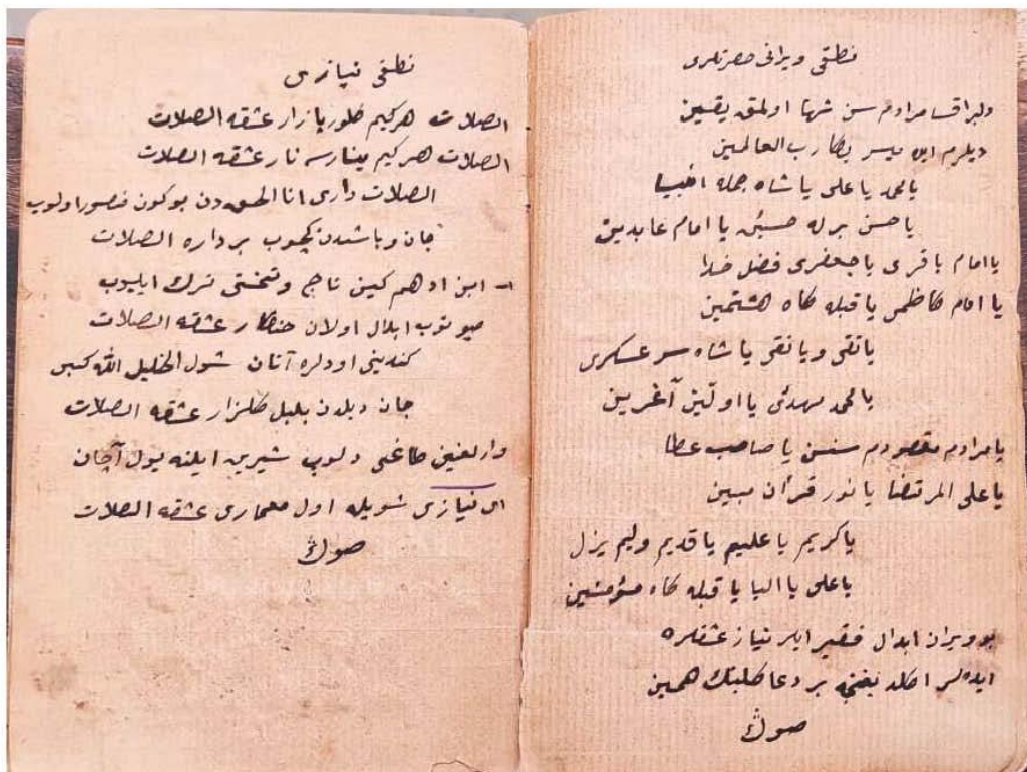
6

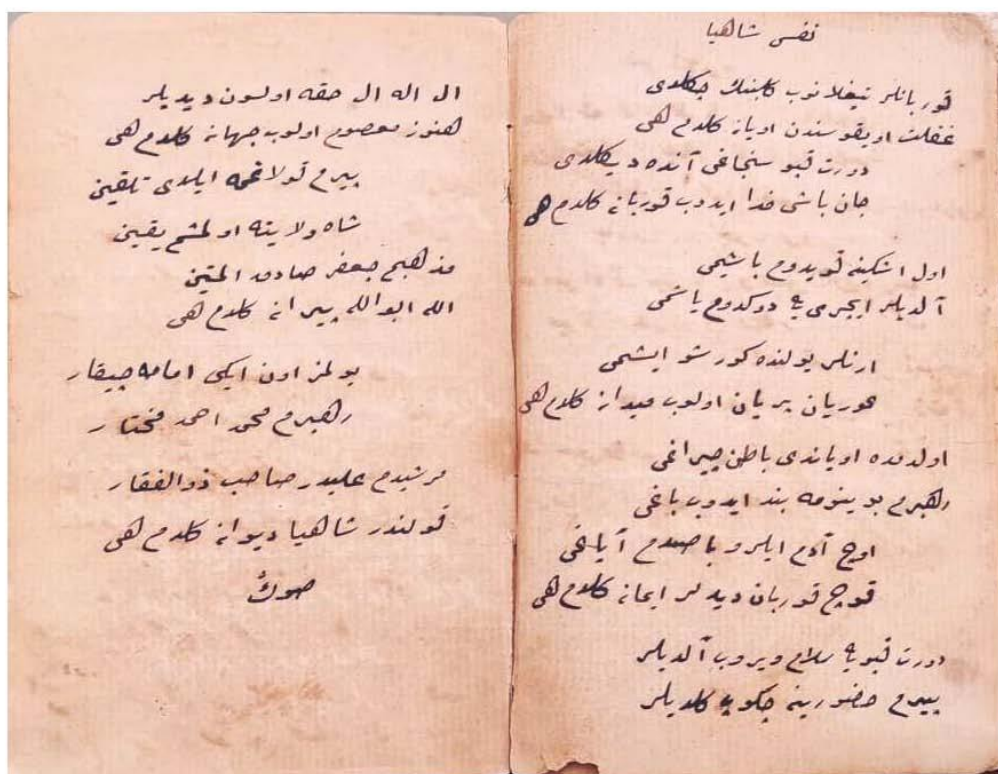
7

8

9

10

نظمه سلطان

مردیم بن جان ولدن بادشاهه علی
 بدله خاک اولدیغ نور سیاهه علی
 کوز لریج نوری هیناسی به دالعه علی
 قبله کالهده محمد سیده کالهده علی
 بن حسن هلمه الرضاهانک بر محبی الیم
 شاه صبی کر بلانک باشی آمیس ابد الیم
 صد لله کج صد له کبر و کشفن حالیم
 قبله کالهده محمد سیده کالهده علی
 شاه زینل العابدین باقری جعفری
 بیایم بوناری سوسکه دین ایمانک اری
 دائما سوبه بونظری اولمیه سنی سر ساری
 قبله کالهده محمد سیده کالهده علی
 موسا کاظمی کیمکی بیایه اولد اهل هغه
 کل شاه علی موسی رضادن ال سبغ

تق کوزینی کیده رجب جان کوزیلر اغنیه
 قبله کالهده محمد سیده کالهده علی
 شاه تقی باقرینک قولو اول ای بنیاس
 بوناری سوبه رحمت ایلدی پروردگار
 مؤمن اولنار بونظری دائم اوقدر انکار
 قبله کالهده محمد سیده کالهده علی
 عسکرینه عسکر اولمیه دیار این ای بنای
 قبل تولدی فاندائی احمدی بونورن حاج
 فتح اول سرور در امان مهدی والسلام
 قبله کالهده محمد سیده کالهده علی
 ای سلطان غافل اولمیه شو بد دنیا فانیه
 لهرنکی کلدی وجوده عالمک مهمانیه
 بو کلدی ورد اید ناک عاشقک از کانیه
 قبله کالهده محمد سیده کالهده علی
 صوف

11

نظمه بیبر سلطان

نیز سروری چونکی محمد مصطفی کلدی
 ولایت رهبر سلطان علی المرتضی کلدی
 امین سعیدین شریعتی شاه اولاد
 حسن هلمه الرضایه حسین کر بلا کلدی
 بیون زین العابدین اولدی اتاسی ال اولاده
 محمد باقری جعفری رکنی کلدی
 شریعتی لفتیقین اولدی بیل موسا کاظمی
 امان لفتیقین بعده علی المرتضی کلدی
 تقی نقوی بیل امان لفتیقین سید
 تقی دوران عاکده محمد درده دوا کلدی

نظمه بیبر سلطان

بیل صبور ارسان بیل ایچنده بیل محمد عیسی در لقی
 بخش ایکی دین ایچنده دین محمد عیسی در لقی
 تانی بن دن اول کلندر بنی وقت ناز قلندر
 بر معنی بدکار اولنار ال محمد عیسی در لقی
 دارم و فیکرک یا نه آتشی بر آتیه جانیه
 لغت یزیدک جانیه دین محمد عیسی در لقی
 جنته قیوس آجلدی مسک ایله عین صبا جلدی
 بخنده بغی کولر آجلدی کول محمد عیسی در لقی
 سوبلر بیبر سلطان سوبلر عیقل بر لکین بر لک
 طوفانی اولمیه یاره لر نور محمد عیسی در لقی
 صوف

نظمه بیبر سلطان

والد کادالذین کفر و یفد لقونک
 باجمار لهم لا سمعوا الذکر و یفد لقون
 انه لم یمنون و ما هو الا ذکر لها لمین
 صوف

انام عسکری اولدی پدر مهدی دوران
 فدائک فخل ابرشده شکر صاهب لوا کاه
 بیمنی اهل دین اولدی محبیه ایچیه انکار
 ولایت القانیه هیدرکی بنه پیشوا کلدی
 صوف

12

نطق ویرانی سلطان

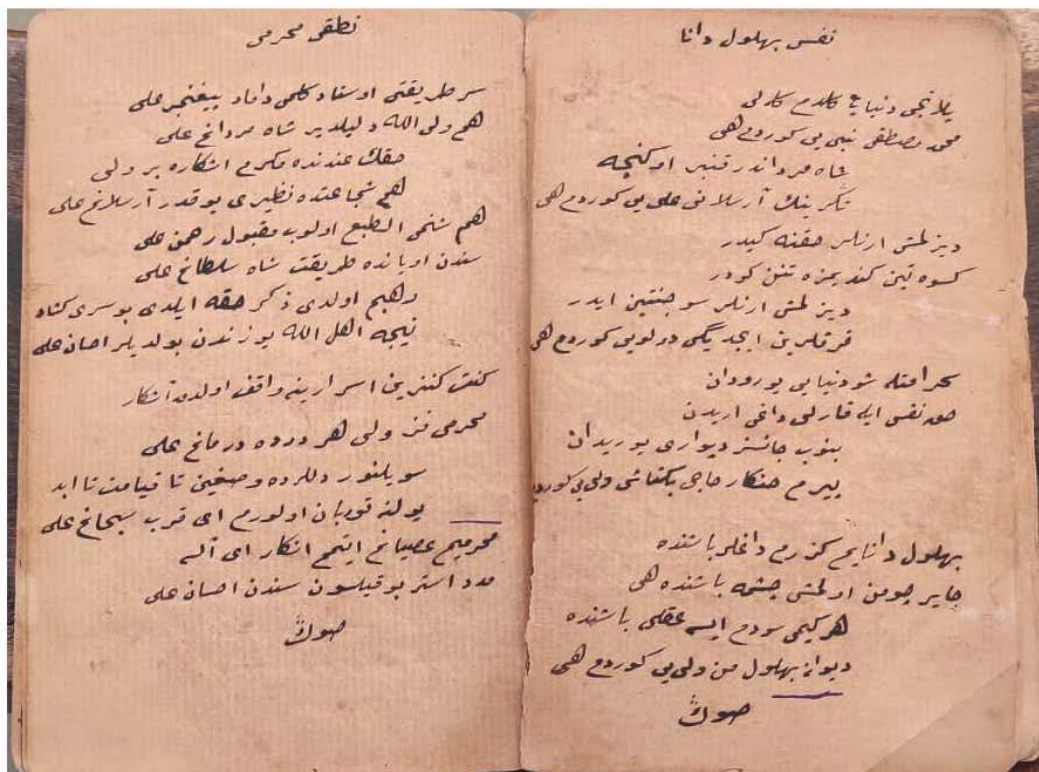
نظر ای ای طالب علمید بهر ذات 401
 علی شانه صد تنای نورینه ابوال 401
 علی علای حقیقتی علی را الهی طریقتی
 علی دلد مهر نند علی نطقده روح 401
 علمید بهر رشتی رحمان علمید بهر روی از انسان
 علمید بهر دین ای ایمان علی عینی کلام الله
 علمید بهر جبروت جانی علمید بهر نظرات کانی
 علمید بهر جانشانی علمید بهر عالمی باب 401
 علی نوری که اندر علمید بهر شاهی و لایق
 علی بهر صاحب کرامت علمید بهر امر امر 401
 علمید بهر لحاظ بحسب علمید بهر دولت و می
 علمید بهر جبروت بحسب علمید بهر بیل رسول الله
 علمید بهر اول و آخر علمید بهر فلاک باطنی
 علمید بهر طایفه علمید بهر فقر و غنی 401
 علمید بهر جنت و جهنم علی هر دو علی غمان
 علی چاند علی چنان علی روح و نور و عرش 401
 علمید بهر جبار و ذلیل علمید بهر یار و بیخوب
 علمید بهر اوستی و سبیل 401

علی تا علی بار علی آب علی خاک
 علی تکی علی تقای علی عشق هیات الله
 علمید بهر صورت واری علمید بهر صورتی داری
 علمید بهر عاشق کاری علمید بهر هیچ جمال 401
 علمید بهر ظاهر و باطن علمید بهر هیچ حیات
 علمید بهر چون کلاهی علمید بهر فیضی فیضی 401
 علی انجیل علی نور علی زور علی نورانی
 علی خلیل علی هر شان علمید بهر شی و صی 401
 علمید بهر سید محمود علمید بهر هر کس مقصد
 علمید بهر رجبه معبود علمید بهر اوستی بیست 401
 علمید بهر صاحب دولت و دل علی بیل علی کلمه
 علمید بهر اسرار علی بالید علی لوتی نبات 401
 علمید بهر کون کبی انور علی محراب علی منبر
 علمید بهر قاتل کونای علمید بهر دست و سبیل الله
 علمید بهر بو ویرانی علمید بهر کالی امید کالی
 علمید بهر غیری کیمی واری علمید بهر شول ولی 401
 جنون

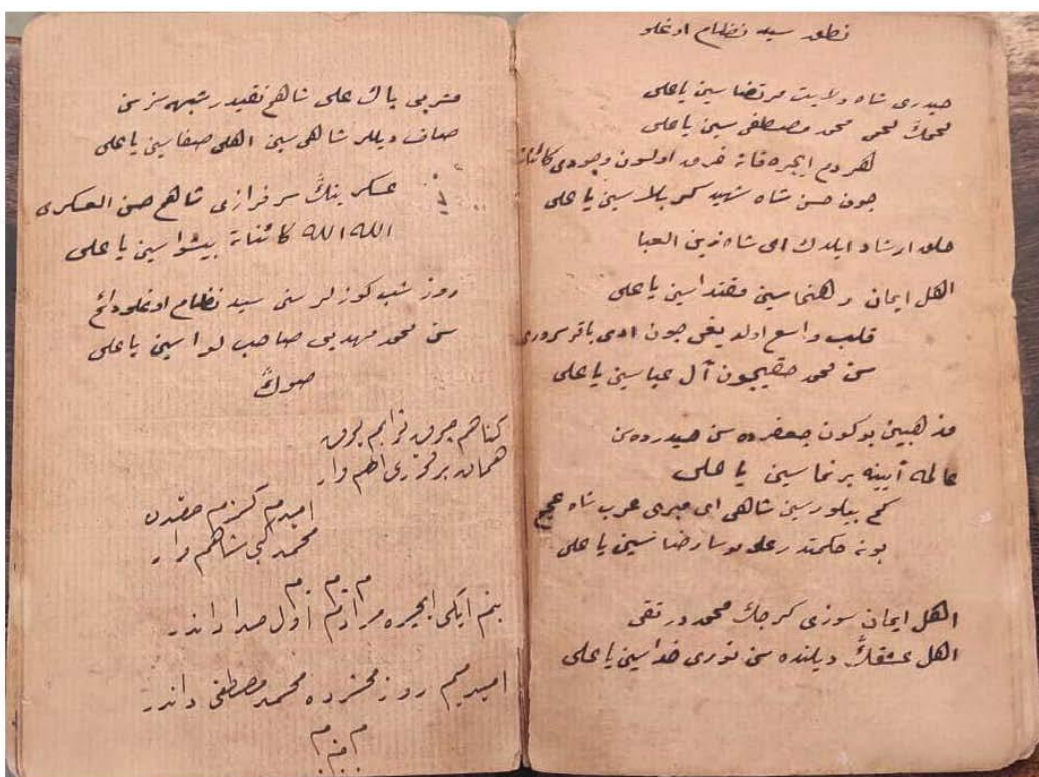
نطق نسبی

کونین آج کونین ای طالب علمید بهر عالمی
 محمد عقیقه دریا علمید بهر قیمتی کمال
 محمد عالمی کانی اولدی علی نطق بیان اولدی
 آنگا سر لر عیان اولدی علمید بهر روح و جبروت
 علمید بهر جهان کانی محمد در آن کانی
 حقیقتی علی شانی علمید بهر یار و بیخوب
 هزاران دور و جنبش علی اصرار و اشار
 واریر یاز لور کای و قش علمید بهر جبروت و جبروت
 محمد یونس جلال نادان محمد با علی کیم
 علی نوریه انور در طوق از لایق لایق کور
 بیخوبی هر کس با تر محمد علی ذاتی
 محمد بهر صاحب دیند علمید بهر جبار و ذلیل
 علی اول علی آخر علی فلاک علی باطن
 علی نوریه انور در زمین آسمان یکسر

علمید بهر جنبش هر جان علمید بهر ظاهر و باطن
 علی را هیچ علی رحمان علمید بهر جبار و ذلیل
 علی اولدی ولی الله علمید بهر ظاهر و باطن
 علی نور نند ابوالله منور و اشوب و لفت و افتر
 علی سلطان علی سبی علی بیست علی رضوان
 علی دیند علی ایمان علمید بهر ساقی کوثر
 علمید بهر جبار و ذلیل علمید بهر جبار و ذلیل
 علمید بهر قاتل کفار علمید بهر جبار و ذلیل
 نسیب و دل جانی منور و علی نور
 علی والی علی والد علمید بهر ذات و بیخوب
 یحیی ای شاه ولایت اسد الله علی
 مدد ای بیب طریقتی علمید بهر جبار و ذلیل
 محمد نور محمد اسد الله ولی
 و علی و علی و علی و علی
 صبور

15

16

غزل تکریم بابا حشر تهری

تا از لدن واقعه سر خدا بکنا شد
مردی طریقی لعل لکنا بکنا شد
آیت سبع الحانی قل کفر بکنا شد
صیحت تنزل بر لکان بی ریا بکنا شد
فاخری شاه نبوة مصطفی بکنا شد
لهم دخی شاه ولاست موزعنا بکنا شد

قره العین رسولی بعد فی کافی وفا
لهم کرد لکنا بیانا اولدی بونا بونا
بونلری انکار اید فی دینلره نعت سزا
بونلری بونا بونا بونا بونا بونا بونا

نور بیخ احمدی طالع الرضا بکنا شد
لهم امام اول شریک کربلا بکنا شد

بونلرک لطیفه قانع مشهور عالمی سرتر
بونلر بونا بونا عالمی بونا بونا بونا
قبلی تولا بونا بونا عالمی بونا بونا
بونلرک مکلفه در بد بکنا فی بونا بونا

نور ذاتی حیدر زین العبا بکنا شد
لهم محمد باقری هوس وفا بکنا شد
بونلرک طالع سر سکر بونا بونا بونا
مذ لکنا بونا بونا بونا بونا بونا
لهم دخی بونا بونا بونا بونا بونا
بونلرک ارکانه باشی اکدی الکلی ریا

بونا بونا بونا بونا بونا بونا بونا

بونا بونا بونا بونا بونا بونا بونا

سری بکنا بونا بونا بونا بونا بونا
تکریم یا لادن کبر لکنا بونا بونا
دار لغین ترک ایوب لهم واصل درگاه اولور
لهم بقی ایه نقی بونا بونا بونا بونا

عسکری لهم مریدی صا صبا بونا بونا
چاره دخی بونا بونا بونا بونا بونا

صوت

نفسی مصابح

طوری که او سوزنده نفسی ایملر
کل دینغ ایماخ امام حسین لهم
سختی دورت کوشیه شاه ایملر
کل دینغ ایماخ امام حسین لهم
پوشقون صولار کبی عقه سینی کلر
بونا بونا بونا بونا بونا بونا

شهرینه کوشیه بونا بونا بونا
کل دینغ ایماخ امام حسین لهم

ایکجه کوز لریک نوری صنی صینی لهم

سخت مجاری سوده دور

قدیر کجه لرنده شعلر بونا
قطارین امام جعفر قطارینه اوبار

کل دینغ ایماخ امام حسین لهم

کوز لریک نوری صنی صینی لهم

سخت عاشقاری بی یار یا قیلور
اون ایکی امام قطارینه ناخا لور
بونا بونا بونا بونا بونا بونا
کل دینغ ایماخ امام حسین لهم
ایکجه کوز لریک نوری صنی صینی لهم
امام حسین بونا بونا بونا بونا

عاشق مونا بونا بونا بونا بونا
هفته شاه عالمک سوکل اونا

کل دینغ ایماخ امام حسین لهم

کوز لریک نوری صنی صینی لهم

شاه صلایح ایدر ارنلر نوده

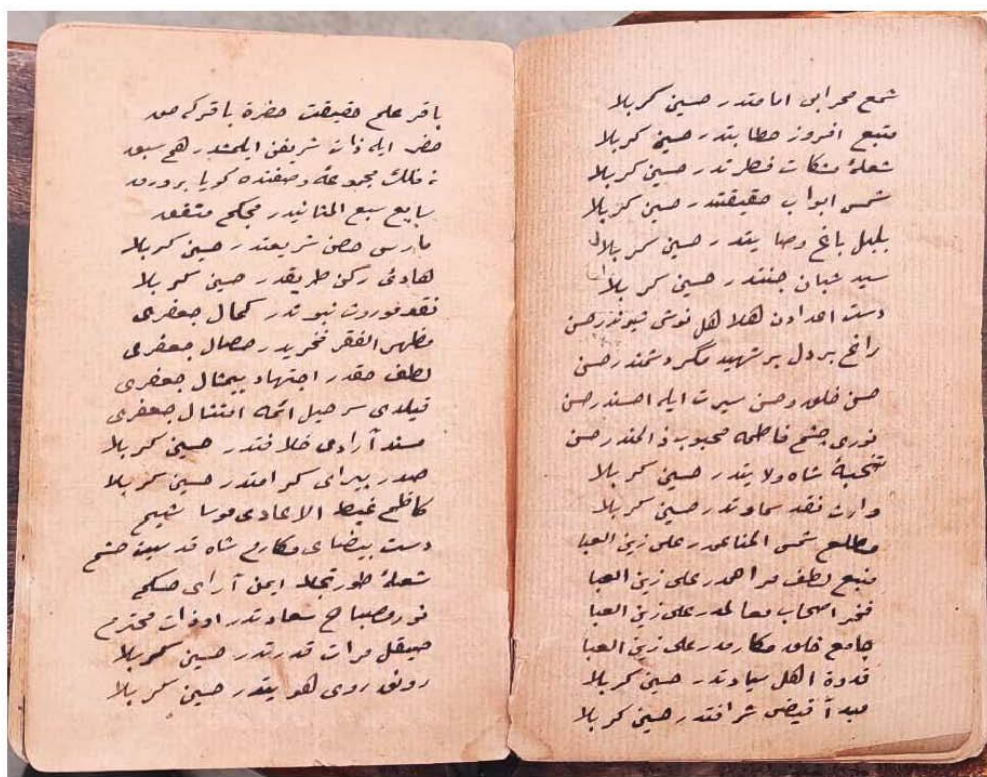
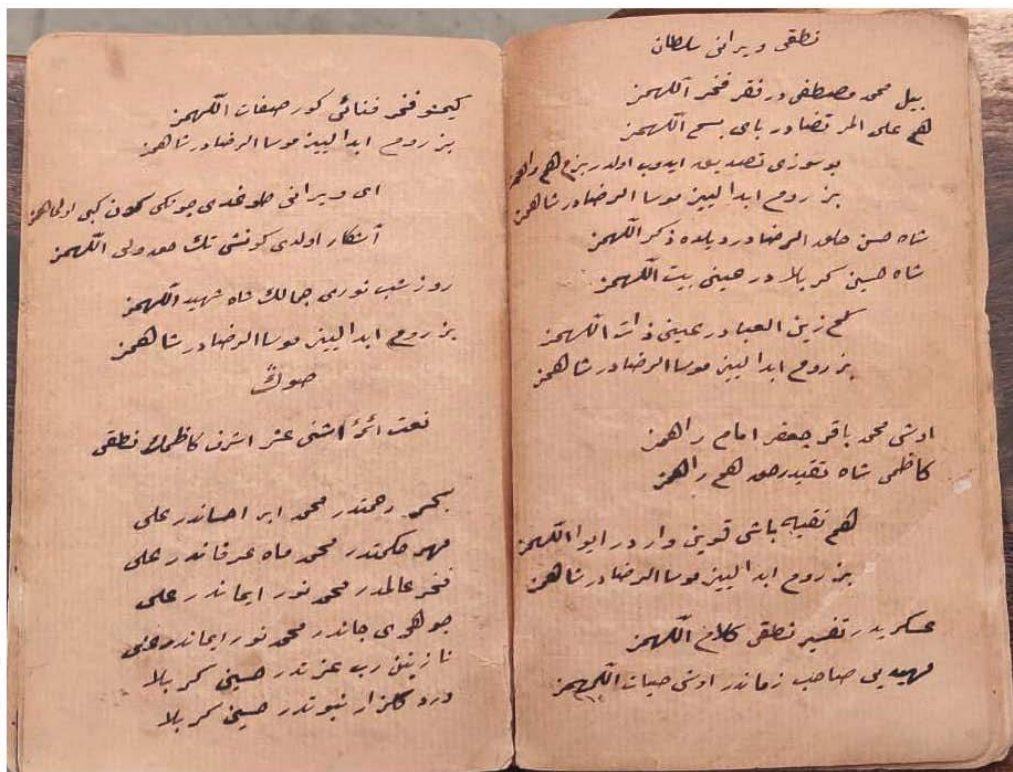
چالیز قیاسز صحرایر ده

سربلا بونا بونا بونا بونا بونا

کل دینغ ایماخ امام حسین لهم

ایکجه کوز لریک نوری صنی صینی لهم

صوت

افتاب ارج مکند رعای مومنان
مالکشان بر جرح و حدت رعای مومنان
دایم ذلک را به محنت رعای مومنان
بستاید کرب و غم به رعای مومنان
کوی چوکان فلاکت رعای مومنان
سر زشتی دید افغاند رعای مومنان
پادشاه انقباد و والای تقی
در بحر اصفی در ذات والای تقی
صبح نور ز لعل در ذات والای تقی
فیوض گل رخسار در ذات والای تقی
سین بوستان ساجد رعای مومنان
سرو باغ ها محبت رعای مومنان
عاشق اشق عشق شاه سرمد در تقی
محشر اسلام لاهوتی بود در تقی
عروة وثقای است قطب امجد در تقی
دفعه بازوی یمن شریح احمد در تقی
محض لفظ عهد التدر رعای مومنان
لفظ معنای امانت رعای مومنان

قبله ها جنت رعای مومنان
سر بر جنت ملائکه رعای مومنان
بشفه در تائید شمشیر رعای مومنان
سیف سلول شریعت رعای مومنان
چو لکری تیغ جلا کند رعای مومنان
صفه رحمتی بجا آمد رعای مومنان
قطب افلاک لعل در مهدی صاحب زمان
زبد آله مجاد در مهدی صاحب زمان
سرباک مصطفی در مهدی صاحب زمان
لها دی راه در مهدی صاحب زمان
رکب زنج لعل بند رعای مومنان
ساقی سمع رشاد در رعای مومنان
کر چه اول شمس که بر باغ گل رعای مومنان
جهل سی لعل بر سر هر کس انج بر رعای مومنان
بر ترالک بی تفاوت بود رعای مومنان
لهر بری ملک بقا ملک شاه بر رعای مومنان
نور چشم اهل سنت رعای مومنان
قره اعیان امجد رعای مومنان

اولی سر داده ولای فاندان
همه ده ایلم کعبه صیانت جادان
کافرا اولی نذر رسو ده باب امان
اشرف اسایلی بود طلوعی در زبان
مجا و ارباب ها جنت رعای مومنان
شامع روز ندانند رعای مومنان
صورت
نطقی شمع حضرت تباری

هاجی بختاشی وینک بندگی جانسودار
ظاهر سر علیدند اکا اول یادگار
نعره دلن اید او عرشی اعلی ده قرار
صد لهر ارباب کافری بر نعره ده ابدی کار
دید ارباب عالمی قدر تید کر دکار
لافتا الاعلی لاسیف الا ذوالفقار
تو بد یار باش او شاه لک کر بلا بند انج
بصد یار بر مقلد یک شالو رعای مومنان
اور دی سنوکی زید لر غنی فخر کد انج
بو مقلد تبار یار شمن دی او شاه لک شانه

دو خند قانی یه جعفر دی اول مدد عیار
لافتا الاعلی لاسیف الا ذوالفقار
امر فقام شاه حسن ایلم صیف اولدی شهید
آخیلا شوبه کوکده ملک لکری اینه یار آه شهید
بن ده اول در سول لکری زماخ جدید
اول یزید مروانی همه ایستون هانندن بعید
اشی جن کوکده ملک حقنده ایلم انکار
لافتا الاعلی لاسیف الا ذوالفقار
ایستود بو هالی جنت اهل کیدی قاره لک
ایلی عالمی سروری آجیدی در تده یاره لک
نور فقه قار شوبه کنده ای ارمی مراره لک
هشده دك قان آخیلا سون عاشق اواره لک
لافتا الاعلی لاسیف الا ذوالفقار
بو محبت شمعید تا هشده دك بوی یار
صورت

نفسِ صلائی

عربی و صاحب عشقه دوستانه
 کو کالج کو زور و روشن عالمید رعایا لکھی
 پورہ لکھی عیدائی یارہ لکھی
 از لدن سون سورن عالمید رعایا لکھی
 عالمید رشودنیای انجوائی ویرن
 عالمید رشودنیای سودائی ویرن

علیه نیز در لغاوتی و برین
حقه و اصل اولان علیه علی لکی
مهر بیان دیو لرینک صوا شده
گفتن بن بند ایتدی اونشی باشنده

اوج يك ياقين صباره اوق ايكي ياشنه
 عفر يتك بغيره عفر عفر عفر عفر
 سدرني فلانده ارسلان كورون
 هاتك آغزني برون سيرايدن

کلوپ قرقر ایله محمد بولونان
قرقره باشی اولان هایه ریحی

علیه - بعدین کفندی یزدان
 یزدان کفندی یزدان
 علی - آمد دوده کفندی یزدان
 صد ابه صد اولان علی - علی

یا اللہ دیدی دولت و بندگی
اشارت ایچیک کون کیر و چوندی
یتیم جاک کاش لیب دیند کادی
اولیل بندہ قولنه ایرن علیدر عاکلهی

یله برمه کبی اوینا - اول ذوالفقاری
ایمانی صیفیه ده در علمتک هوزی
ذوالفقار - چایلیجه نجف دکنی
هکیمه قیشایره - پورشی علمید - کی لاهی

شاه مظفر علی ایدر در دیه آله
دیدم در دیده اول غمی شاه
لا مکانک اید نیک الهی باد شاه
نقد ندم پادشاهی او را نالید روی الهی
صوفی

23

دنیا ایچون ججه ایتس نصف الیلدن صکره
 اوج دتعه اولور و انسانا فزلییه و اصل اولور
 ایچون صالی کیمه سی نصف الیلدن صکره
 قرانت اولور

بسم شاه بصير شاه اسم شاه آلهم اني اسئلك
وتوجه اليك نيتك نبى الرضا محمد
عليه سلام والى عليه الصلاة والسلام
يا ابا القاسم يا رسول الله يا امام الرضا
يا سيدنا وولانا انا توهمنا واشتقنا
وتوسلنا بك الا الله وقد منك بيني يدى
ها فاجتنا يا مبرأ عند الله اشفع لنا عند الله
يا ابا الحسن يا على ابن ابي طالب امير المؤمنين
يا افاض الرسول يا زوج البتول
يا محمدا الله على فلقه يا سيدنا وولانا
انا توهمنا واشتقنا وتوسلنا بك الى الله
وقد منك بيني يدى ها فاجتنا يا مبرأ عند
الله اشفع لنا عند الله يا فاطمة الزهراء ابنة
رسول الله اتبها البعل باقرة مكي الرسول
يا مبرأ الله على فلقه يا سيدنا وولانا انا توهمنا
واشتقنا وتوسلنا بك الا الله

وقد مناك بيني يدي هاجاتنا يا وجميعاً عند الله
اشفع لنا عند الله يا ابا محمد يا هادي ائمة على
ايرها المجيب يا ابن رسول الله يا هجة الله على
ملقه يا سيدنا و مولانا انا تو جهنا واشتفعنا
و ترسلنا بك الى الله وقد مناك بيني يدي
هاجاتنا يا وجميعاً عند الله اشفع لنا عند الله
يا ابا محمد الله يا هادي ائمة على ايرها الشهد
يا ابن رسول الله يا هجة الله على ملقه يا سيدنا
و مولانا انا تو جهنا واشتفعنا و ترسلنا بك
الى الله وقد مناك بيني يدي و جميعاً عند الله
اشفع لنا عند الله يا ابا محمد يا هادي ائمة على
يا ابن العا بين ايرها الساجدين يا رسول الله
يا هجة الله على ملقه يا سيدنا و مولانا انا تو جهنا
اشتفعنا و ترسلنا الى الله وقد مناك بيني
يدي هاجاتنا و جميعاً عند الله اشفع لنا عند الله
يا ابا جعفر يا محمد ابن علي ايرها اليا قري ائمة
رسول الله يا هجة الله على ملقه يا سيدنا و مولانا
انا تو جهنا واشتفعنا و ترسلنا بك الى الله
وقد مناك بيني يدي هاجاتنا يا وجميعاً عند الله
اشفع لنا عند الله يا ابا محمد الله يا جعفر

محمد ايها الصادق يا ابني رسول الله يا هبة الله
 على خلقه يا سيدنا وولانا انا توهمنا واشتفعنا
 ونسئلك الي الله وقد فداك بين يدي
 حاجتنا يا ديمونا عند الله استفع لنا عند الله
 يا ابا ابراهيم يا موسى ابن جعفر اليها الكاف
 يا ابني رسول الله يا هبة الله على خلقه وكذا
 عند الله قدر يا الحسن يا علي بن موسى الرضا
 يا ابني رسول الله يا هبة الله على خلقه وكذا
 يا ابا جعفر يا محمد ابن علي ايرضا التقى الخوار
 يا ابني رسول الله يا هبة الله على خلقه وكذا
 يا ابا الحسن يا علي ابن محمد ايرضا التقى الباري
 يا ابني رسول الله يا هبة الله وكذا يا ابا محمد الحسن
 ابن علي ايرضا النركي العسكري يا ابني رسول الله
 يا هبة الله وكذا يا موسى الحسن والحسين الصالحين
 يا امام زماننا يا ابني رسول الله ايها القاسم
 المرهدي يا ابني رسول الله يا هبة الله على خلقه
 يا سيدنا وولانا انا توهمنا واشتفعنا
 ونسئلك الي الله وقد فداك بين يدي
 حاجتنا يا ديمونا عند الله استفع لنا عند الله
 لفة صبيحت

بسم شاه جسم شاه اسم شاه ناد علياً وظهر العجايب
 تجد هوناً لك في النواصب كل لهم ونعيم سينجي
 بنوري بعظمتك يا الله يا الله يا الله بنوري
 نبوتك يا محمد يا محمد يا محمد بنوري ولا ينك
 يا علي يا علي يا علي ادركني ادركني ادركني
 وعلية محول يا عالماً يا عالمي عليك انكالي يا ولي
 الوالي يا محول الحول والا حوال حول مالنا
 الي امن المال يا علي يا علي يا علي يا ذا الجلال
 والجمال والكمال اللهم هو حسن واضبه
 دالة وابيه وبنيه وجمدة تعالى فليصنا من
 كل لهم ونعيم بما ان فيه وانت ارحم الراحمين
 يا صاحب الرتبة والعظمة والنجاة
 والوقار يا مقلب القلوب والا بصار قلب
 قلوبنا وبصرنا يا محمد رهنناك وروية لقاء
 المشتاقين الا صبار يا علي دللنا سوار عليك
 اعتماداً ومنك الاعتقاد والا قنار
 استر عيوبنا واغفر ذنوبنا يا ستار يا غفار
 بجزمتك الا صبار يا صاحبك المختار ووصول
 الله عليهم الملك الجبار وبسم الله الرحمن
 الرحيم اقسم بالله الذي الى بمرقته

25

الف الله لا اله الا الله القيوم القاسم الدائم
 له نافذة سنة صغرنا خلقاً ولا نوم له ماضي
 السوءة وماضي ابرئني قادم قد ير على كل
 مخلوق من ذي الذي يتفجع عنده الا باذنه
 كريم ورحيم الي بجمرة يا دبر اية من الله
 ورسول بجمرة ناء تبارك الذي بيده الملك
 الي بجمرة جسم ناء شم اورثنا كتابه الذين
 اطلقنا الي بجمرة جيم جنايت يد ملوثرها الله
 بجمرة ماء صمعة الي بجمرة ماء فاتم الله على
 قلوبهم الي بجمرة وال ورسول الله عليهم والكافين
 الي بجمرة ذال ذرف ومن ملقت وصيد الي بجمرة
 سراء ربه ما يؤذي الدين كفر الي بجمرة شين
 شهيد الله انه لا اله الا هو والملائكة واولو
 لعلم قائم بالقط لا اله الا هو العز يز الحكم
 الي بجمرة ضاد حسن والقران ذي الذكر الي
 بجمرة هاء هزبه الله لنا منك الي بجمرة
 طاء طه ما انزلنا عليك القران لينشقا الي
 بجمرة ظاء ظهر الفاد في البري والبحري الي
 بجمرة عين نعم تبا ملون من البناء العظيم
 الي بجمرة عين غفر الذنبه ومانل التواب

شديد والعقاب الي بجمرة تاء تاء لا وربك لا يؤمنون
 الي بجمرة تاء والقران المجيد الي بجمرة كاف
 كل سوف تعلمون الي بجمرة لمع لوانزلنا لهذا
 القران على جبين الي بجمرة جيم محمد رسول الله
 الي بجمرة نون والقلم وما يسطرون الي بجمرة واو
 وما ارسلناك الا رحمة للعالمين الي بجمرة لقا
 لهو الله الذي لا اله الا هو الي بجمرة لام الف
 لا اقسم بهذا البدر وانت فعل بر هذا البدر الي
 وما وليد الي بجمرة ياد حكم ما بين ايديهم
 وما ملقهم له صوف ولا كذب فيهما غفار
 ولا يحيطون بشئ من علمه الي بجمرة شاه الله
 ربه العالمين وسع كرسية السوءة والارض
 ولا يعوده فظلمنا وهو العلي العظيم فافطر
 قربه وكلمنا ناهر نهر بجمرة رسول الله
 نبي الله حبيب الله محبوب الله اسمه حامد احمد
 محمد محمود في الذبور والتوراة والانجيل
 والفرقان مكنون وصور جسمه معطر منور
 مقدس في البليت والنزاع الي بجمرة محمد
 رسول الله صل الله تعالى عليه وسلم وبجمرة
 امام علي المدقني قليلاً ولي الله وهدية

26

نطقی ویرانی سلطان

الکبری و البتول فاطمة الزهراء و الصلوات
 ایا من الیومین الحسن و الحسین و زین العابدین
 و محمد الباقی و جعفر الصادق و موسی کاظم
 و علی موسی الرضا و محمد تقی المجتهد و علی
 النقی الحادی و حسن العسکری و زین العابدین
 و صلواتی علی سبطی قائم و دایم خلفی
 لایزال امام الامام الا نام المنظر
 المنصور الخلف محمد الرهادی المهدی
 صاحب الزمان و الزمان و فیضت الریحان
 و قطب الدوران و جمعة البرکات و طهر
 کل ایمان و سید الانس و الجن سلا الله
 و صله الله تعالی علیه و علیهم اجمعین
 الطیبین الطاهرین المعصومین اخبر و اکرم
 و ارحم محمد بن الم طوسی و اکرم بکر تکی
 یا اکرم الاکرمینی و ارحم بر صحتک یا اکرم
 الrahمن و بحمد سید المرسلین و بحمد
 امر المؤمنین و بحمد اولاد الطیبین و اولاد
 الطیبین و الحمد لله رب العالمین اصلاحی
 شریف فاتحه شریف فاتحه الکتابه العیون
 الامدی

الحمد لله لنا کرم المده و نتم و ارد
 دیلمه لا نشا الا علی الاکرم و ارد
 بکون سعد و خرابا تم المده بمرحله ساقی
 ایچون ندرش ایلرم انی علیدن کوشتم و ارد
 نشای نخر فی اللهیم نراختن را الهنم کیر دم
 محمد الله علی کبی او نوده رلهیم و ارد
 نغم نغمه و عار جودن و لا بر زرم شهریم یوده
 ایکی عالمده باللاهی بنم هیدرم و ارد
 حسن شالقم حسین مالقم امام عابدینی باقر
 حقیقت بودنه لهادی حقیقت جعفری و ارد
 امام کاظم رضادان دینی تقی شالقم نغمی و بنم
 تمامت الله بیک تاجی کروی عکرم و ارد
 محمد مهرینک جان بودنده سنگسار اولدن
 نرید لر ز حنناک اولدی عاشقار عشق باک اولده
 بر جسم جملد هاک اولدی ایچمه جوهرم و ارد
 ویرانیم بنم جانم فدای آل و اولد الله
 ضایعه بویون او نغمه الهنم صغیرم و ارد

نطقی نسبی سلطان

ساقی بر هر چه صون اهل صفاتک عشق
 ساقی اکو تر علی المر نضاتک عشق
 من خادم الفقرا اولدی احمد اودی اکو تر بن
 قرقر آتی نوشی الیدین و صطفی ناک عشق
 لا اله الا الله یازشی حسین کبی
 قائم روان بویانشی شهید سر بلانک عشق
 شالک شوقیه رسو کلمه علی اهل بیت
 کن فکاندن کچشم آل عباتک عشق
 لا نشا الا علیک معنا سین فریم ایلمی
 جانم یوردم شاه علی المر نضاتک عشق
 بر ایف ایلمی عزلت اعتبار ایست ارایسن
 جک الی شوهرانندن صاحب زمانک عشق
 کلمه فانه داند رمد قل جان دلدن بولمنه
 الله دایم اوینا دیر شالک اولیانک عشق
 کربلا ده جوقه بقا کز قلد یار شاه زاده
 سن دخی اوینا دایم اوینا دایم عشق
 صد لکوران لعنت بریده اول ایکی شاه زاده
 بر ایچم صود بر مد یار اول فاندانک عشق

ای نسبی میانکی اویله دور و اول نریدک شربی
 مهدی کلمه طلیح چالسه اول شالک عشق
 خزان قلندر ابدال
 ای کوخل شاد اول محمد و صطفی دورانیدر
 شربی شاه ولایت مر نضات دورانیدر
 لکرم نرندن عالم حکمت سر شاه ایدی قهرور
 لکم حسن اول شاه حسین کربلا دورانیدر
 طالب اول زین العبابه باقره اول اخلاص
 جعفر کاظم علی موسی الرضا دورانیدر
 صبی عرفانه ایرمن لکرم صودی بی صبی
 بونده جیقا زنا شیلر بد آشتا دورانیدر
 ز الهدین رفیع اولدی ز لهدی تاجدی لکرم سوزی
 لاجرم صمدقه و صفایم وفا دورانیدر
 شاه تقی سلطان عالم شاه تقی شاه عسکری
 مهدی دین سروری آل عبا دورانیدر
 کجی کلمی دوری مردان کلمی امام لشکری
 ای قلندر سجده قیل شاه اولیا دورانیدر
 صود

نفس مطایب سلطان

بها نده بر خنکین اصلا اکالهم
بن لطفه و احسان او غرامم کلامم لکی
تندیل ایچنده دور درکن روم
جنته الحارایه او غرامم کلامم لکی
فانی ایچش دنیا اصلانی بیادیم
ضرره بمراتیلدن صبرین آلام
ملککله ایله بیله سجده کر قیلام
فتح انبیایه او غرامم کلامم لکی

شسته ایلامم کزدم جنته صیای
ناالسته دمندن آلامم بی صیای
جمال دالصحی صابجی و اللیل
نور کبریاچ او غرامم کلامم لکی
جنتدن جنتیه سینه یاک ایتم
چرم عصیانن سوزناک ایتم
خواجهم تعلیم ایتمی طفل یاک ایتمی
علم الاسماچ او غرامم کلامم لکی

عظیم لقایم یحضری اسم

بر لوح اوزرندد یازلدی اسم
بطنی مآدوده دور درکن روم
مکنته فداچ او غرامم کلامم لکی
صوت

نطقی و لهری

ای حسن کونشی رویی آنر لرله یارمی
باشدن استغنه مسکله جنب لدرمی
شوله دامانده پاکنده سنک سجده ایدرمی
نحراچ لعلله تاشاری جنب لدرمی
دننایله یکسم که او ناطق لک بیغناز
کردانی بیاضی بنلر بنی اکبر لدرمی
کورمدرسه شول نیجه صوفی دکن اونوش
آلنیده قارم یاز بیغه از بر لدرمی
سوال ایدر رسه اول قنده اورلدق
یازمه سناده لهری سینه ک فخر لدرمی
صوت

نفس مطایب سلطان

ایکی بهاناک کونشی ای غازیار شاه دکلکی
یوزی بیت الله عاشقه قانی قبله کاه دکلکی
اشاره ایلمی اولکاه سجده قیلمی قبله کاه
یوز سوروبه واریم در کالهم مراد ویرن شاه دکلکی
اول دیرین الین بغلیان عشق کجریین واخلیان
سامان نسلنی صقلیان قحان ارسلان شاه دکلکی
ارسلان کین عرشده دوران نرقلر ایلم صفا سورن
جمله مره مراد ویرن ای غازیار شاه دکلکی
آنی دوه یی بخش کیده رهبریه طوئنده کورد
کریین امام حسین عرضی ایدر بینین یدن شاه دکلکی
عرش کورسی لوح قلم با امرینه فرمان جبه عالم
ابر اینش جاکشی قلم یازوبه بوزان شاه دکلکی
دافع اوستنده دافع بیقری پروانه اوزر کشورنه
ازوبه نرقلره ویرن ای غازیار شاه دکلکی
عظیم نکریم یوزن ظالمر اولسون سنی کوره بیاسون
جمله مره مراد ویرن ای غازیار شاه دکلکی

صوت

نفس محبه هاکی

دون کجه سیرمه بر جلوه ایچدم
هنکار هاچی بکناشی سن امداد ایلم
جوه نیاز ایلم یا لواره دوشدریم
هنکار هاچی بکناشی سن امداد ایلم
هراد ویرن جوی بر اولو چانین
لا نظیر دنیا ده بر کولهر کانشین
سنه بر بیلمین اودلره یا نشین
هنکار هاچی بکناشی سن امداد ایلم
محمد علیدر علی در محمد
ارنلرک سوه ناک دیداری جنت
سفیل قوللرینه ایلم هر صحت
هنکار هاچی بکناشی سن امداد ایلم
در یلر اوستنده نماز قیلم بران
کراتی جمله عالمه بیله بران
کلیجه کوننده بو سودایه بیلازن
هنکار هاچی بکناشی سن امداد ایلم
اومر صورت او غرامم یولوم
اغز بین ایچنده لاله ایتمه دیلیم

ما من بغیة ایچنده صولود و ده کولوم
 منکار حاجی بکتاشی سن امداد ایله
 محمد کنا لککارم عیسیا شمر جو قدر
 هفت تنه لایله لک ایتیم یوقدر
 هر شید لر مرشیدی بیور و غلغی هفتدر
 منکار حاجی بکتاشی سن امداد ایله
 صولود
 نطق نسیمی سلطان
 هشر بیله بر لک کسه یاران اولان بکتاشیدر
 کسه بیلمن سیر برین سیران اولان بکتاشیدر
 صفره سنده نان نهجه و انجا آسک و کل
 وارینی صوف ایچنده ده مرام اولان بکتاشیدر
 اولدیله اولوزدن اوله بولدیله عیسی صیحات
 بکتاشی نه مره هر خان ایچنده جان اولان بکتاشیدر
 کجید یار جوله واریدن بولدیله محمد الهی
 و انجا اسر یلکن کنه مستان اولان بکتاشیدر

دست بیرون بر قدح نوشی ایندیله قانزم السنه
 تابو کون عتقه ایچیره بیله مرهان اولان بکتاشیدر
 تاجی با ایچدی تیغ و بند و مرشیده تسلیم اولور
 ای نسیم سینه سی عمریان اولان بکتاشیدر
 صولود
 دیگر
 ای کول کل کیم غیری نه جانانی سر سنده آره
 و دوستن ملوت مرشیده بر حافی سر سنده آره
 عاریقی باله ایسه هر اسی الهی هم اولور
 کیم یوقدر مدد اصفی سر سنده آره
 یدن قات بریدی قات کولج اوده برج مشی ماه
 حریم دار آکده و اینه نهانی سر سنده آره
 دوست ایچونه لقرانی سر سنده آره
 و اریسم در دیمه لکر و حافی سر سنده آره
 لاج کوز بر جاننده و ایا نه غافل بولم
 ای جراب لاقا الا طای سلطان سر سنده آره
 صاکا احوال

31

او سکف دعای
 بسم الله الرحمن الرحیم
 لا اله الا الله ملک الجمع المبین محمد رسول الله
 صلات بوعده لایین لا اله الا الله نوح نبی الله
 و اشهد ان لا اله الا الله ابراهیم خلیل الله
 و اشهد ان لا اله الا الله اسماعیل زنجی الله و اشهد
 ان لا اله الا الله اکف نبی الله و اشهد ان لا اله
 الا الله یعقوب اسرائیل الله و اشهد ان لا اله الا
 الله یوسف صدیق الله و اشهد ان لا اله الا الله
 موسی کلیم الله و اشهد ان لا اله الا الله عیسی
 روح الله و اشهد ان لا اله الا الله و هده لاشریک
 له لم یعلی لعظیم شهد الله انه لا اله الا
 له و الله اعلم و ملائکة و رسله و انما
 بالقط لا اله الا الله العزیز الحکیم ان لایین
 ان الله الاسلام الله نوره و صلاه و هوله
 و قرة و صیحة و سلطان و قدرته و یر لاهانه
 و مان و نه لا نبیاء و لهو ملک لا ینام و اشهد
 ان لا اله الا الله محمد رسول الله و صلیبه
 صل الله علیه و سلم و علیهم اجمعین

32

تسليكم الله ولقد سمع العالم ان شيئا
يكن يريخ في ظلمين رولد كاي اظهره ان
نق ذلك لا ياتي لكل صباير شكوي القيا
شرفيا ذلجلال ولا كرم ولا حول ولا قوة
الا بالله تعالى العظيم الحمد لله وبه العالمين
صورت

مضرة مديحة الكبريا فير النسا
مضرة فاطمة الزهرا فخر النسا

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله لا اله الا انت سبحانك انتي
كنفت من الظالمين وقل تجنتي رب
من القوم الظالمين

بسم الله الرحمن الرحيم

كل اي سلطان كوني شفاعت يا رسول الله
فدا نك والقي قلبك شفاعت يا رسول الله
صبيهم من بيني اللهم قد خلقوه رحمت بيني
مراوم من بيني اللهم شفاعت يا رسول الله
من اولك بانك جاني من اول محبوبه رحمتي
كم من بيني شافعي سلطانم شفاعت يا رسول الله
سولمك يوزي اقتدر شفاعت يا رسول الله
مكرم من بفضل بيني قد عاينه سرور بيني
كوكل كمنته سلطانين شفاعت يا رسول الله
قد درده شفا من بيني مظهر من فضائ بيني
محمد مصطفى من بيني شفاعت يا رسول الله
اول الله صبي اولك كم در دره طيب اولك
كنالهمه شفع اولك شفاعت يا رسول الله
هياتك كونامه كلدي كوكل صوبه كلوي يوشه
بوسود اخو قد اولوبه آخدي شفاعت يا رسول الله
فدا اولسون سنا بانم الا اي شافعي سلطانم
بيسر اليه سبياتي شفاعت يا رسول الله

وصالك محضو سردائم سنك عاشقك من دائم
بريشان اولدي بو كوكلم شفاعت يا رسول الله
جمال ككمدى بن دن دخي عشقك باي باندن
ديبر دايما سندن شفاعت يا رسول الله
توق خلقوه سني سويابر نبيده مدح بود لكر
فراقيله يا نوب قولكر شفاعت يا رسول الله
قرايوزم اليه ككدم سنك محبوب بيني بولدم
اشكنده دورب قالدم شفاعت يا رسول الله
عمر اجم بن كنا لككادم قيه يوزله كيه دارام
كيه كرسنا يلو ارام شفاعت يا رسول الله
بنا نك صبا اولدي بود رندن دل كبا اولك
بنا كينه نذا به اولدي شفاعت يا رسول الله
سنا دوندم دخي يوزوم سني كورمك ديلو كوزم
كيه كوند ز بودر سوزم شفاعت يا رسول الله
آقر كوزم ياشي دورماف بو جانم ككلم ياكس
فراقم لهيجي ديلو ككلم شفاعت يا رسول الله
سني سوندن ايرلدم بود نياده غريب اولدم

فراقه ديدايه بولدم شفاعت يا رسول الله
بودنيا بنمري ككدي واروي مننرله تندي
تجام اولوبه اشتدم شفاعت يا رسول الله
نرمانك اخري اولدي فدا اليه جهران دولدي
سنك سنت لريني قالدي شفاعت يا رسول الله
بنم عصيان اليه مشهور دولوبن قلعه مشهور
قيلين كوكل مني معهور شفاعت يا رسول الله
صو آقر ايكن باغلس انكا كوكل آغلار
كيه كوند ز يوبه آغلار شفاعت يا رسول الله
الهي آني رحمتدن آيره قيل محبتدن
كه طوبلا قيل شفاعتدن شفاعت يا رسول الله
صورت

